

2nd Baltic Sea Conference – 15th Nordic Reading Conference
II конференция стран Балтийского моря –
XV конференция по чтению скандинавских стран
Den 2:a Östersjökonferensen i läsning – Den 15:e Nordiska lässtämman
2. Itämeren konferenssi – 15. Pohjoismainen lukemisen konferenssi

11–13 August 2010 – Turku/Åbo, Finland

Läsfärdighet – för lärande
Tekstitaidot – oppimista varten
Чтение в обучении
Literacy Skills – for Learning

Book of Abstracts

The book of abstracts includes proposals as submitted by the authors.
Minor editorial work is included.

Organised by FinRA

supported by Turku/Åbo, European Capital of Culture
finrainfo@gmail.com; <http://www.parnet.fi/~finra/>

conference theme and sub-themes

Literacy Skills – for Learning

- Early literacy and literacy development
- Content area reading
- Reading and writing with new technologies
- PISA and PIRLS experiences
- Engagement in reading
- 2nd, foreign & added language literacy
- The struggling reader
- Free papers

Läsfärdighet – för lärande

- Nybörjarläsning och -skrivning
- Läsförståelsen i ämnesundervisningen
- IT och läsning
- Erfarenheter av PISA och PIRLS
- Läsintrasse och engagemang
- Läsning och skrivning i språkundervisningen
- Läs- och skrivsvårigheter
- Fritt tema

Чтение в обучении

- Чтение и письмо для начинающих
- Понимание текста
- Чтение и письмо с использованием новых технологий
- Опыт исследований PISA и PIRLS
- Чтение как увлечение
- Чтение и письмо в обучении иностранным языкам
- Трудности чтения
- Свободная тема

Tekstitaidot – oppimista varten

- Lukemisen ja kirjoittamisen alkuopetus
- Tekstin ymmärtäminen eri oppiaineissa
- Tekstitaidot ja uudet teknologiat
- Kokemukset PISA:sta ja PIRLS:ista
- Lukuhalu ja lukemaan koukuttaminen
- Tekstitaidot kielen oppimisessa
- LUKI-vaikeuksien voittaminen
- Vapaavalintainen teema

Presentations are in English, Russian, Scandinavian languages and Finnish.
The Abstract is in the language of the presentation.

finrainfo@gmail.com; <http://www.parnet.fi/~finra/>

FinRA “Call for papers” Seminars and Conferences in the new millennium

2003 Tampere/Tammerfors

”Luovuus ja taito opetuksessa | Kreativitet och färdighet i undervisningen”

FinRA seminar hosted by Tammerfors svenska samskola

2007 Hämeenlinna/Tavastehus

”Literacy curriculum and Individualised teaching”

FinRA–EstRA seminar hosted by Teacher Training School,
University of Tampere, Hämeenlinna Campus

2008 Tampere/Tammerfors

”Huomisen tekstitaidot | Literacy för i morgon | For the Learner”

FinRA 40th Anniversary Seminar in collaboration with
University of Tampere, Department of Teacher Education

2009 Jyväskylä

”Tekstitaidot ja uudet teknologiat | New literacies | Reading and writing
with new technologies” FinRA seminar in collaboration with the University
of Jyväskylä, Faculty of Education

2010 Turku/Åbo

”Läsfärdighet – för lärande | Tekstitaidot – oppimista varten |
Чтение в обучении | Literacy Skills – for Learning”

FinRA Conference

FinRA

finrainfo@gmail.com; <http://www.parnet.fi/~finra/>

Plenary

Bente E. Hagtvvet (Norway)

Professor

Department of Special Needs Education, Faculty of Education
University of Oslo
Boks 1140, Blindern
Norway

Children at familial risk of dysleksia: preventive and remedial interventions

The focus of my talk is on the relationships between oral language skills in preschool and the following literacy- and social-emotional development of children with a familial risk of dyslexia. This is a growing strand of research that has shed light on both early precursors of reading problems and how they relate to later literacy development. The educational impact of this research is considerable, and I shall in my talk focus on a number of them:

- Prevention of reading problems by focusing on developmentally relevant factors in nursery school and kindergarten
- The interrelations between language and emotions in preventions and intervention.
- Remedial intervention at grade 6 with dyslexic children that the school system had “lost”.

A main inspiration of my talk is The Oslo Longitudinal Study of Dyslexia (OLSD) (Hagtvvet, Horn, Lassen, Lyster and Misund 1999). A sample of 140 children of dyslexic parents was followed longitudinally from preschool (age 2) to school (age 9). A subsample at age 11 showed continuous reading problems was offered a 10 week intervention program (Hagtvvet, Frost and Refsahl 2010, in press). Not surprisingly they were also in different ways socially and emotionally affected. The success of the intervention program appeared influenced by a child’s social-emotional functioning and also by the developmental history that we could retrospectively trace.

Hagtvvet, B.E., Horn, E.; Lassen, L.M.; Lauvås, K.; Lyster, S.; Misund, S..

Developing literacy in families with histories of reading problems: preliminary results from a longitudinal study of young children of dyslexic parents. *European Journal of Special Needs Education* 1999 ;Volume 14.(2) s. 135–143

Hagtvvet, B.E., Frost, J. and Refsahl, V. (2010). Den intensiverte leseopplæringen. Oslo: Cappelen Akademisk. In Press.

Plenary

Minna-Riitta Luukka (Finland)

Professor, Department of Languages
University of Jyväskylä
Finland

Critical literacy and media in Finnish basic education

Critical reading seen as one of the basic literacy competencies in contemporary knowledge society, and therefore it is no surprise, that it is also emphasised in the current national core curriculum of mother tongue and literature and in one of the cross-curricula themes, namely “Media Skills and Communication”. The pupils are, for example, expected to improve their interpretive and evaluative reading skills, use media in various ways and take a critical stance towards contents conveyed by the media. In this paper I will discuss how these goals are realised in classroom practices and textbooks of mother tongue and literature, and what kinds of meanings and interpretations teachers give to their pupils’ critical literacy competencies and media literacy practices. I will also briefly discuss how the pupils consider their own practices and competences.

This study is part of a larger research project *Towards Future Literacy Pedagogies*, at the University of Jyväskylä, Finland. The aim of the project is to explore and interpret mother tongue and foreign language literacy practices and to evaluate to what extent the school is able to meet the challenges of the knowledge society. The empirical data comes from a large-scale survey, conducted in 2006, which is based on a representative sample of 9th grade pupils (15-year-olds). The survey covered 1700 pupils from 100 Finnish-speaking lower secondary schools and 750 mother tongue and foreign language teachers. Information was collected on current literacy practices, media and text choices, teaching practices and prevailing attitudes towards literacy. In addition I will use qualitative data, namely interviews with teachers and pupils and the content analysis current text books of mother tongue and literature.

Keywords: critical literacy, media literacy, mother tongue education, text books

Juli-Anna Aerila (Suomi–Finland)

FM, KL, Äidinkielen ja kirjallisuuden didaktiikan lehtori
Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman yksikkö

Ennakointikertomus luetunymmärtämisen ja kirjallisuuden opetuksen tulkinnan välineenä

Ennakointikertomus sopii sekä kirjallisuudenopetuksen että eettis-moraalisista kysymyksistä käytävien keskusteluiden välineeksi. Ennakointikertomusta käytetään luetunymmärtämisen kehittämisessä ja kirjallisuudenopetuksen välineenä jonkin verran, mutta ennakointikertomusten analyysi ja didaktiset tavoitteet jäävät mukaan puutteelliseksi. Ennakointikertomuksia ei osatakaan arvioida niin, että niitä voitaisiin käyttää fiktiivisen kirjallisuuden pohjalta käytävään kirjallisuus- tai arvokeskusteluun tai oppilaiden luetunymmärtämisen taitojen arviointiin.

Merkitysvihjeanalyysi tehostaa ennakointikertomusten käyttämistä sekä kirjallisuuden tulkinnan välineenä että eettis-moraalisten asenteiden kuvaajana. Merkitysvihjeanalyysin avulla opettaja pystyy antamaan oppilaille yksityiskohtaisempaa palautetta lukemiseen valitusta aihepiiristä perinteisen yleisen palautteen sijaan. Merkitysvihjeanalyysi on sekä opettajan että oppilaan helposti opittavissa. Ennakointikertomusta kirjoittaessaan oppilas kuvaa emotekstiin liittyvää persoonallista kokemustaan sekä tietoisesti että tiedostamattomasti, mikä on tärkeää kirjallisuuden maailmaan astuttaessa, mutta merkitysvihjeanalyysin kautta oppilaat voivat oppia ymmärtämään kirjallisuutta ja omaa tulkintaansa syvemmin (kirjallisuuden tulkinnasta Grossman 2001, 428). Merkitysvihjeanalyysin pitkäjänteinen käyttäminen saattaa kehittää oppilaan kirjallisuuden tulkinnan ja tulkinnan kuvaamisen taitoja, mikä nykyisillä menetelmillä ei näytä onnistuvan (oppilaiden kirjallisuuden tulkinnan taidoista Appleyard 1990, 114 - 115).

Fiktiivisen kirjallisuuden käyttämisen etuna eettis-moraalisessa keskustelussa pidetään eettis-moraalisen aiheen etäännyttämistä keskustelijoiden omasta elämänpiiristä, jolloin eettis-moraalisesta kysymyksestä on helpompi keskustella. Myös ennakointikertomusten käyttö ja ennakointikertomusten luokittelu merkitysvihjeanalyysin avulla toimivat etäännyttävästi. Yläkoululaisen voi olla vaikea kertoa luokkakeskustelussa omia mielipiteitään, mutta käytettäessä ennakointikertomuksia ja merkitysvihjeanalyysia kirjallisuuden tulkintaan ja eettis-moraaliseen keskusteluun oppilas saa varmuutta vastaukseensa, kun huomaa, että luokassa on oppilaita, jotka tuottavat samoja merkitysvihjeitä kuin hän. Lisäksi omasta tulkinnasta on helpompi puhua, kun tulkinta on etäännytetty kirjoittamalla siitä ennakointikertomus.

Shlomo Alon (Israel)

PhD, Israel Reading Association
Ministry of Education, Jerusalem

The Modern Dictionary between Modernity and Heritage

"No dictionary of a living tongue can ever be perfect, since while it is hastened to appear and be published, some words are budding, and some falling away" (Samuel Johnson, 1755). Every bilingual or multilingual dictionary of current usage is designed to meet the needs of those whose mother-tongue is one of the two or more languages, and who are learning the other languages. Nowadays we experience a shift towards new technologies in composing bilingual/multilingual dictionaries. We'll present and discuss the new internet dictionary for Hebrew and Arabic in Israel.

The paper will discuss the major challenges confronting lexicography in the 21st century, within our schools and in the public sphere. We have to define the historical corpus of words and definitions, the exact classical sources, to define the foreign words adopted into the various languages, to refer to loans from other sources, external to the languages included in the dictionary. We'll discuss the tension between languages and dialects and the contribution of the dictionary to struggling readers and literacy development.

Erika Altenburg (Germany)

Bonn, Germany, Member of DGLS Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben
Author of school-books and didactic literature, worked as a teacher`s trainer
e.alt@t-onlin.de

Teaching strategies for literacy development of students based on linguistic theories of texts

Ken Goodman told us and is still telling us, that reading is construction of meaning during a transaction between the reader and the text. Reading is making sense of print. One of the didactic consequences is to realise the importance of silent reading at school. When the students practice the individual silent reading, we can settle a training of understanding texts in every day lessons.

For that we use a simplified text model. Readers have to realise some sorts of connections and imaginations, as there are syntactic, semantic and pragmatic connections, to come to the meaning of a text, to “make sense of print”. By discovering these facts students will develop their language-learning and their reading ability.

Based on the knowledge of some text-linguistics we can create some interesting methods for a training. The students get a task for their individual silent reading. They have – for example – to find an important word of the text which is missing. Another method starts by reflecting and gathering the various meanings of a word. While reading the text students have to find this “key-word” and it’s meaning in this special context. Another method is the reconstruction of a text. The examples will be shown by some -well known- picture books.

All methods can be used for lots of different texts in all languages. They can be offered for a teachers training for young and experienced teachers.

Андреева Наталия Михайловна – Natalia Michajlova Andrevva (Russia)

Россия, Санкт-Петербург, ул. Маяковского, 27 Центральная городская детская библиотека им. А.С. Пушкина, Филиал №1 ; stpflac@amcorners.ru

Библиотека - как центр формирования читательских интересов

Библиотека имеет много функций. Наряду с просветительской, образовательной, досуговой, немаловажной является и воспитательная.

Сегодня, когда книгу теснит компьютер и телевидение, особенно важно найти правильный компромисс и сделать библиотеку местом привлекательным и, если хотите, жизненно необходимым. Так же, есть много способов помочь как молодым родителям, так и старшему поколению, бабушкам и дедушкам, найти общий язык с юными.

Работа детской библиотеки очень органично вплетается в школьную программу при определенном усилии и желании с обеих сторон. Учитывая те трудности школы, которые возникли в последнее время (новые школьные программы, нехватка учителей), библиотека чувствует свою ответственность и возможность соучастия в комплексном решении поставленных жизнью задач в части чтения.

На конференции мне хотелось бы рассказать о работе нашей библиотеки в свете вышесказанного, продемонстрировать методы работы с книгой и наиболее успешные решения по созданию атмосферы, которая способствует

формированию интереса к чтению и потребности посещать библиотеку.

Presentation in Russian. Translation: The library as a center for promoting reading

The library has many functions. Except from being a center for information and education and a space for spending spare time it also plays an important role in the up-bringing of our children.

Today, when the computer and the television strongly compete with the book, it is of major importance to form the library into an attractive and even “vitaly important” place. In this environment, there are many ways to help young parents, as well as the older generation (grandparents), to find a common language with the child. The children’s library is also easy to integrate with the school curriculum, providing there are articulated wishes and efforts made from both directions. In taking into consideration many of the difficulties of today’s school (new curricula, too few teachers), today’s library knows it’s responsibility as well as it’s possibility to attend to the complex solutions that life sets concerning reading. At the conference I would like to talk about the work our library does in the light of the reflections above, and to demonstrate some of the various methods we use in working with books. I’ll also present the most successful decisions we have made in order to create an atmosphere that makes possible an interest in reading and creates an urge to visit the library.

Evelyn Aravani (Greece)

Adjunct Professor of Teaching Literature and Literacy of University of Crete
earavani@gmail.com

The impact of Cycle Teaching Model in literacy development

This study demonstrates how the Cycle Teaching Model was implemented in Greek primary classrooms. This Model was developed as a middle-ground between "hands-off" and structured lessons. It is a five-step plan for teaching literature: Exploration (the study of the text and structure)- Enrichment (activities to encourage responding to the text)- Extension (activities to extent literature into other curricula)- Reexamination (the reaction to the experience returns the reader to the text)- Recycle (the experience comes to the next literature event) (Sorensen, 1980). In particular, it will be discussed how children developed literacy skills, attained a high level of comprehension and, as readers, had a response-based approach to literature.

Veronica Belonogaya (Russia)

magistrant program "Social and educational technology development of the culture of reading"; vero-kotka@mail.ru

Творческое восприятие как условие понимания художественного текста в начальной школе

Начальная школа – это фундамент всего образования, на базе которого, происходит развитие культуры чтения ребенка. Это является важным аспектом в успешности его дальнейшего обучения. В школе, на первых уроках, ребенок познает окружающий мир более широко и научно обосновано. Любой продукт его деятельности является уникальным, он по-своему воспринимает действительность, осмысливает и интерпретирует ее. В связи с этим, у него появляется необходимость в **инструменте познания этого мира**. Таким инструментом может выступать книга.

По мнению эксперта международных исследований PISA и PIRLS, Г.А. Цукерман, основную идею книги русские школьники формулировать умеют, а вот выразить отношение к прочитанному или дать свою оценку им сложно.

В связи с этим, встает вопрос о необходимости развития у наших школьников творческого восприятия текста. Чтение будет продуктивным, если ребенок способен узнавать в герое книги собственные черты, умеет фантазировать на тему прочитанного и связывать сюжет книги со своим внутренним миром.

Сегодня на уроках литературного чтения практически не происходит знакомства ребенка с реалистическими произведениями, которые дали бы школьникам возможность обратиться к современности и ее проблемам. Это объясняется тем, что в школьную программу не включена современная художественная детская литература. Хотя литературное произведение, психологически близкое современному школьнику, позволяет выявлять противоречивые точки зрения, дающие детям возможность примерить на себя определенную ситуацию, побуждает их к рассуждениям о прочитанном и прочувствованном.

Детская художественная литература XXI века, исследует и интерпретирует природу «Я» - образа ребенка. У ребенка развивается читательская рефлексия, ответная реакция на прочитанный текст, когда он знакомится с книгами, сюжеты которых близки к тому времени, в котором живет он сам. Сразу можно назвать сборник С. Махотина «Вирус ворчания», повести В. Воскобойникова «Все будет в порядке» С. Morgenstern «Письма о любви от 1 до 10», Д. Пеннака «Глаз волка» и «Собака пес», С.Ф. Сэйда «Варджак Лап» и другие.

Наша задача соединить через творческое чтение книгу и самоопределение ребенка в этом мире, вести его к познанию самого себя и окружающей действительности.

Мы открываем ребенку литературу, как инструмент познания себя и окружающего мира. Мы можем пробудить интерес к чтению при помощи средств современного художественного произведения. Мы формируем творческий потенциал школьника через развитие памяти, эмоций, воображения, ассоциаций в процессе чтения.

Translation, Creative perception as a condition of understanding a text ; the presentation will be in Russian

Primary school - is the foundation of all education, on the basis of which is the development of a culture of reading child. This is an important aspect in the success of his further education. At school, the first lessons a child learns the world around more widely and scientifically. Any product of his work is unique, it is in his own perception of reality to comprehend and interpret it. In this regard, it appears the need for a tool of knowledge of the world. This tool can be a book.

According to the expert international PISA studies and PIRLS, G.A. Zuckerman, the basic idea of the book Russian schoolchildren are able to formulate, but to express attitude to read or to give his assessment of them difficult.

In this regard, the question arises about the need to develop in our students the creative perception of the text. Reading will be productive if the child is able to recognize the hero of the book's own features is able to fantasize on reading and story books to connect with his inner world.

Today the lessons of literary reading there is practically no acquaintance with the child's realistic work, which would give students the opportunity to appeal to modernity and its problems. This is explained by the fact that the curriculum does not include modern art children's literature. Although the literary work, psychologically close to the modern student, identifies conflicting viewpoints, giving children the opportunity to try on a certain situation, induces them to read and reasoning about the feel.

Children's literature of the XXI century explores and interprets the nature of "I" - the image of the child. The child develops the reading, reflection, response to text read, when he became acquainted with books, stories that are close to the time in which he lives himself. Just include a collection of S. Makhotina «Virus is grumbling», the story B. Voskoboinikova "Everything will be fine" S. Morgenstern "Love Letters from 1 to 10", D. Pennac «Eye of the Wolf» and "Dog Pios", S. F. Sade "Vardzhak Lap" and others.

Our task is to connect through a creative reading of the book and self-determination of the child in this world, lead him to self-knowledge and of reality.

We open the child literature as an instrument of self-knowledge and the world. We can arouse interest in reading by means of modern art. We form the creative potential of the student through the development of memory, emotion, imagination and association in the process of reading.

Svetlana Belova¹, Hedi Minlibajeva² & Nonna Meltsas³ (Estonia)

¹ Kindergarten Language Immersion Programme Coordinator, Integration and Migration Foundation “Our People” MISA svetlana.belova@meis.ee ;

² Language immersion Teacher, Teacher Trainer, Counsellor, minlibajeva@hot.ee ;

³ Kindergarten Director, Counsellor, Teacher Trainer, direktor@vindi.tln.edu.ee

Poster session in English and Russian

Estonian-Language Teaching Materials for Russian-Language Kindergartens – 14 Large Format Books Project

УЧЕБНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ ИЗУЧЕНИЯ ЭСТОНСКОГО ЯЗЫКА В РУССКОЯЗЫЧНЫХ ДЕТСКИХ САДАХ Проект: 14 книг большого формата для совместного чтения

Knowledge of the national language (Estonian) is seen as the primary vehicle for facilitating the economic, social and political integration of the country’s non-Estonian-speaking population. An early start is particularly important, in language learning. Children at the kindergarten level can acquire significant skills in a second language. If supported properly, children at that age learn a second language using the same natural process with which they acquire their mother tongue. There are over 500 kindergartens in Estonia. Of these, 124 are Russian-language kindergartens. The single largest concern of kindergarten teachers is the lack of appropriate teaching materials and, in particular, materials for learning language and developing critical thinking concurrently. Moreover, there is a need for large format books that can be used with groups of 20 students. This project aimed to provide Russian-language kindergartens in Estonia with much-needed teaching materials to support the voluntary learning of the national language, Estonian. By supporting Russian-language children in their quest to learn Estonian, the project helps provide students with a head start to integration and help avoid future marginalization. Voluntary language training programs at the kindergarten level allow students to gain a remarkable level of fluency in second languages and set the stage for later more rapid learning. We would like to present the criteria and process used to develop these books, the make-up and unique features of the books, related teachers guide and training programme, as well as feedback from users.

Возможность изучения второго языка на раннем этапе очень важна. Уже в детском саду закладывается основа навыков общения на втором языке. При должной поддержке дети усваивают второй язык естественным образом, так же, как и родной. В Эстонии 538 детских садов, из них 124 с русским языком обучения. Причиной инициации проекта стала нехватка подходящих учебных материалов для изучения языка и развития критического мышления, а так же потребность в книгах большого формата для работы с группой детей до 20 человек. Целью проекта стали обеспечение русскоязычных детских садов необходимым учебным материалом и поддержка добровольного изучения государственного языка. Мы бы хотели представить критерии и процесс создания этих книг. Книги получили высокую оценку от учителей и пользуются большой популярностью среди детей.

Greg Brooks (United Kingdom)

Emeritus Professor of Education,
University of Sheffield, UK
gregbrooksuk@yahoo.co.uk

Producing the European adult learning glossary

This glossary is one outcome of European Commission project EAC/11/2008, 'Measures for implementing the action plan for adult education: study on European terminology in adult learning for a common language and common understanding and monitoring of the sector'. The contract for the project was awarded in early 2009 to a consortium led by the National Research and Development Centre for adult literacy and numeracy (NRDC). NRDC is based at the Institute of Education, University of London, UK. The purpose of the glossary is to support EC discussions and proposals for monitoring the sector across the European Union (EU). It is intended to be a handy reference tool for policy-makers and administrators. Thus the terms in the glossary are those essential for that purpose, and in particular terms whose definitions must be agreed (as far as possible) and understood at a European level in order for the policy discussions to proceed smoothly. The glossary includes all 28 official languages of the 27 member states of the EU, four of the five candidate states, and the two states which are members of the European Economic Area but not of the EU (33 countries in all). I will discuss the form and content of the glossary, and sketch some of the linguistic and other challenges involved in creating it.

Maxine Burton (United Kingdom)

Dr ,Visiting Research Associate, Institute of Education,
University of London, UK.
maxineburton@mac.com

Beyond the classroom: the development of adult literacy provision in England over the past 50 years

My paper will describe the development of adult literacy provision in England since the 1960s, with particular reference to the locations used for teaching and learning. On one level, the history of adult literacy can be interpreted as a development from a social welfare ethos, with one-to-one tutoring given by volunteers in people's homes or other informal locations, to its present day incarnation as a recognised field of 'mainstream' educational practice with trained teachers and dedicated classroom space. To understand the hesitant beginnings of this field, it is important first to situate literacy in the context of compulsory schooling, which was introduced in England with the Education Act of 1870. Different educational policies and priorities then shaped the subsequent development of literacy provision for adults during the second half of the 20th century.

However this 'top down', traditional account of 'progress' presents only one version of the story. As an adult literacy teacher myself since the 1970s, I have witnessed not only the many changes in the field but also the continuities. A wide range of venues has actually been used for teaching adult literacy and in many cases these can be regarded as active, creative choices, rather than merely what teachers and learners had to accept passively, in the absence of any better accommodation.

Liliana Ciascai & Lavinia Haiduc (Romania)

Babes-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

Some difficulties of the pupils in understanding a scientific text

It is very important to understand texts in Science. This paper present the results of an investigation made on 52 eight-grade pupils (14-15 years old). The aim of the research was to find out how well pupils understand texts from Science textbooks. In the frame of the investigation the pupils have been questioned on the usefulness of the textbooks when learning new content, they have been asked to identify the most important information in a new text and to relate these information with those already acquired. The pupils' answers show that they have difficulties in interpreting and integrating the information. They admit their difficulties showing that the textbooks have little use in learning the new lesson.

Liliana Ciascai & Iuliana Marchis (Romania)

Babes-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

Difficulties of the Romanian primary school leaving children on using the scientific language and giving explanations

Romania occupied a back position on international rankings of Reading, Mathematics and Science. Identifying scientific issues and explaining phenomena scientifically were key competences tested in PISA 2006. This paper presents the results of an investigation involving 84 fourth-grade primary school pupils (10–11 years old). These pupils were asked to explain, without using formulas, the steps they went through in solving some simple scientific and mathematics problems, which required an understanding of some schemes and calculations. The investigation highlights the difficulties of the pupils in elaborating logical and coherent presentations, their confusions in using scientific terminology and the existence of grammatical errors in the pupils' explanations. The results of the investigation were analyzed with reference to school curricula in order to identify ways in which these competencies can be better integrated into the suggested teaching/learning activities.

Jeroen Clemens (The Netherlands)

Helen Parkhurst. Dalton Secondary School
Language Teacher; coördinator International Activities; e-coach; researcher
President Reading in the Netherlands (RAIN)
CV / Resume: <http://jeroenclemens.blogspot.com/> (in Dutch and English)
edublog: <http://hpblogs.nl/jeroencl> (in Dutch)
skype: jeroencl; twitter: @jeroencl

Using Wikis and Blogs in the classroom: how useful is social software in education.

Our students are online all the time. They use Facebook, blogs and wikis to communicate and collaborate. What does this mean for education? How can we use wikis and blogs for new and more meaningful learning?

I will shortly talk about the new generation and about the new role of the teacher working with this generation.

But to make it more practical I would like to focus on experiences I have with projects and activities I have used in my school for secondary education. I have used weblogs in literacy education, wikis in international collaborative projects with schools in Macedonia and Turkey and wikis in interdisciplinary projects with several subject teachers in my school. Students also choose to use wikis or blogs to learn in another new way and to make new sorts of presentations.

What does this look like, what are the possibilities and what this means for the role and skills of teachers are questions I would like to address in this presentation. And I would like to see if we could set up an international project too. Are we up to that?

Virgínia Coutinho (Portugal)

viriniacoutinho@gmail.com

Tracking the Finnish and Portuguese schools in reading literacy

Nowadays the skills to use reading literacy are considered very much important to citizens in modern societies.

In Portugal, the results of PISA studies demonstrate that a great percentage of 15 year old students do not have the reading literacy skills necessary to cope with everyday life and on the contrary the Finnish students reached the highest scores in the same studies.

With the purpose of knowing why this happens we considered as empiric reference the study of some Portuguese and some Finnish schools trying to have a closer look at the organizational school contexts, the environmental contexts and the mother tongue lessons observing in an ethnographic way their ways and moods of teaching and learning.

Some of the results of this study we intend to present here, the strengths and weaknesses of the Portuguese and the Finnish schools in reading literacy, the solutions found to deal with difficulties and the role of society in helping or obstructing it.

Summing up, this presentation intends to contribute, to the understanding of the PISA phenomenon in two ways: the first one through the clarification of the relations between reading literacy and national contexts and the other through the presentation of a comparative study between Portuguese and Finnish schools that will open ways to the knowledge of the practices and contexts of the teaching and learning of reading literacy.

Ulla Damber (Sweden)

Mittuniversitetet, UTV, S-87188 Härnösand, Sweden
ulla.damber@miun.se

Possible Linkages between Future-Oriented Pedagogy and Future Time Perspective?

Possible linkages between future-oriented pedagogy and students' Future Time Perspective will be described, analyzed and discussed, employing data from three studies, from elementary years to university, on successful, multicultural Swedish students from a low-SES area.

Objectives:

- 1) To describe and discuss future-oriented pedagogy and linkages to students' development of a Future Time Perspective (FTP).
- 2) To illustrate how mixed methods may help to bridge the gap between research and practice, and reduce mono-linguistic perspectives in reading research.

Content:

A brief presentation of three studies on Swedish three-graders in Stockholm city will introduce the topic, including the cultural and educational framing of the targeted students. Firstly, a large-scale quantitative study will be presented, which revealed patterns of inequity which may under-pin a deficit discourse, documented in Swedish research. Secondly, a follow-up study focusing eight high-achieving classes in a low-SES multicultural area, employing both statistics and in-depth teacher interviews, will be presented. The teachers' central role in these reading communities will be high-lighted. By paying attention both to the technical side of reading, and the socio-cultural framing, the teachers enhanced massive reading of fiction, writing, drama and multi-modal expressions to enable the children to grow, each in their Zone of Proximal Development regarding oral, writing, as well as reading comprehension skills. Dynamic assessments, explicit pedagogy and thematic work helped the children adjust to the often weakly framed Swedish classroom culture. Thirdly, FTP in relation to L2 learners' academic success will be explicated and the voices of five students in one of the targeted classes in study 2, now 19-year-old university-students with a strong FTP, in-depth interviewed in a third study, will illuminate the results and open up a discussion of the main issues among the participants.

Henrietta Dombey¹ (United Kingdom), Eufimia Tafa² (Greece), Maria de Lourdes Dionísio³ & Iris Pereira⁴ (Portugal)

¹ Professor Emeritus Education Research Centre, University of Brighton, United Kingdom, h.dombey@brighton.ac.uk;

² Professor Department of Preschool Education, University of Crete, Greece etafa@edc.uoc.gr;

³ Dr Department of Literacies, University of Minho, Portugal Idionisio@iep.uminho.pt

⁴ Department of Literacies, University of Minho, Portugal

Evidence-based best practices for effective literacy teaching from 3 European countries

Each country has its own particular context for literacy education, defined by such matters as orthography, prominence of the written word, economic opportunity social cohesion, and linguistic, racial and cultural homogeneity or variety. Yet we have much in common. In this symposium we explore research evidence on effective literacy teaching in three European countries. One presentation focuses on pre-school education, the other two focus on education in the primary school years.

Presentations include:

Building kindergarten children's early literacy through storybook reading in Greece²

Storybook reading to young children has long been acknowledged as a critical aspect of early literacy development. Kindergarten teachers need to take advantage of teachable moments to engage young children on early literacy activities during and after storybook reading. This study demonstrates and discusses how 7 kindergarten teachers developed and embedded storybook reading related activities within the curriculum to help young children develop comprehension skills and print awareness.

Teachers' representations of successful literacy teaching in Portugal³

Since 2006-2007 elementary teachers in Portugal have experienced intensive training in new classroom approaches to language and literacy teaching. As a result, new teachers are introducing classroom practices aimed at helping their young students become not only "code breakers" but also "meaning makers", "text users" and "text analysts" (Luke & Freebody, 1999). In this presentation, we characterize those practices as well as the students' outcomes from the point of view of their teachers.

Key features of effective literacy teaching in English primary schools¹

Perhaps as a result of governmental policies, England's scores on the PIRLS survey have declined in recent years, while the scores of many other countries have risen. But, largely ignored by the government, three important studies identify key features of schools and classrooms that appear to contribute to effective literacy teaching.

Marie Ernestová (Czech Republic)

Faculty of Education, University of South Bohemia, Czech Republic
ernest@pf.jcu.cz

Promoting cultural awareness in a multi-ethnic class through teaching a common language

Currently, the systematic study of cross-cultural interaction is one of the fastest-growing areas of linguistics, yet it may be quite new to many teachers. The Czech Republic is now confronted with the need to integrate into its educational system not only children from national minorities who have been living in the Czech Republic for a long time (for instance, about 2% of the population is Romani) but also recent immigrants and asylum seekers (currently adding about 1% annually to the Czech population) from countries like Vietnam, China, Afghanistan, Kazakhstan and some former Soviet Union Republics. These people come with very different traditions and cultural behaviours from ours.

Language and culture are closely linked, and it is through a knowledge of both that we best learn to accept and appreciate ethnic diversity, both when we are at home and when abroad. The present paper stems from the belief that raising cultural awareness and promoting literacy can go hand in hand, although lack of teacher experience in linking these competencies may need to be addressed as a training issue.

The first part of this presentation describes how learning a language in a multilingual setting can foster both tolerance and understanding of other cultures and also encourage critical thinking about 'cultural stereotypes'.

The second part presents practical teaching suggestions for multicultural education, by focusing on different forms of greetings, by identifying cultural values and attitudes and by promoting culturally appropriate behaviour and being sensitive to different word connotations. Notions of stereotypes and preconceived ideas traditionally held about some countries can sour attitudes and need to be confronted through appropriate teaching activities.

The activities described in this paper are mostly based upon our experience at the University of South Bohemia with teaching English as a foreign language, but they can easily be adapted for teaching Czech, or the language of any other host country, to minority and immigrant pupils in general.

Sirpa Eskelä-Haapanen (Suomi–Finland)

Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, Opettajankoulutuslaitos
Tohtorinväitöskirja 2010

Kohdennetun tuen merkitys alkuluokkien lukemaan ja kirjoittamaan ohjaamisessa

Erityisen tuen tarve alkuluokilla on lisääntynyt vuosittain. Oikea-aikaistetulla ja lapsen kielellisen kehitystason mukaisella ohjauksella voidaan tukea lukemaan ja kirjoittamaan oppivaa lasta moti-voivasti.

Tässä tutkimuksessa kuvaan luopanopettajan mahdollisuuksia helpottaa vuosittain lisääntyneen erityistuen tarvetta moniammatillisen yhteistyön, nopean reagoinnin ja varhaisen vaikuttamisen opetusmallin avulla.

Tutkimuksessa kerättiin aineistoa tapaustutkimuksen avulla yhteensä 35 koulunsa aloittaneen lapsen todellisissa oppimistilanteissa heidän ensimmäisten kouluvuosiensa aikana. Tutkimus toteutettiin lähestymistavaltaan hermeneuttisena, laadullisena toimintatutkimuksena, oppimis- ja tietokäsityksen ollessa tutkimuksessa sosiokonstruktivistinen.

Tutkimuksessani kuvailen, miten myönteiset oppimiskokemukset, oppilaan kielellisen tason mukaiset harjoitteet ja ohjaus, välitön puuttuminen havaittuihin ongelmiin, koulun ja kodin välinen avoin sekä moniammatillinen yhteistyö johtivat oppilaan lukemaan – ja kirjoittamaan oppimisen alkutaipaleella hänen positiivisen oppijaminänsä kehittämisessä sekä vähensivät erityisopetuksen tarvetta. Luokanopettajan rooli oppilasryhmänsä asiantuntijana korostui. Tutkimuksen empiirisen vaiheen aikana syntyi opetusmateriaalia, jota voidaan käyttää oppilasdiagnosoinnin tukena sekä harjoite-materiaalina.

Tutkimuksen kuvaus kohdennetusta tuesta opetusmenetelmänä tarjoaa mahdollisuuden vähentää erityisopetuksen tarvetta alkuluokkien kirjoittamaan ja lukemaan opettamisen yhteydessä. Tulosten avulla voidaan vaikuttaa myönteisesti oppilaan käsitykseen itsestään oppijana. Niitä voidaan hyödyntää myös tulevaisuuden opettajankoulutuksessa.

Asiasanat: alkuluokkien lukemaan ja kirjoittamaan ohjaus, nopea reagointi, välitön vaikuttaminen, moniammatillinen yhteistyö, erityinen tuki, kohdennetun tuen ohjausmalli

Susann Etzell (Finland)

lektor i modersmål och litteratur
Mattlidens skola, Esbo

NETLIBRIS

Netlibris är ett litterärt diskussionsforum, ett nätverk där elever i olika delar av Svenskfinland kan diskutera litteratur tillsammans via webben. Verksamheten startade på finska redan år 1997 och på svenska i liten skala år 2002 och i dag har ca 100 svenskspråkiga lärare fått skolning i Netlibris.

Elever från olika skolor läser samma böcker och diskuterar dem via webben med andra elever. Målsättningen är en kvalitativ virtuell diskussion, som baserar sig på elevernas egna läsoplevelser och där läraren har en mera undanskymd roll. Denna virtuella diskussion ger ett bra naturligt samarbete mellan olika skolor och då ofta skolor på olika orter. Skolor i Esbo och Helsingfors har varit med från början men också skolor i Åbo, Borgå, Raseborg och Karleby är aktiva.

Ádila Faria¹, Altina Ramos², Aires Vaz³ & Paulo Faria⁴ (Portugal)

^{1,2,3} Universidade do Minho - Braga, Portugal;

¹ adifaria@sapo.pt

² altina@iec.uminho.pt

³ airesvaz@sapo.pt

⁴ Escola Básica Integrada de Vila Cova – Portugal

⁴ pauloprofe@gmail.com

New technologies in learning the Portuguese language: students as actors

Currently, in Portugal, the education system tries to promote the development of new literacies by adapting reading and writing methods and practices to of the demands of society.

Indeed, to respond the deep social changes through which we live, the acts of reading and writing are no longer confined solely to books: reading and writing is done more and more frequently in diversified digital environments.

So, we need to rethink what basic skills school must provide to its students, true "digital natives", in their comprehensive training for the twenty-first century. Indeed, school should not be complacent about the anachronistic language of the past, although close, and a new mission can only be achieved by the development of informational literacy from an early age. In addition, school, and specifically the classroom, cannot remain a space of mere transmission of information; first we must transform the teaching-learning process focusing on the student who, in a collaborative manner and with the required teacher support, builds his/her knowledge.

In this context, for at least six years, we have used new technologies in our daily school practices as teaching and learning tools to develop early literacy, reading and writing skills. We propose, then, to present four online collaborative projects that aim to develop emergent literacy skills in daily nursery school and to increase reading and writing in primary, elementary and secondary school. In each project we point out: a) the link between digital tools and linguistic skills; b) results; c) evolution perspective in terms of the investigative dimension. We finish by arguing for the possible contribution of these projects to the academic and social success of the involved pupils.

Гафарова Мария Александровна – Gafarova Maria Aleksandrovna (Russia)

РГПУ им.А.И.Герцена, магистратура, программа «Социально-педагогические технологии культуры чтения»–
RGPU of A.I.Gertsena, a magistracy, the program «Socially-pedagogical technologies of culture of reading»
mariagafarova@bk.ru

Читательская компетентность в условиях нового информационного пространства.

Выступление затрагивает проблемы общества, причиной которым служит заметное возрастание количества информации. Наступает информационный взрыв, характеризующийся ограниченными возможностями человека по восприятию информации, и ее постоянным ростом в разных сферах жизнедеятельности. Появляется необходимость в поиске путей выхода из создавшегося информационного кризиса. Таким путем оказался процесс информатизации общества. Происходит развитие общества и перехода его от «общества индустриального» к «обществу информационному», в котором главными продуктами становятся информация и знания.

Информационное общество – это общество, в котором большинство работающих занято производством, хранением, переработкой и реализацией информации, особенно высшей ее формы – знаний. Одной из отличительных черт данного общества является создание глобального информационного пространства.

В настоящее время можно говорить о положительном и отрицательном влиянии информационного пространства на развитие общества. В обществе появляется потребность в формировании читательской компетентности в условиях нового информационного пространства как основы для адаптации людей в сложных условиях транзитивного общества.

Читательская компетентность трактуется с разных позиций: с позиции понимания текста, культуры, международных исследований. Поскольку новое информационное пространство наполнено разными знаками и знаковыми системами, то логичным будет рассмотрение читательской компетентности в логике семиотического подхода. Кроме того, основное отличие семиотического подхода состоит в том, что культура рассматривается как огромный многослойный текст, записанный разнообразными знаками в самых разных областях.

В самом широком смысле читательская компетентность есть умение оперировать знаковыми системами и взаимодействовать в них. В самом узком смысле это умение осмысливать и оценивать письменный текст, использовать его для получения знаний, решения собственных целей и для активного участия в жизни общества. Формирование читательской компетентности есть одна из главнейших задач современного образования. Мы полагаем, что актуальным и важным станет проведение исследования в данной

области при подготовке будущих педагогов на базе педагогического колледжа.

Translation – presentation in Russian «Reader's competence in the conditions of a new information field».

Performance mentions society problems, as the reason which appreciable increase of quantity of the information serves. There comes the information explosion characterised by limited possibilities of the person on perception of the information, and its constant growth in different spheres of ability to live. There is a necessity for search of ways of an exit from the created information crisis. Process of information of a society has appeared such way. There is a development of a society and its transition from «societies industrial» to «to a society information» in which the main products become the information and knowledge.

The information society is a society in which the majority working is occupied by manufacture, storage, processing and information realisation, especially its higher form – knowledge. One of distinctive features of the given society is creation of a global information field.

Now it is possible to speak about positive and negative influence of an information field on society development. In a society there is a requirement for formation of reader's competence in the conditions of a new information field as bases for adaptation of people in difficult conditions of a transitive society.

Reader's competence is treated from different positions: from a position of understanding of the text, culture, the international researches. As the new information field is filled by different signs and sign systems consideration of reader's competence of the logician of the semiotics approach will be logical. Besides, the basic difference of the semiotics approach consists that the culture is considered as the huge multilayered text which has been written down by various signs in the most different areas.

In the widest sense reader's competence is ability to operate with sign systems and to co-operate in them. In the narrowest sense this ability to comprehend and estimate the written text to use it for noegenesis, decisions of own purposes and for active participation in a society life. Formation of reader's competence is one of the pivotal problems of modern education. We believe that and important research carrying out becomes actual in the field by preparation of the future teachers on the basis of a teacher training college.

Semiotic Didactics and Its Role in Understanding of a Text by a Student-Reader – Семиотическая дидактика и ее роль в понимании текста учеником-читателем.–

Presentation in English and Russian

In the context of this article we speak about a “student-reader” in two respects: as an owner of plural intellect [by G. Gardner]; and as an active interpreter [by U. Eko]. We understand “text” as the cultural phenomenon, which has the specific content, expressed by the signs of verbal and nonverbal nature, by means of which the reader cooperates with social and cultural environment.

We would like to propose a specific educational approach, which we named “semiotic didactics”. It allows us to construct a scientific base and technological design of a training process, which focuses on the phenomenon of the plural intellect of a student from one side and the semiotic variety of the cultural codes of the content of education from the other side. The effectiveness of this didactic model depends on semiotic variability, if it is complexly represented in three components: in the selection of the educational content, the organization of studying activity and the system of assessment.

a. The selection of the content: the main theme should be represented in different cultural codes (language of facts, artistic and musical means, mathematical symbols, etc) – the “semiotic context”;

b. The organization of activity includes reading, writing, listening, drawing, engine activity, manual labour, exploration, communication, association, reflection and so forth - “semiotic activity”;

c. The evaluation system consists of self-appraisal, authentic assessment and external expert’s (teacher’s) estimation on the basis of the mutually complementary criteria - “semiotic result”.

In general, such a scheme can be considered to be integral semiotic didactics. Consequently, the task of teacher consists of considering the variety of the individual students’ profiles of intellect.

It will be possible to do this by using a semiotic approach in teaching, translated into the language of concrete pedagogical technologies - “semiotic technologies” of teaching. In other words: the cultural plurality of semiotics is used by a teacher for educational purposes by translating the content to the set of the intellectual channels of one or other student, according his (her) receptivity to the cultural variety.

It is possible to assume, that the absence of one or other semiotic code can negatively affect the degree to which a student masters the content. In fact, a text-theme acquires greater pedagogical potential and educational value; the more it is represented in different degrees of perspective. From this, more semiotic frames can be operated by teacher through the preparation of materials. The teacher creates a unique intellectual design, the game, which consists of the collection of the components, where each player (student) can select and accumulate their own solutions.

В настоящий момент читатель нас интересует в двух аспектах:

как носитель множественного интеллекта по Г.Гарднеру;
как активный интерпретатор по У.Эко.

Текст рассматривается нами как культурный феномен, имеющий определенное содержание, выраженное знаками вербальной и невербальной природы, посредством которого происходит взаимодействие читателя с социумом.

*Предлагаемый нами подход, названный **семиотической дидактикой**, позволяет научно обосновать и технологически спроектировать учебный процесс, в основе которого находятся феномен множественного интеллекта субъектов образования с одной стороны и семиотическое многообразие культурных кодов содержания образования с другой стороны.*

Эффективность данной дидактической модели, зависит от семиотической вариативности, если она комплексно представлена в трех компонентах: в отборе содержания, организации деятельности, системе оценивания.

a. *Отбор содержания*, раскрывает ту или иную тему в разных культурных кодах (язык фактов, художественные образы, математические символы и т.д.) – «семиотический контекст»;

b. *Организация деятельности* включает чтение, письмо, аудирование, рисование, двигательную активность, ручной труд, исследование, коммуникацию, ассоциацию, рефлексию и пр. - «семиотическая деятельность»;

v. *Система оценивания* строится с учетом самооценки, процессуальной аутентичной оценки и внешней экспертной оценки на основе взаимодополняющих критериев - «семиотический результат».

В целом это правомерно рассматривать как целостную семиотическую дидактику. Следовательно, задача педагога заключается в том, чтобы учесть разнообразие индивидуальных профилей интеллекта, существующее в пределах одной образовательной системы класса. А сделать это помогает использование семиотического подхода в образовании, переведенного на язык конкретных педагогических технологий, логично назвать их «семиотическими технологиями» преподавания.

Другими словами: культурная множественность семиотики используется педагогом в образовательных целях путем вариативного трансплирования содержания на множество интеллектуальных каналов того или иного ученика с учетом его восприимчивости к культурному многообразию.

Можно предположить, что отсутствие того или иного семиотического формата представления темы может отрицательно сказаться на качестве ее усвоения конкретным учеником. По сути дела текст-тема приобретает тем больший педагогический потенциал и образовательную ценность, чем больше представлено различных ракурсов зрения, с которых она может быть воспринята, чем больше семиотических фреймов задействовано учителем при подготовке материалов. **Учитель создает своеобразный интеллектуальный конструктор, игру, состоящую из набора деталей, где каждый играющий может выбрать и сложить свои решения.**

Anne Godenier (Belgium)

Vice Director Lire et Ecrire Hainaut Occidental
Quai Sakharov, 31, B-7500 Tournay, Belgium
anne.godenir@lire-et-ecrire.be; anne.godenir@gmail.com

A five-year partnership work between libraries and adult literacy centre

In Belgium (the French speaking part), around 10 percent of people aged 25-65 are considered to be illiterate: their reading and writing abilities are not sufficient to meet the daily life needs. Some are foreigners who did not complete the primary school course in their country. Most are Belgian people who met school failure.

Each year, around 12.0000 people attend adult literacy centres. Reasons why they want to improve their practice in reading and writing are various: to find a job, enter a vocational training, be more autonomous in the daily life or support their children at school. The adult literacy process accordingly includes cultural, political and social dimensions. This process is not limited to learning time spent in the classroom. It happens in all life events or places which request written language, including libraries.

For five years, the Belgian non profit association “Lire et Ecrire” has been developing a partnership work with librarians. The purpose is to implement local projects allowing people involved in a literacy process to practice reading and writing not only in classrooms but also in other places such libraries. Today librarians from many municipalities are involved in the partnership work. They offer to illiterate people who attend literacy training various opportunities to read and write within the library: Writing workshop, Slam workshop (popular poetry), reading club, novel discovery with meeting of the author, sessions of “reading and debate”, or more simply reading of newspapers, research on the web, etc.

The paper will identify stages and conditions that have led to build a dynamic partnership.

Bente Eriksen Hagtvet (Norge)

Professor, Institutt for spesialpedagogikk
Universitetet i Oslo
Boks 1140, Blindern
Norge

Stimulering av barns begreper ved alle aldre

Nyere forskning understreker ordforrådets betydning for et godt skriftspråk og for å lykkes på skolen. Ordforrådet utvikles i alt barn gjør, og jo mer varierte oppvekstvilkår barn har, jo mer variert blir ordforrådet.

I foredraget vil jeg ta utgangspunkt i aktuell forskning og diskutere de pedagogiske konsekvenser den gir. Jeg vil særlig løfte fram forhold som i dag framstår som særlig oppmerksomhetskrevende, blant annet:

- Stimulering av ordforråd i hverdagsaktiviteter i barnehagen
- Stimulering av ordforråd i skolen, med særlig fokus på det akademiske ordforrådet
- Ordforrådets betydning for typisk og avvikende skriftspråklige utvikling

Jan Hellgren (Finland)

Utbildningsstyrelsen
Helsingfors
jan.hellgren@oph.fi

Tio år av utvärderingar i modersmål och litteratur

Utbildningsstyrelsen i Finland har i ungefär tio år genomfört utvärderingar av inlärningsresultat i modersmål och litteratur i den grundläggande utbildningen. Sedan år 2000 har sammanlagt sju omfattande utvärderingar genomförts i årskurserna 3, 6 och 9. I provuppgifterna har fokus i regel varit lagt på delområdena läsning, skrivande och litteratur-, text- och språkkännedom.

Vad visar Utbildningsstyrelsens utvärderingar? Hur ser läget ut när vi blickar tillbaka på tio år inom ämnet modersmål och litteratur? Vad berättar provresultaten om elevernas kunskaper, färdigheter och attityder? På vilka områden är elevernas kunskaper starkare och var är de svagare? Hur är det med pojkar och flickor? Hur är det med stad och landsbygd? Vilka återkommande iakttagelser har gjorts om elevernas kunskaper och vilka trender kan vi skönja?

Anneli Hildén (Sverige)

Universitetsadjunkt, Linköpings Universitet,
IBL (Institutionen för beteendevetenskap och lärande)
anneli.hilden@liu.se

Elevens språkliga bakgrund, matematikundervisningen och inläringen

Språket är ett system av kommunikation som är livsviktigt för människans existens. Betydelsen av språket i mänsklig kommunikation har gynnat forskningen kring den språkliga utvecklingen och språkinläringen. Matematiken ses däremot ofta som ett ämne som inte är så kommunikativt och språkberoende eftersom den använder siffror. Traditionellt tänker man att språket är med barnet från början av livet medan matematiken kommer med i bilden först betydligt senare.

Matematikämnet beskrivs med termer som ”kunskaper och färdigheter”; kunskaper i form av förståelse samt memorering av teorier och matematiska begrepp, färdigheter i form av automatisering av beräkningar, formelhantering och algoritmer.

Denna traditionella beskrivning har i den moderna matematikdidaktiken utvecklats till en alternativ kunskapssyn utgående från begreppet matematisk kompetens. Begreppet omfattar fakta och förståelse, och det betonar samspelet mellan olika kunskapskategorier då man använder matematik. Matematiska kompetenser möjliggör att eleven kan fråga och svara i matematik samt att eleven kan hantera matematikens språk och redskap även i kommunikation med andra.

Den nya kunskapssynen förankrar matematiken i elevens vardag samtidigt som den lyfter språket till en viktig faktor i matematiska sammanhang. Matematikinläringen blir en aktiv handling i form av kommunikation, resonemang och modellering. Det matematiska språket är inte längre enbart siffror och formler utan ämnet bekläds med språket av den första ordningen, språket som man använder i daglig kommunikation.

Detta innebär ett dilemma i vårt mångkulturella samhälle. För många elever är skolans undervisningsspråk inte ett språk av den första ordningen. Inkludering (en skola för alla) och individualisering (den enskilda elevens rätt att få undervisning som motsvarar individens kunskapsnivå) ställer stora krav på undervisningen.

Presentation är avsedd att beskriva matematikundervisning i skolan med elever från flera olika kulturella och språkliga miljöer. För dessa elever är matematikspråket den tredje i ordningen. Undervisningen bör skapa en inlärmingsmiljö där man omvandlar olikheter till en resurs bl.a. genom att uppmuntra eleverna till samtal kring vardagsmatematiken med beröringspunkter i deras eget språk och egen kultur.

Inläringen av matematiska kompetenser har sin grund i språket. Varierad undervisning, mer aktivt lärande och mindre fokusering på läroboken ökar lusten att lära i.o.m. att eleven upplever själva lärandet nyttigt och meningsfullt.

Mari Honko (Suomi–Finland)

tutkija/tutkijaopiskelija TaY, tutkijakoulu Langnet

mari.honko@uta.fi

Se oli silti unelmien päivä

- yksi- ja monikielisten lasten sanastolliset resurssit kertomusteksteissä

Narratiivin kirjoittaminen edellyttää monenlaisten ja -tasoisten taitojen hallintaa: mekaanisen kirjoittamistaidon lisäksi kykyä keksiä sanottavaa (ja motivoitua sanomaan se), taitoa osata ja löytää sopivat kielelliset ilmaukset sekä taitoa luoda sanottavasta niin sisällöllisesti kuin kielellisesti ehyt kertomus (mm. Mäkinen & Kunnari 2009). Toisella tai vieraalla kielellä kirjoittajalle kokonaistekstin luominen asettaa erityisiä haasteita, niin myös mekaanisen kirjoitustaidon vasta oppineille lapsille.

Kirjoittamistutkimuksessa voidaan fokusoida mm. sanaston käyttöön, tekstin kehityksellisiin piirteisiin (sujuvuus, tarkkuus, kompleksisuus), kerronnan rakentumiseen, sisällöllisiin piirteisiin, kommunikatiivisuuteen sekä riskinottohalukkuuteen (Wolfe-Quintero ym. 1998, Leki ym. 2008). Tässä esityksessä keskitytään siihen, *millaista sanastoa* (kokonaismäärä, vaihtelu, pituus, rakenne, eri sanaluokkien ja harvinaisten sanojen käyttö) ja *miten* (mm. tyylillinen sopivuus, merkityslaajentumat, norminmukaisuus verrattuna tavoitemuotoon) L1-oppijat sekä L2-oppijat käyttävät kirjoittamissaan *Unelmien päivä* -tarinoissa. Toisaalta tarkastellaan sitä, löytyykö kertomuksista vain L2-kirjoittajille ominaisia sanastollisia piirteitä, esimerkiksi tilapäismuodosteiden käyttöä tai havaittavaa äidinkielen siirtovaikutusta. Lisäksi havainnoidaan, onko aineiston kautta nähtävissä piirteitä, kuten lauseita täydentävät ja yhdistävät ilmaukset tai tietyn merkityskentän ilmaukset, joita useimmat monikieliset lapset (tässä L2-kirjoittajat) eivät käytä osana sanastollisia resurssejaan tai käyttävät niitä vähemmän tai eri tavalla kuin yksikieliset (tässä L1-kirjoittajat)?

Tarkasteltavana on n. 400 perusopetuksen 2. ja 3. luokan oppilaan suomenkielistä kertomusta, joista n. 70 % suomea äidinkielenään puhuvien yksikielisten L1-kirjoittajien ja n. 30 % kaksi- tai useampikielisten L2-kirjoittajien¹ tekstejä. Kertomukset on kirjoitettu yhden oppitunnin aikana (+/- 15 min) tarkoin ohjatun mielikuvasuunnittelun pohjalta. Verrokkiaineistona on n. 1300 L1-lapsen samalla otsakkeella kirjoittama narratiiviaineisto perusopetuksen luokilta 1-6 (Pajunen: käsikirjoitus).

Yksilötasolla pelkkä kielitausta, luokkataso tai maassaoloaika ei ole kirjoitelmanarratiivien kielellistä suorittamista määräävä tekijä. Ryhmätasolla kielitaustalla ja luokkatasolla sen sijaan on merkitystä sanastollisten resurssien käyttöön tutkitussa kontekstissa.

¹ Äidinkieli muu kuin suomi; 2. polven maahanmuuttaja tai alle 7-vuotiaana vähintään n. 4 vuotta ennen keruuhetkeä (v. 2007) Suomeen muuttanut.

Ann-Louise Hägglund¹ & Liliane Kjellman² (Finland)

¹ PeM, klasslärare och Kiva-koordinator åk 1–3, Cygnaeus skola
ann-louise.hagglund@turku.fi

² Rektor, Cygnaeus skola, Mariegatan 7, 20100 Åbo
liliane.kjellman@turku.fi

”Kiva skola” vår modell för att skapa välbefinnande – gör den till din egen

Cygnaeus skola kom med i första omgången i det landsomfattande Kiva skola-projektet för att motverka mobbning hösten 2007. Vi var inledningsvis med som kontrollskola för att sedan bli pilotskola i åk 1–3. Sedan hösten 2009 har konceptet utvidgats till att omfatta hela skolans antimobbningsarbete.

I presentationen lyfts fram hur vi i praktiken jobbar med Kiva skola-modellen i vår skola. Vad är det i lärarens klassrumsbeteende som främjar en god social lärandemiljö? Hur ser ett klassrumsledarskap som bygger på att läraren agerar som en god rollmodell ut?

Vi fokuserar medvetet på hur det egna ledarskapet i klassen kan främja de sociala relationerna. Vi belyser hur vi mött utmaningar med att få det att fungera i praktiken, hur vi mött dilemmat med att få in Kiva-lektionerna i en annars späckad läroplan. Vi beskriver hur vi sköter informationen både inom kollegiet och till föräldrar. Vi ger praktiska exempel på hur man får Kiva-lektionerna att bli en integrerad del av elevens skolvardag.

Avslutningsvis belyser vi positiva effekter av projektet, men tar också upp nya utmaningar som vi stött på. Vi ser utvecklingsmöjligheter framförallt när det gäller att jobba mobbningsförebyggande med elever som har specialbehov.

Jorma Immonen (Suomi–Finland)

Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, Turun yksikkö
Assistentink. 5, 20014 Turun yliopisto
jorma.immonen@utu.fi

Draama ja lukupiiri kaunokirjallisen tekstin tulkinnassa – luokanopettajaopiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia

Esityksessäni kuvaan luokanopettajankoulutuksen äidinkielen ja kirjallisuuden kurssin kaunokirjallisuuden opetukseen käyttämäni menetelmää, jossa yhdistyvät draaman toiminnalliset menetelmät ja lukupiirityöskentely. Menetelmiä sovellettiin suppeaan kaunokirjalliseen tekstiin, lyhyehköön faabeliin (Hannele Huovi 2003, Tapiiri).

Oppitunnin työmenetelmäkokeiluun osallistui 87 luokanopettajaopiskelijaa. Opiskelijat vastasivat opetustilanteen päätyttyä kyselyyn, jonka alussa kartoitettiin opiskelijoiden mahdollisia aiempia draamaopintoja. Kyselyllä pyrittiin kaiken kaikkiaan saamaan selville, miten opiskelijat suhtautuivat neljään erilaiseen toiminnalliseen draamamenetelmään kaunokirjallisen tekstin käsittelytapana. Kyselyssä esitettiin kymmenen mielipideväittämää vastattaviksi Likert-asteikolla sekä kymmenen suppeaa avointa kysymystä lähinnä vastaajien taustatietojen kartoittamiseksi.

Kyselyn tulosten pohjalta pohdin muun muassa sitä, miten opiskelijat mielestään draamatyöskentelyssään onnistuivat, miten aiempi draamakompetenssi vaikutti työskentelyn onnistumisarvioihin sekä miten opiskelijoiden oma vertaislukupiiri voi vahvistaa kaunokirjallisen tekstin ymmärrystä.

Asiasanat: kirjallisuuden opetus, draama, lukupiiri, tekstinymmärtäminen

Lena Ivarsson (Sweden)

Department of Education
Mid Sweden University
Universitetsbacken 1
871 88 HÄRNÖSAND
lena.ivarsson@miun.se

Reading before School Start – reading development and learning environments among early readers

The current study investigated the factors that have a positive impact on reading development by examining the influence of the home and school environment on students who started school already able to read (early readers). The reading proficiency of the students in the study was determined by a variety of reading tests conducted at the beginning of the school year and students were identified as “early readers”, “average readers”, or “non readers”. The intent was to provide a comprehensive picture of early readers with an emphasis on historical, cultural, and social factors. Many factors influence the development of reading, but this study concentrated on the learning environment at home and in the school. Several methods were used to facilitate a broad description of the reading development of early readers, including observations, interviews, questionnaires, and reading tests. The theoretical concepts were derived from a social constructivist perspective and build on Vygotsky’s theories of learning and development. Among the factors considered were formal reading instruction and literacy. The results demonstrated that the early readers’ reading ability greatly exceeded that of their classmates at the start of the formal school experience. A comparison of the learning environments in home and school showed considerable differences. Learning in the home came about as a result of the child’s interests and occurred in the zone of proximal development. In the school setting, the national curriculum and the goals set in the syllabus determined the content of the instruction.

Comparisons with early reading in schools at Rhode Island, U.S, will also be presented, to discuss early reading in a broader perspective.

Heli Jaskanen (Suomi–Finland)

KM, luokanopettaja, Hakarinteen koulu, Raasepori
heli.jaskanen@gmail.com

Käsinkirjoittaminen alkuopetuksessa – tavoitteena sujuva kirjoitustaito

Kirjoittamaan oppiminen on tärkeä askel koululaiselle. Hyvä kirjoitustaito kantaa kauas: sujuvat kirjoittajat pärjäävät paremmin myös muissa aineissa ja jatko-opinnoissa. Kirjoittamista on kuitenkin Suomessa tutkittu vähän. Yleensä sitä sivutaan osana lukutaitotutkimuksia. Tekstin rakentamista ja tuottavaa kirjoittamista on viime aikoina tutkittu, mutta mekaanista kirjoitustaitoa käsittelevää tutkimusta ei juurikaan ole.

Kirjoittaminen on viestintää ja sosiaalista toimintaa, joka elää ajassa. Kirjoittamisen välineet, kirjainmuodot ja myös kirjoitustarpeet ja -tilanteet muuttuvat aikakaudesta toiseen. Vaikka tietokoneella kirjoittaminen on tullut jäädäkseen, tarvitsemme silti myös tulevaisuudessa sujuvaa käsinkirjoitustaitoa.

Käsinkirjoittamisen alkuopetus tähtää sidottuun käsialaan, sillä se on tekstaamista nopeampaa ja sujuvampaa. Käsialakirjainten malleja on yksinkertaistettu useissa kirjainuudistuksissa, ja nykyään ne ovat hyvin lähellä tekstauskirjaimia. Silti kirjoittamisen opetus tapahtuu samoin kuin kaunokirjoituksen aikaan: ensin opetellaan tekstauskirjaimet, ja vasta sitten käsialakirjaimet ja niiden sitominen. Osa oppilaista ei koskaan omaksu sidottua käsialaa. Tarvitaanko kaksinkertaista kirjainten opettelua?

A-M Juuti kokeili 1980-luvulla käsialakirjainten opettamista ensimmäisinä kirjainmerkkeinä ja totesi, ettei kaksinkertaista kirjainten opettelua tarvita. Esim. venäjän kielessä on vain sidottu käsiala, joka opitaan ensimmäisellä luokalla. Uudenlaista kirjoitusopetusta edustaa norjalaisen Tragetonin esittelemä kirjoittamalla lukemaan -menetelmä, jossa ensin opetellaan kirjoittamaan tietokoneella, ja vasta toisella tai kolmannella luokalla käsin. Menetelmällä on saatu hyviä tuloksia.

Esityksessäni haluan keskustella tutkimussuunnitelmastani jossa vertailen kolmea kirjoittamaan opettamisen menetelmää: 1) perinteinen tekstaamisen kautta kirjoituskirjaimiin, 2) käsialakirjoitus ensimmäisenä ja ainoana merkistönä, ja 3) tietokoneella kirjoittaminen esiopetuksesta lähtien, ja käsiala toisella luokalla. Mekaanisen kirjoitustaidon tarkastelu rajataan koskemaan kirjoittamisen sujuvuutta. Tutkimuskysymykset ovat:

1. Minkälaiseksi käsin kirjoittamisen nopeus muodostuu kolmen ensimmäisen kouluvuoden aikana?
2. Minkälaisia erityispiirteitä menetelmiin liittyy?
3. Minkälaisia lasten asenteet kirjoittamista kohtaan ovat?

Bent Saabye Jensen¹ & Erik Arendal² (Danmark)

¹ Læse- og udviklingskonsulent, LæseTek,
Center for Læsning og Læseteknologi DK

² Konsulent, Hjælpemiddelinstitutet DK

PC-læsning – Resultater og perspektiver

Det danske forskningsprojekt, PC-læsning, har skaffet dokumenteret viden om, i hvor høj grad og på hvilke områder oplæsningsprogrammer med syntetisk tale kompenserer voksne i læsevanskeligheder på arbejdspladsen, i uddannelsessystemet og i deres personlige liv.

Projektet, der er det første og største af sin art, blev afsluttet i foråret 2010. Den endelige rapport samt yderligere information om projektet kan læses på www.hmi.dk/pc-laesning.

Projektet dokumenterer en meget stor effekt ved anvendelse af it-støtten. Både i forhold til meget svært dyslektiske voksne og i forhold til studerende hvor it-støtten gennem oplæsning og hjælp til skrivning markant kan forbedre deres studiemuligheder. Samtidig viser projektet, at deltagernes selvværd øges og de får større tro på egne muligheder i forhold til uddannelse og arbejdsliv.

Oplæget vil indeholde en præsentation af projektets metode og resultater, som dels viser omfanget af den kompenserende effekt ved PC-læsning i forhold til forskellige målgrupper og sproglige forudsætninger, dels den enkelte deltagers egen vurdering af værdien af læsestøttende it i erhverv, uddannelse og personligt.

Projektets resultater vil kunne kvalificere perspektiverne og anvendelsen af læsestøttende it for dyslektikere og andre unge og voksne i læsevanskeligheder. På baggrund af projektets markante resultater rejses spørgsmål som:

Skal vi i højere grad tilbyde voksne kompensatoriske muligheder frem for læseundervisning?

Påtager arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner sig tilstrækkeligt ansvar for implementering af læsestøttende it?

Hvor ligger de væsentligste barrierer for effektiv udnyttelse af læsestøttende strategier til voksne?

Læs: PC-läsning ger stora effekter för vuxna i sässvårigheter

<http://www.spsm.se/Rad-och-stod/Var-kompetens/Pedagogiska-konsekvenser-kring-funktionsnedsattning/IT-och-larande/Nyhetsarkiv-IT-och-larande/PC-lasning/>

Heini-Marja Järvinen (Finland)

Senior Lecturer in FL/SL teacher education
Department of Teacher Education
University of Turku
hemajar@utu.fi

Writing in disciplines in a foreign language: the case of historical writing in content and language integrated learning

The proposed paper will focus on writing in a foreign language in content and language integrated learning. The reported study is inspired by systemic-functional theory and looks at the written products from the point of view of language as reflecting making historical meaning. More specifically, discourse features in written products of two age and proficiency groups of students are investigated. The paper will discuss the linguistic features apparent in the samples, their relation to historical, discipline-specific writing and to systemic functional theory from the point of view of language as reflecting the development of thinking. The assumptions are that the older sample, i.e. the more proficient language users' written discourse reflects the discourse of the discipline whereas the less proficient language users use fewer discourse-typical features. The systemic functional assumption is that the more advanced writers' language production shows more occurrences of nominalization, the passive voice, and more syntactic complexity in general. On the basis of the findings, the paper discusses the applicability of the systemic functional framework in explaining language learning and use in content and language integrated programmes. In particular, the pedagogical implications of the study to content and language integrated instruction are discussed.

Vuokko Kaartinen (Suomi–Finland)

KT, dosentti, äidinkielen didaktiikan lehtori
Opettajankoulutuslaitos
Turun yliopisto
Assistentinkatu 5, 20014 Turku
vuokaar@utu.fi

Luovan kirjoittamisen mahdollisuuksia tekstin ymmärtämisessä ja oppimisessa

Luovalla kirjoittamisella on nähty monia etuja kaunokirjallisen tekstin käsittelyssä ja tekstilajien harjoittelussa (esim. Gillespie, 2005; Kaartinen, 1996; Knoeller, 2003; Leppänen, 2004; Pope, 1995; Romano, T. 2000). Tässä esityksessä tarkastelen luovaa kirjoittamisen mahdollisuuksia yleisemmin erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja oppimisessa. Miten suomalaiset eri aineiden didaktiset oppikirjat ohjaavat luovaa kirjoittamisen käyttöön? Millaisia tehtäviä niissä on ja miten tehtäviä on perusteltu. Lisäksi olen haastatellut eri aineiden didaktiikan asiantuntijoita ja selvittelyt heidän näkemyksiään luovan kirjoittamisen käytöstä tekstien käsittelyssä.

Asiasanat: luova kirjoittaminen, tekstin ymmärtäminen, oppiminen

Leila Kairaluoma¹, V. Närhi, T. Ahonen, J. Westerholm & M. Aro (Finland)

¹Correspondence to first author at Niilo Mäki Institute, P.O BOX 35, 40014
University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland
leila.kairaluoma@nmi.fi

Do fatty acids help in overcoming reading difficulties? A double-blind, placebo-controlled study of the effects of EPA and carnosine supplementation on children with dyslexia

Background: There are claims that dietary supplementation of unsaturated fatty acids could help children with dyslexia to overcome their reading problems. However, these claims have not yet been empirically tested.

Methods: This study was designed to test whether dietary supplementation was superior to placebo in treating reading, spelling or other reading-related skills of children with dyslexia. The experimental group (EPA, n=30) ate dietary supplements and the control group (Placebo, n=31) placebos during the 90-day treatment period. The supplements contained omega-3 fatty acid (E-EPA, 500 mg/day) and carnosine (400 mg/day). The groups were matched for reading skills, grade, gender, attention problems, intelligence and amount of special education. The literacy-related skills of the two groups were assessed before and after the treatment period.

Results: No group differences were observed between EPA and Placebo in measures of reading accuracy or speed, spelling, decoding fluency, arithmetical skills, reading-related language skills, attention or behavioral problems.

Conclusion: The present findings do not support the hypothesis that omega-3 fatty acid (E-EPA) or carnosine have a role in the treatment of reading and spelling problems in children with dyslexia.

Short title for use as a running foot: Dyslexia and fatty acids

Leila Kairaluoma^{1*}, Timo Ahonen¹, Mikko Aro¹ & Leena Holopainen² (Finland)

¹University of Jyväskylä, Finland; ²University of Joensuu, Finland

*Correspondence to first author at Niilo Mäki Institute, P.O BOX 35, 40014
University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland
leila.kairaluoma@nmi.fi

Boosting reading fluency – An intervention case study at sub-word level

This study is an intervention case study of fluency in Finnish-speaking children with dyslexia. Two 7-year-old children, a girl and a boy, were selected from the Jyväskylä Longitudinal Study of Dyslexia (JLD). The intervention emphasized syllables as reading units, and proceeded from reading syllables to reading words and text. Letter knowledge, reading skills (syllables, words, pseudowords, and text reading) and syllable segmentation of words were measured before, immediately after and three months after the intervention. The results showed that the intervention mainly affected fluency at the syllable-level. The girl also showed some improvements in fluency (accuracy, speed,) on the word and text reading level, too, while the boy improved in reading accuracy. Children with reading difficulties appear to benefit from fluency intervention; this should initially be based on emphasizing syllables as a sub lexical reading unit. However, the intervention should be sufficiently long-lasting, progressing piecemeal toward bigger reading units.

Keywords: *Reading fluency; Fluency intervention; Dyslexia*

Sandra Kalnina¹ & Aija Kalve² (Latvia)

¹ Universitu of Latvia
sandra.kalnina@lu.lv

² RPIVA Latvian Reading Association /Latvijas Lasīšanas asociācija
Aija.Kalve@way.lv

Promoting development of students' critical thinking in junior primary school

Education policy documents of Latvia include the requirement to develop students' critical thinking skills. Special attention should be paid to junior primary education as a vital stage for developing critical thinking because critical thinking skills are so important that it is too late to start their purposeful development only in the senior primary school.

The results of the research carried out in 2008 "The implementation of critical thinking approach in the educational system – impact and effectiveness in Latvia" allow concluding that junior primary school students moving over to primary school often lack key thinking skills: the skill to think independently; to analyze both the content and forms of thinking, to form their own opinion; to listen to others' views and to discuss; the social and communication skills. It testifies that the junior primary school teachers do not apply the CT approach purposefully.

The authors will discuss the results of a study in which the target audience was junior primary school teachers. The purpose of the study was to find out if and to what extent a -teachers' professional development program the aim of which was to improve teachers' pedagogical professionalism and develop their critical thinking can influence the whole study process at junior primary school.

The presentation will reveal which thinking skills teachers consider as priorities in the first grades and how they develop them in everyday school process.

The study also proved that work is successful only if teachers work as a team; especially if they cooperate with the school librarian. It is well-known that teaching is a too complicated job to do it individually.

The authors will raise main problems regarding development of thinking skills in junior primary school, will introduce several case studies and provide recommendations on some effective practices for developing thinking skills.

Aija Kalve¹ & Ilze Stikāne² (Latvia)

¹Riga Teacher Training and Education of Management Academy;

^{1,2}Latvijas Lasīšanas asociācija (Latvian Reading Association)

Aija.Kalve@way.lv

²University of Latvia

Ilze.Stikane@lu.lv

Reading of Fiction- promoter of the Dialogue of Culture in Minority Education Programs in Latvia

Latvia in ESF Project „Support for the acquisition of the state language and bilingual education”, which is realised by the Latvian language agency, has developed educational materials for minority educational programs. Among them are educational materials in literature in Grades 7, 8 and 9. The report summarizes the experience of using fiction to improve second language learning process to promote children as readers' interest and to facilitate the dialogue of culture.

Fiction provides information which children can use for developing knowledge and skills needed for establishing multicultural dialogue. Work with fiction texts allows children not only to get acquainted with the ethno-cultural character values, but also helps to see and understand the signs of different cultures. As a result children acquire universal human values. In its turn develops children's cultural identity and facilitates participation in the multicultural dialogue.

The report will reflect the developmental principles used in educational material in literature for Grades 7, 8 and 9 – to connect them with literature educational content acquired in children's native language. Such a principle of making educational materials gives an opportunity to consider succession and coordination (genre, values, and literature theory issues), literature studies in the native language and state language. The presentation will reveal selection criteria for folklore essays and literary works, which would improve both the perfection of children's Latvian language competence and the development of reading interest and the development of the cultural dialogue.

Merja Kauppinen (Finland)

Department of Teacher Education
University of Jyväskylä, Finland
merja.a.kauppinen@jyu.fi

What does critical reading mean?

Critical reading has become one of the important contents of literacy teaching in this millennium. The main reason for this is the invasion of Internet use for different purposes among children and teenagers. Critical reading has, however, been mentioned in the Finnish National Core Curricula for Basic Education since the 1970's, the beginning of the comprehensive school model. Thus, it has been one of the basic literacy competencies in the recent 40 years of the Finnish language education policy. What makes this theme extremely interesting is that the concept of critical reading varies according to the curriculum.

In this paper, I will present how the concept of critical reading varies in the curricula for the mother tongue, Finnish, and literature. I will concentrate on the meanings of critical reading and the factors behind them in the national core curricula of 1970, 1985, 1994 and 2004. I will also discuss how the definition of critical reading affects pedagogical consequences such as how reading literacy seems to develop, how it should be taught and assessed.

The concept of critical reading is based on the ideas about language, literacy and text in each curriculum. The main element which defines critical reading is the viewpoint through which reading literacy is considered. There are three dominant orientations to reading literacy in the curricula: cognitive, functional and socio-cultural. Each orientation creates a concept of critical reading of its own.

Keywords: curriculum, literacy, mother tongue and literature, reading

Carita Kiili¹, Leena Laurinen² & Miika Marttunen³ (Finland)

Department of Education, University of Jyväskylä

¹ carita.kiili@jyu.fi; ² leena.laurinen@edu.jyu.fi & ³ miika.marttunen@edu.jyu.fi

Metacognitive experiences during collaborative reading

Metacognition has an important role in both offline and online reading comprehension. Good readers possess high levels of metacognitive knowledge and they are skilled at monitoring and controlling their reading processes. Although metacognition is usually considered as an individual phenomenon, in recent research attention has also been paid to metacognition in social interaction (e.g. Salonen et al., 2005). This presentation aims at clarifying students' metacognitive experiences when they search for information on the Web in preparation for composing a joint essay, and control activities these experiences trigger. Additionally, the aim is to clarify whether construction of argument graph during reading elicit metacognitive experiences.

A quasi-experimental research design was applied. Student pairs (n=38) were randomly divided into two experimental groups: an argument graph group and a note-taking group. The students either constructed an argument graph or took notes in three phases: prior knowledge activation, information searching from the Web, and writing. Students' online reading processes on the Web were studied by an interaction method in which students talk together when they conduct a given task.

The interaction protocols were analyzed by categorizing students' online reading processes into six episodes. An episode was defined as a thematic entity which consists of successive activities that serve a certain function: 1) information search, 2) evaluation of information, 3) text processing, 4) coordinative regulation, 5) metacognition, or 6) off-task talk. This presentation concentrates on examining metacognitive episodes although metacognition might also be interwoven into the other episodes.

Student pairs' interaction protocols included on average 28.2 episodes of which 3.5 were metacognitive. Examples of metacognitive experiences, such as experiences concerning understanding, progress, and feeling of difficulty will be given.

Reference: Salonen, P., Vauras, M., & Efklides, A. (2005). Social Interaction - What Can It Tell Us about Metacognition and Coregulation in Learning? *European Psychologist*, 10(3), 199-208.

Tommi Kinnunen (Suomi–Finland)

äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori
Luostarivuoren koulu, Turku
tommi.kinnunen@turku.fi

”Opettaja, saadaanko me ihan luvalla luntata kokeessa?” – Havaintoja muistilapun käyttämisestä yläkoulun koetilanteessa

Opettajan työssäni olen huomannut turhan yleiseksi kaksi ilmiötä. Ensimmäinen niistä on se, että turhan monet oppilaat pelkäävät koetilannetta, mikä helposti johtaa kokeen epäonnistumiseen. Toinen huomioni on se, että turhan usein oppilas osaa oppiaineksen koetilanteessa, mutta unohtaa sen miltei välittömästi sen jälkeen.

Olen neljä vuotta kokeillut käytäntöä, jossa oppilas saa ottaa mukaan äidinkielen kokeeseen ennalta valmistetun muistilapun. Tarkoitukseni on ollut lieventää oppilaiden koejäännitystä, mutta myös muuttaa kokeisiin lukemisen ja jopa itse koetilanteen oppimistapahtumaksi. Lisäksi konkreettinen tavoite – muistilapun täyttäminen – motivoi oppilaita tiivistelmätaitojen ja tekstin ydinajatuksen löytämisen harjoitteluun.

Havaintojeni mukaan muistilapun käyttäminen ohjaa oppilasta lähestymään opeteltavaa asiaa uudesta näkökulmasta. Peruskoululainen turhan usein keskittyy pienten yksityiskohtien, kuten vuosilukujen ja termien ulkoa opetteluun, mutta kun nippelitiedon voikin kirjoittaa itselleen ylös, voi kokeessa keskittyä testaamaan kokonaisuuksien hallitsemista. Lisäksi oppilaan vastauksen muotoa on mielestäni helpompi ohjata kuin perinteisessä testauksessa.

Muistilappukokeen käyttö on muuttanut jonkun verran arvosanojen jakautumista. Ehkäpä perinteisessä kokeessa pärjää ulkoa opettelulla, mutta muistilappukoe antaa opettajalle mahdollisuuden arvioida oppilaiden osaamista?

Asiasanat: koetilanne, muistilappu, arviointi

Sirkku Kinos¹, Reetta Niemelä² & Anna-Kaisa Selinummi³ (Suomi–Finland)

C. O. Malmin koulu, Virvuntie 5, 20540 Turku

¹ sirkku.kinos@turku.fi, ² reetta.niemela@turku.fi, ³ anna-kaisa.selinummi@turku.fi

Lukemisen ilon oppimisympäristö

C. O. Malmin koulu on erityiskoulu kielihäiriöisille, kuuroille ja huonokuuloisille oppilaille. Opetuskielinä käytetään viittomakieltä ja suomen kieltä. Koulussamme toimii moniammatillinen sanataidetyöryhmä, Mielikieli. Työryhmän keskeinen ajatus on lukemiselle ja oppimiselle suotuisan ilmapiirin luominen oppilaille, joille jo lukemaan oppiminen on suuri haaste.

C. O. Malmin koulussa on kahden vuoden ajan toiminut **Koko koulu lukee-** hanke, jossa kehitetään moniammatillista työskentelyä ja samanaikaisopetusta. Tavoitteena on luoda oppimista tukevia menetelmiä ja mahdollistaa oppilaan yksilöllinen kohtaaminen. Hankkeen keskeinen toimintatapa on taiteilijan, lastenkirjailija Reetta Niemelän, läsnäolo koulussa. Kirjailijan rooli työyhteisön jäsenenä on moninainen. Hän toimii lasten ja aikuisten motivaattorina, työparina kirjoitus- ja lukutilanteissa. Hän suunnittelee ja toteuttaa erilaisia projekteja sekä teemoja yhdessä luokan opettajan ja avustajien kanssa. Jaettu asiantuntijuus mahdollistaa uusien näkökulmien ja työtapojen löytämisen.

Kakaduu! ja Tarinakerho ovat vuoden 2009 projekteja, joiden avulla tuomme esiin hankkeemme toimintatapoja.

Kolmannen luokan Kakaduu!- projektissa käytimme pohjana Reetta Niemelän epäkielellä kirjoitettua, hassuttelevaa lastenkirjaa Kakaduu! Luokan oppilaiden innostus ja kiinnostus Kakaduu!- tekstejä kohtaan ratkaisi projektin sisällön. Pyrkimys lapsilähtöisyyteen onkin yksi tärkeimmistä arvoistamme. Aloitimme sanojen maistelulla ja kielellä leikkimisellä. Tekeminen huipentui yhdessä luotuun Nökkä- animaatioon.

Tarinakerho oli oppilaille vapaaehtoinen syyslukukauden ajan toimiva kerho. Kerhoon osallistui yhdeksän 10–13-vuotiasta lasta. Kerhon tavoitteena oli tuoda oppilaille onnistumisen kokemuksia kirjoittajana. Kerhokerrat etenivät tarinan piirtämisestä kirjoitettuun tekstiin. Kerhon keskeinen tavoite oli antaa oppilaalle kokemus siitä, että hänen tarinansa on arvokas ja upea. Tarinakerhossa keskityttiin sisällön tuottamiseen. Aikuisen tehtävänä oli suunnata huomio onnistumisen iloon, pois kirjoittamiseen liittyvistä vaikeuksista ja virheistä.

Jokainen myönteinen kokemus, jonka kielihäiriöinen lapsi tai nuori sanataiteen maailmassa saa, on askel kohti pelotonta suhtautumista itseän lukijana tai kirjoittajana. Kehitys ei kuitenkaan tapahdu yhden projektin aikana, vaan se edellyttää sosiaalisen oppimisympäristön ja koulun toimintakulttuurin muutosta.

Киселева Наталия – Natalia Kisileva & Бикмаева Ирина – Irina Bikmayeva (Russia)
школа «Надежда», г. Москва, Россия – Nadezhda School, Moscow, Russia;
e-mail: nadezhda@starlink.ru

**«Чтение как увлечение через систему воспитательной работы школы»
– Engagement in reading through the system of extra-curriculum activities at school
PRESENTATION in Russian POWER POINT in English**

Московская школа «Надежда» - одна из четырех демонстрационных школ проекта «Школа, где процветает грамотность» в России. Диплом участника этого проекта школа получила в 2004 году. В докладе будет представлена система внеклассной работы школы, направленная на формирование и развитие грамотности. Речь пойдет о формах работы, ставших традиционными, результат которых отмечен как положительный учащимися, педагогами, родителями.

«Живой интерес – вот великая движущая сила, единственная, которая ведет в правильном направлении и далеко». Как вызвать этот «живой интерес», о котором писал Ж.Ж. Руссо? Как развить и как поддержать его? Ответ на этот вопрос – основная содержательная часть выступления. Проведение Недели чтения и грамотности – старт воспитательной работы школы в начале учебного года. В выступлении речь пойдет о том, кто и как проводит уроки чтения в течение этой недели, что решают лидеры чтения, какие новые формы проведения читательской конференции находит школа, как рождается книга года и как организовано ее совместное прочтение педагогами и детьми.

Будет представлен опыт работы в проведении часа поддерживающего чтения, организации образовательного пространства, направленного на формирование чтения и грамотности. Речь пойдет о межрегиональных читательских форумах, проводимых в школе, будут представлены наиболее интересные формы их проведения.

Что делает школа, чтобы не вменить чтение в обязанность? Какие формы работы с родителями делают их нашими союзниками? Можно ли руководить процессом детского чтения без «повелительного наклонения»? Ответы на эти вопросы в рамках нашего выступления – это и положительный опыт, и проблема, стоящая перед школой сегодня.

Translation

TITLE: Engagement in reading through the system of extra-curriculum activities at school.

Nadezhda School is one of the four demonstrative Russian schools participating in the European project School Where Literacy Thrives. The school received the certificate of the participant of this project in the year 2004. The paper focuses on the system of extra-curriculum activities developing reading and literacy. The presenter shares experiences about traditional forms of the work that have been resulted in receiving a positive response from the teachers, students and their parents.

“The living interest is a great leading force. It is the one to lead in the right direction and far.” How to evoke this “living interest” that was written about by J.J. Russo? How to engage in reading and how to maintain the interest? The answer to this question is revealed in the main substantial part of the presentation. The Reading and Literacy Week at the beginning of the school year is a starting point of the educational work at school.

The presenter covers the process of preparing and holding reading lessons during this week, the role of Leaders of Reading, the search for new forms of the Reading conference, pointing out the way the book of the year is selected and the organization of shared reading of one book by all school.

The paper also presents the experiences about organization of supporting reading at school and creation of reading-friendly environment aiming at promoting reading. The school holds Interregional Reading Forums including various events, and the most successful literary activities will be presented here.

What does the school do to motivate students not to make reading an obligation? What forms of work with the parents make them our allies? Is it possible for children to start reading without being made to? The answers to these questions are both a positive experience and the problem our school faces nowadays.

Liliane Kjellman (Finland)

Rektor, Cygnaeus skola, Mariegatan 7, 20100 Åbo
liliane.kjellman@turku.fi

Den sociala läroplanen och ledarskapet

I Cygnaeus skola har vi sedan 2008 jobbat med ett projekt kring den sociala läroplanen. Syftet med ett dylikt projekt var att utveckla ett aktivt förhållningssätt till elevernas sociala samspel och att göra en läroplan för att målmedvetet utveckla den sociala kompetensen hos eleverna.

Syftet med presentationen är att på en praktisk nivå beskriva förändringsarbetet utgående från Fullan (2001) som lyfter fram fem viktiga aspekter på förändringsarbete: moraliskt ledarskap, förståelse för förändringsprocesser, att bygga relationer, att utveckla kunskap och dela med sig och att skapa samstämmighet.

Att leda en process där syftet är att skapa ett bättre inlärningsklimat för eleverna och en bättre social miljö med ökad trivsel kräver att alla i hela organisationen involveras i förändringsarbetet. I presentationen lyfts fram vikten av ett moraliskt ledarskap när det gäller att välja vilka projekt man går med i och sätter tid och energi på. Att få igång förändringsarbete handlar också om att skapa en vilja att nå de målsättningar som ställts upp och att arbeta för gemensamma värderingar i organisationen. En del av projektet gick ut på synliggöra lärarnas värderingar i sitt eget arbete.

För att uppnå en förbättrad social inlärningsmiljö ser vi vikten av läraren som ledare i klassrummet. I presentationen lyfts fram hur läraren som ledare för en grupp gemenskap kan använda sig av olika metoder, strategier och förhållningssätt för att förbättra de sociala relationerna i klassen.

Avslutningsvis beskrivs hur rektorn som ledare för verksamheten kan bidra till att skapa en uppåtgående cirkel av ökad trivsel och ökad självtillit som påverkar arbetsinsatserna mot förbättrade resultat i hela organisationen.

Disa Kneck-Möller (Finland)

Musikterapeut FMT

Nilsdorffgatan 10, FIN-21600 Pargas

disapost@gmail.com

Funktionsinriktad musikterapi som stöd vid skolsvårigheter

Funktionsinriktad musikterapi, FMT-metoden, är en musikterapiform som används inom medicinsk rehabilitering. Den används allt mer också som en stödmotod för barn med skolsvårigheter. Arbetssättet har fördjupats och metoden har visat sig ge synnerligen goda resultat inom ett brett register av funktionsnedsättningar och hjärnsador.

FMT-metoden är rörelseterapi. Metoden är neuromuskulär, dvs. hjärnan påverkas och utvecklas genom att nya rörelser görs. Om individens rörelserepertoar är otillräcklig, så är också hjärnans kapacitet otillräckligt utnyttjad. Behandlingen är icke-verbal. Terapeuten erbjuder möjligheter för adepten att göra nya rörelser och adepten bör få göra sina egna erfarenheter.

Musiken används blott för att skapa förutsättningar och aktivera individen att bearbeta de egna resurserna. Musiken består av specialkomponerade melodier, musikkoder, som vägleder adepten i dennes spelande. Koderna stärker önskade rörelsemönster, som en bild i akustisk form.

I terapiesessionen använder terapeuten akustiskt piano. Adepten erbjuds trummor, cymbaler, lättare blåsinstrument samt ett flertal effektinstrument. Terapeuten utgår från adeptens utvecklingsnivå och anpassar instrumentuppställningarna. Adeptens spontana reaktioner i form av rörelser ger direkta förbindelser till sensomotoriska områden i hjärnan utan omvägar via språkliga och intellektuella bearbetningar. Terapeuten kan då observera avvikelser eller otillräckliga rörelsemönster gällande grundfunktioner såsom perception-andning-kroppskontroll.

Metoden speglas i FMT-kriterier. De indelas på följande sätt och anger metodens funktionsinriktade arbetssätt: stabilitet, sidoskillnad, separata sidoskillnader, bålrotation, korsrörelser, hand- och handledsfunktion, modell/logik, perception, koordination hand-fot och helhetskoordination. Dessa påverkar den enskilda individens förmåga att fungera i olika situationer såsom i praktiska situationer, i social interaktion, inlärning samt i skolan.

I Finland var metoden till en början främst inriktad på omsorg och medicinsk rehabilitering av handikappade. Nu börjar FMT-metoden också vara utbredd inom skolvärlden. Barn med koncentrations-, läs-, skriv- och matematiksvårigheter är en starkt växande målgrupp. Barn- och skolhälsovården har en viktig uppgift i att slussa barn med olika svårigheter vidare så att de i tid kan få den hjälp de behöver.

Päivi Kontiola¹ & Teija Suoranta (Suomi–Finland)

Lasten foniatriinen poliklinikka ja puheterapiapalvelut,
Helsingin terveystieteiden keskus PL 6360, 00099 Helsingin kaupunki
¹ paivi.kontiola@hel.fi

Vaikeasti lukihäiriöisten lasten ryhmäkuntoutus

Taustaa. Lukemaan oppiminen on keskeinen alkuopetuksen tavoite. Jos lapsi ei opi lukemaan ensimmäisen tai viimeistään toisen kouluvuoden aikana, hänen on vaikea pysyä opetuksessa mukana ja osaamattomuuden tunteet voivat heikentää hänen itsetuntoaan sekä hankaloittaa entisestään lukemaan oppimista.

Tavoite. Lasten foniatriisella poliklinikalla ja puheterapiapalveluissa on kokeiltu ryhmäkuntoutusta vaikeasti lukihäiriöisille 2. - 3. -luokkalaisille lapsille, joilla lukutaito ei ole auennut ensimmäisten kouluvuosien kuluessa tiiviistä koulun ja kodin tuesta huolimatta. Kuntoutuksen tavoitteena on ollut lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksien ja taitojen edistäminen sekä oppimismotivaation ja itsetunnon tukeminen. Toimintamuotoina on käytetty leikkejä, pelejä sekä sopivantasoisia tehtäviä, joiden avulla harjoittelu on pyritty saamaan mielenkiintoiseksi ja hauskaksi. Lasten lukuinnostusta ja itseluottamusta on pyritty vahvistamaan myönteisen ilmapiirin ja onnistumiskokemusten avulla.

Menetelmä. Pilottiryhmä alkoi kesäkuussa 2009. Tapaamiset toteutuivat noin kerran viikossa, yhteensä 15 kertaa, 1,5 tuntia kerrallaan. Ryhmässä oli viisi lasta, neljä poikaa ja yksi tyttö. Lasten ryhmän ohjaajina toimivat neuropsykologi ja puheterapeutti. Lasten ryhmän rinnalla kokoontui harvajaksoisesti vanhempien keskusteluryhmä. Lasten lukemisen ja kirjoittamisen tasoa arvioitiin ennen ryhmän alkamista ja ryhmän päätyttyä. Lisäksi vanhemmat täyttivät kyselylomakkeet ryhmän alussa ja lopussa. Kuntoutuskerrat noudattivat samaa runkoa, vaikkakin yksittäiset pelit ja tehtävät vaihtelivat eri kerroilla. Harjoitukset liittyivät auditiiviseen tarkkaavuuteen ja muistiin, fonologiseen tietoisuuteen, äänne – kirjain –vastaavuuteen sekä äänteiden yhdistämiseen tavuiksi ja sanoiksi.

Tulokset. Ryhmän kuluessa lasten lukemisen ja kirjoittamisen taidot edistyivät. Äännetietoisuus vahvistui. Myös kirjainten nimeäminen tarkentui alkuarvioon verrattuna. Kaikki lapset osasivat lukea lyhyitä sanoja ryhmän päättyessä. Yksi lapsi oppi lukemaan myös pitkiä sanoja sujuvasti. Sanojen kirjoittaminen oli vaihtelevaa, kahdella lapsella kirjoittaminen oli avautumassa, kolme lasta osasi kirjoittaa sanoja sanelusta, mutta virheitä tuli vielä runsaasti.

Johtopäätökset. Kokemukset ryhmästä olivat myönteisiä. Lapset harjoittelivat innokkaasti, kun tehtävät olivat heille sopivantasoisia. Myös suurin osa vanhemmista koki, että ryhmäkuntoutuksesta oli ollut hyötyä. Yhden ryhmän perusteella ei kuitenkaan voida arvioida tämän tyyppisen kuntoutuksen tuloksellisuutta laajemmin. Lasten foniatriisella poliklinikalla ja puheterapiapalveluissa on tarkoitus jatkossakin koota vastaavanlaisia ryhmiä, jolloin tieto ja kokemus karttavat.

Kozlova, Irina – Автор-Козлова Ирина (Russia)

Организация-Россия, РГПУ имени А.И.Герцена, кафедра педагогики, магистратура "Социально-педагогические технологии развития культуры чтения".

ТЕКСТ УЧЕБНИКА ИЗМЕНЕНИЕ РЕАЛЬНОСТИ – THE CONTENTS OF THE TEXTBOOK: IMPROVING AND CHANGING THE REALITY

Всё больше учеников в современной школе отвергают учебник и работу с ним. Учебник воспринимается учениками как полезная учебная книга, несущая информацию, нужная для познания мира и для самопознания, содержащая задания, способная оказать помощь ученику. Ученики хотят видеть учебник красочным, ярким, иллюстрированным, информационным, понятным, лёгким. А также своеобразным помощником дома и на уроке. Учебник – помощник в обеспечении личностного развития учащегося по отношению к изучаемому курсу. Идеальной формулой работы с учебником: каждому ученику – свой учебник. «Свой» учебник – это тот, который позволяет ученику, вносить в него своё смысловое содержание и понимание, перерабатывать и применять его содержимое.

Способы организации работы с учебником:

- исследовательская, творческая деятельность ученика,
 - его участие в диалоге с автором или персонажами учебника, сопоставление разных точек зрения и подходов,
 - оценочная позиция по отношению к материалу,
- Результатом такой деятельности должна служить создаваемая учеником образовательная продукция.

Одно из направлений работы над содержанием учебных текстов - совершенствование традиционных учебников путём замены содержащихся в них информативно-теоретических заданий и вопросов на творческие и продуктивные.

Материал учебника дополняется различными вариантами решений вопросов без предпочтения или выбора «правильного». Освещение вопросов происходит с разных точек зрения и оставляет ученикам возможность выбора.

Содержание параграфов учебника должно быть пересмотрено с точки зрения значимости материала и объёма, в учебник включаются творческие задания, Второй путь - принципиальное изменение структуры, содержания и формы учебника.

Форма учебника - блочная. В каждый отдельный блок включаются:

- а) раздел или тема, содержащие материал, сгруппированный вокруг фундаментальных образовательных объектов;
- б) набор ключевых проблем
- в) инструментарий;

- г) задания и упражнения различных типов для работы в классе и дома.
- д) тексты-первоисточники учёных и специалистов;
- е) лучшие работы учеников;

Это своего рода система приложений, позволяющая работать каждому ученику в своём режиме, делающая учебу радостью.

The presentation is in Russian, Translation:

More and more school students reject the idea of using the textbook and its contents. The textbook is considered to be a useful book for studying which contains the most suitable activities in order to provide a student with the necessary information about the world and his self-knowledge. The students search for colourful, pictorial illustrated books which will be informative and easy to read. The book has to help a student to be personally orientated towards the subject at school and at home. The ideal approach for achieving a better education is to provide a student with his own "personal" textbook - the one which allows the learner to have his own interpretation of the textbook information and use his knowledge in the most appropriate way.

Textbook techniques and methods of organising the most effective student's education are:

- 1 The student's research work based on creativity,
- 2 The student's opportunity to carry on a dialogue with the author of the textbook or its character in order to compare different points of view and ideas,
- 3 The student's appreciation of the textbook's true value.

The usage of the following techniques and methods may result in new educational resources created by the students.

One of the possible ways to improve the textbook's contents is to change the theory-based exercises typical of traditionally made books into the ones made on basis of creativity. The book's resources must be supplemented with various options and versions allowing the learner to make a choice and excluding the only way for the problem to be solved. The main principle of forming the book's sections is to choose the most meaningful and significant information based on creativity. The second possible way is a complete change in the textbook's organization, its form and content. The textbook must be divided into separate parts, sections or groups. All of them ought to contain the following aspects:

- a) the ideas and facts based on fundamental educational information and knowledge;
- b) key problems;
- c) a set of tools and methods;
- d) various types of activities made to use in class/home work;
- e) the texts basen scientific research;
- d) the most successful students' achievements and works.

All these principles and methods may help the students to choose their own learning strategies and get pleasure from their education.

Guðmundur B. Kristmundsson (Iceland)

Dosent, University of Iceland, School of Education
gudkrist@hi.is

How do teachers handle reading comprehension in their classrooms and does national and international studies affect their teaching?

In this paper some results will be presented of a study on how reading comprehension will be seen in teachers work in Icelandic schools. Firstly it was studied how the teachers used teaching methods aimed at increasing comprehension. Secondly their teaching was investigated thoroughly if their work, without bearing comprehension in mind, was likely to help their students to understand the particular text they were supposed to read. The teachers were interviewed to see how they look at their teaching with comprehension in mind, and if they have thought about or used in their teaching some of the results of international studies as well as national.

The research will be finished in June 2010.

Е. В. Крючек – Krjuchek Elena¹ & Т.Л. Тазиева – Tazieva Tatiana² (Russia)

Стратегии модернизации образования в начальной школе.

Человечество сегодня претерпевает ряд глубинных трансформаций, меняющих облик цивилизации в целом, что связано с динамично идущим переходом от индустриального общества к обществу постиндустриальному и информационному, в котором процессы создания и распространения знания становятся ключевыми. Эти процессы в сильной степени опираются на использование и развитие образовательной системы.

В настоящее время уже практически всем стала очевидна необходимость серьезной модернизации содержания школьного образования. За последние 10 лет в стране в целом произошли серьезнейшие изменения. Россия стала страной, открытой миру, демократическим обществом, строящим рыночную экономику и правовое государство, в котором на первое место должен быть поставлен человек, обладающий значительно большей, чем ранее, мерой свободы и ответственности.

Начальная школа всегда была и остается основой обучению чтению и грамотности. В настоящее время идет оживленное обсуждение проектов новых стандартов для начальной школы, которые составлены с учетом многих международных документов. Немаловажную роль в смене целей образования в начальной школе сыграло участие России в Международных исследованиях чтения и грамотности, включая исследование PIRLS и PISA. По результатам исследования PIRLS Россия заняла первое место в 2008 году.

Сравнение новых стандартов с программными требованиями 2002 года в области чтения показывает, что все элементы обучения сохранены, но их

приоритетность изменилась. Если раньше на контроль в первую очередь ставилось владение техникой чтения, то сейчас на первое место ставится владение приемами понимания прочитанного произведения. Дети должны научиться выбирать стратегии чтения, адекватные особенностям текста и целям чтения.

В связи с этим встает необходимость выхода на новую теорию и методику обучения чтению в начальной школе. Эти новые методы ищет учитель начальной школы. Как учить пониманию текста, когда ребенок едва умеет читать? Как объяснить достаточно сложную структуру текста? Как научить находить ответы на концептуальные вопросы текста?

Эти и другие вопросы будут освещены в докладе, в котором будет представлен практический опыт учителей начальных классов.

The presentation is in Russian

Strategies for modernizing primary school education

At present new educational standards for primary school are being widely discussed in Russia. Based on the results of international literacy assessments PIRLS and PISA they suggest a modern approach to teaching reading. Primary school students have not only to be taught to read but how to comprehend different texts, how to use appropriate reading strategies. This abstract represents data on teachers' reading instruction practices and strategies used in Moscow primary schools.

Nea Kronberg¹ & Pia Vataja (Finland)

Åbo Akademi i Vasa

¹nea.kronberg@abo.fi

Spel-Ett – Lekfull läshjälp

Spel-Ett är en finlandssvensk version av det finskspråkiga dataspellet Ekapeli, som utvecklats vid Jyväskylä universitet och Niilo Mäki Institutet på basen av professor Heikki Lyytinens ide. Den finlandssvenska versionen har utvecklats inom ramen för FDUV/Lärums ABC-läs- och skrivutvecklingsprojekt i samarbete med Vasa specialpedagogiska center. Spel-Ett finns gratis tillgängligt över internet via LukiMat-nätjänsten, www.lukimat.fi

Avsikten med Spel-Ett är att erbjuda ett lekfullt sätt att förebygga och åtgärda läs- och skrivsvårigheter i ett tidigt skede. Spelet är utformat på basen av forskningsresultat om läsinlärning och är ämnat att användas i förskola och de första årskurserna med barn som kan förväntas få eller har svårigheter i läsinlärningen. Det tränar kopplingen av bokstav och ljud samt läsning av korta, ljudenliga ord på ett lekfullt sätt. Spelet är programmerat att avancera i takt med spelarens framsteg för att optimera upplevelsen av att lyckas. Spel -Ett kan även erbjuda en möjlighet att differentiera läsundervisningen och anpassa den enligt elevens individuella nivå.

Under presentationen presenteras spelet samt färsk forskningresultat kring spelets funktion i Svenskfinland. Ett övergripande syfte för den här forskningen har varit att undersöka hur lässpelet Spel-Ett kan hjälpa läs- och skrivinlärningen under det första skolåret? Mera konkreta forskningsfrågor har varit hurdana svårigheter i läs- och skrivprocessen elever möter och hur Spel-Ett kan hjälpa dessa elever under det första skolåret? Hur kan man hjälpa och stöda en elev i läs- och skrivprocessen genom att spela Spel-Ett?

Project-based learning in teaching English as a foreign language with ICT

Nowadays information communicative technologies (ICT) are widely used in teaching English as a foreign language at a secondary school in Russia. For any EFL teacher ICT today is one of the powerful means of reinforcing significantly the learning process, supporting autonomous learning, individualization and diversity of teaching.

Integration ICT with Project-based learning immerses students in creative project activities which allow them to widen their knowledge, to develop their skills in English and ICT, interpersonal skills, problem solving and critical thinking as well as reinforce their creativity. These skills are especially important now when our society undergoes significant shifts from an Industrial Age to an Information Age.

Curriculum and extra-curriculum project and research work with ICT develops readers' competence and reading skills. ICT is used not only to acquire, analyze and restructure information, but also to create and present the product of the project or/and research work. For most teachers it is a well-acknowledged fact that students learn more when they are creating their own learning means.

Most of the projects integrated with ICT can be based on Microsoft Power Point. PowerPoint Presentations created by our students can be grouped as follows: multimedia supplements to English course-books; templates for reading home tasks; training aids.

Project-based learning changes traditional roles of a teacher and the students. Becoming a facilitator the teacher provides more scaffolding instead of instructing. Students acquire and enhance necessary skills to **autonomously** implement projects and research work with ICT gradually. This process involves several stages.

Our presentation aims at studying specific features of each stage and analyzing how reading, communicative and project skills are developed with the help of reading strategies.

Maahanmuuttajaoppilaan lukemaan oppiminen

Hyvä äidinkielen hallinta mahdollistaa oppilaalle monenlaisia asioita. Kieli on välttämätön ihmisen ajattelun kehittymiselle ja vuorovaikutukselle toisten kanssa. Lukemaan oppiminen on osittain kielisidonnaista, ja kielen ortografinen rakenne on merkittävä tekijä vertailtaessa lukutaidon kehityksen aikataulua eri kielissä. Luku- ja kirjoitustaidon perusta luodaan lapsen kehityksen varhaisina vuosina. Tutkimuksissa on havaittu, että lapsen kielellinen kehitys ja kielellinen taitavuus ovat yhteydessä luku- ja kirjoitustaidon oppimiseen. (Lundberg & Høien, 2001; Wagner ym. 1994). Esiopetusiässä kirjaintuntemus on yksi tärkeimmistä lukutaidon kehitystä ennustavista tekijöistä. Toinen vahva sanojen lukemisen taidon ennustaja on kielellinen tietoisuus, erityisesti fonologinen tietoisuus. Poskiparran ym. (1999) tutkimuksissa havaittiin, että koulussa käytetyt äännepohjaiset lukemaan oppimisen menetelmät tukevat lasten lukemaan oppimista niin hyvin, ettei pelkästään heikko kielellinen tietoisuus koulun alussa välttämättä rajoita hyvän lukutaidon saavuttamista ensimmäisellä luokalla. Kaksikielisten lasten fonologisen tietoisuuden taitoja ja teknisen lukemisen taitoja on tutkittu paljon (esim. Dufva, 2004; Siegel, 2002) ja tutkimuksissa on havaittu niiden voimakkaat keskinäiset yhteydet. Lapset, joilla on ollut hyvät taidot esimerkiksi riimitelyssä ja äänneiden manipuloinnissa omassa äidinkielessään, ovat yleensä taitavia myös toisessa kielessä. Lisäksi kahden kielen välillä on havaittu ennustavia yhteyksiä, ei pelkkiä korrelatiivisia yhteyksiä.

Turun normaalikoulussa lukuvuonna 2009 - 2010 ensimmäisten luokkien oppilaista 30/60, (50%) äidinkieli on muu kuin suomi. Kaikille 1-luokan oppilaille erityisopettajat ovat tehneet suomen kielellä alkukartoituksen oppilaiden kouluvalmiustaidoista kielellisellä ja matemaattisella osa- alueilla elokuun aikana 2009. Lisäksi oppilaiden puhe on tarkistettu äänneiden osalta. Oppilaille teetettiin KPT (kontrolloitu piirrostarckkailu) Alkukartoitus osoitti, että maahanmuuttajataustaisten kielellisessä tietoisuudessa oli keskinäisiä suuria eroja kirjaintuntemuksessa ja fonologisessa tietoisuudessa. Lukukauden päätteeksi oppilaille teetettiin kielitaidon eri osa-alueen testejä, jolloin osalla oppilaista systemaattinen opetus oli tuottanut tulosta ja kielellisen tietoisuuden osa-alueet olivat parantuneet. Jatkossa on tavoitteena, että omankieliset opettajat (mm. albanian kielen opettaja) tekevät vastaavat tehtävät omalla äidinkielellä, jolloin nähdään, miten omalla äidinkielellä opittu kielellisen tietoisuuden taito vaikuttaa suomi vieraana kieleen (S2-kieleen). Systemaattisella harjoitusohjelmalla ja seurannalla voidaan tuloksista tehdä johtopäätöksiä.

Anneli Laamann (Estonia)

Estonian Reading Association's project „Reading Nest“ project director in North Estonia.

anneli.laamann@naba.ee

Reading Nest in Kindergarten, Elementary School and Children's Library. Reading Activities in Reading Nest.

The project **Lugemispesa** (Reading Nest) was initiated by Estonian Reading Association in 2004. The purpose of the project was to give teachers an opportunity to get new ideas and experiences in how to adjust reading environment in kindergartens and elementary schools and how to make books and reading activities more interesting to children. This project has been successful and now already libraries have shown an interest towards the project in the purpose of finding ways how to make a library more appealing and child-friendlier for a young reader.

Last year this project won the International Reading Association Award for Innovative Reading Promotion in Europe 2009.

Nowadays there are many children among the younger generation who do not have the habit to read or even have difficulties in reading. Children have been told that they play too much computer games and do not read books. Most of reading difficulties (also a habit to read books) begin in childhood. If a child doesn't have a role model at home, the kindergarten or the elementary school will be the only place where the child gets the first impression of books. It can be a good or a bad one, depending on how books and reading is presented to the child. In addition to nice, interesting and fascinating books, all classrooms should have a special place where children could explore those books – a Reading Nest.

Reading Nest helps to make a bond between children and books already in early childhood. Already 1,5 – 2 year olds could find useful and interesting things to do in a Reading Nest. And it can go on till elementary school. Reading Nest grows with children, it changes and develops. A reading Nest should be a place where child could feel him/herself safe and cosy. Reading Nest could be separated from the other room. There could be a couch, armchair, pillow or a carpet. Reading Nest gives a child an opportunity to sit comfortably on a soft place and look at or read books. Reading Nest could be also an active place where children can make craft, act, make their own books, play reading games, etc. Reading Nest is a dynamical system- everything is possible there. The main criteria are that children feel themselves well and it is interesting to them.

Over those 6 years while the Reading Nest Project has been active, almost 2000 teachers all over Estonia have attended to our workshops. Now those teachers are willing to and also are able to maintain better reading environment for children. Estonian Reading Association has trained mentors who have spread their knowledge and know-how to other teachers in workshops. Mentors are all volunteers; they do not get paid for this. The enthusiasm of those mentors who carry out the workshops is the reason why this project has been and will be sustainable. The topics of workshops have varied: How to make a Reading Nest, how to help children to read, how to introduce children's literature and reading games to kids, etc. The feedback has been positive: teachers have learned new tips, they have had the opportunity to share their experiences and last but not least – they have found the support system that acknowledges their efforts teaching children to love literature. Mentors' creativity and willingness to co-operate has had a butterfly effect. Little snowflake has turned to a big snowball. Every year we have more Reading Nests in Estonia, which means more children who value books and literature itself.

Eva Larzén-Östermark (Finland)

PhD Lecturer of English and German
S:t Olofsskolan, Turku/Åbo, Finland

The intercultural dimension of foreign language education – exploring teacher attitudes and teaching strategies

As a result of the “cultural turn” in foreign language (FL) education, the intercultural dimension has emerged as a major concern for FL teachers. Nowadays, intercultural competence is considered an overarching goal, and the main emphasis is placed on the integration of language and culture teaching, with the intention of preparing learners to use the foreign language in intercultural contact situations. This has placed new demands on both teachers and teacher educators.

The overall aim of this presentation is twofold. Firstly, it sets out to deepen our knowledge about the attitudes that teachers of English as a foreign language (EFL) have towards the teaching of cultural aspects. Secondly, it addresses methodological issues related to intercultural language teaching. The empirical material consists of interviews with 13 Finland-Swedish EFL teachers at grades 7–9, who were asked about how they interpret the concept “culture”, how they specify the cultural objectives of their teaching, and what teaching strategies they apply to attain these objectives. The findings are presented according to three orientations: the cognitive, the action-related, and the affective orientation. Teaching strategies pertaining especially to the affective orientation will be discussed, in order to illustrate how reading and writing exercises can be used in the FL classroom to develop the learners’ intercultural awareness and competence.

Aira Lepik (Estonia)

Associate Professor, Institute of Information Studies, Tallinn University, Estonia
www.tlu.ee/lis; aira.lepik@tlu.ee

The marketing mix strategy for the Year of Reading 2010: social marketing approach

The value of marketing in the framework of promotion events like the Year of Reading 2010 in Estonia might be analysed in a number of ways – in proposed paper it will be addressed to the extent to which reading promotion is included in the marketing mix strategy.

The paper is based on social marketing project “Marketing Mix Strategy for the Year of Reading 2010” carried out by Marketing team of Organizing Committee of the Year of Reading 2010 in 2009-2010. The project’s goal is to develop marketing mix strategy for the Year of Reading 2010 in Estonia using social marketing approach in the framework of social software tools that allow users to interact and share data (e.g. Facebook, Twitter).

Social marketing might be defined as differing from other areas of marketing only with respect to the objectives of the marketer and his or her organization. Social marketing seeks to influence social behaviors not to benefit the marketer, but to benefit the target audience and the general society. Social Marketing combines the best elements of the traditional approaches to social change in an integrated planning and action framework, and utilizes advances in communication technology and marketing skills. It uses marketing techniques to generate discussion and promote information, attitudes, values and behaviors.

The paper examines and summarises the development and evaluation of marketing mix strategy (product, price, place, promotion, publics, partnership, policy, purse strings) using case study approach.

The proposed paper will look at following parts:

- Marketing strategy for the Year of Reading 2010: concept, context;
- Developing marketing mix strategy: segmentation, targeting, positioning;
- Using social software tools for promotion the Year of Reading 2010.

Keywords: reading promotion, year of reading, marketing mix, social marketing

Signe-Anita Lindgrén (Finland)

Department of English
Åbo Akademi University
Fabriksgatan 2, FI-20500 Åbo/Turku
signe-anita.lindgren@abo.fi

Mild dyslexia in the performance of multilingual university students: – What are the signs?

This paper reports on a study addressing an important but little studied topic in reading and writing research: the performance features of multilingual dyslexic university students. Although specific reading and/or writing difficulties (developmental dyslexia) are rare in students in higher education (~2-5%), they can significantly hamper their studies. As these students represent a selective high-performance group, we are likely to encounter mostly mild dyslexic deficits, which are challenging for both the student and the teacher to detect. The importance of appropriate testing and diagnosing, and of learning and teaching support is evident.
– But what are the signs of the deficit?

In my paper, I will present group performance patterns of 20 university students suspected for dyslexia contrasted with that of a group of 20 controls (matched on gender, age, field of study, L1 background) in an extensive individual test battery of L1 (Swedish/Finnish), L2 (Swedish/Finnish) and EFL language tasks, and related neuropsychological tasks. The presentation addresses signs of phonological deficits in reading and writing and discusses the role of orthographic consistency in relation to dyslexia manifestations. The research is based on the phonological deficit hypothesis of dyslexia (e.g. Høien & Lundberg 2000; Snowling 2000).

Karin Linnanmäki¹ & Johan Korhonen² (Finland)

Specialpedagogik, Åbo Akademi, Finland

¹ karin.linnanmaki@abo.fi

² johan.korhonen@abo.fi

Hur påverkar inlärningsvårigheter och temperamentsegenskaper skolprestationerna hos elever i årskurs 9?

Sambandet mellan olika faktorer som påverkar inläring och skolprestationer har studerats ur många perspektiv under de senaste decennierna. Kopplingen mellan inlärningsvårigheter och prestationer är väldokumenterad. En psykologisk dimension till undersökningarna har tillkommit när mätningar av temperamentsegenskaper har inkluderats i undersökningar om inlärningsvårigheter. Temperamentsegenskaper är egenskaper som etableras tidigt i livet och är stabila över tid. Speciellt temperamentsegenskaperna distraktibilitet, aktivitet och ihärdighet verkar vara relaterade till prestationer i matematik och läsning. I tidigare undersökningar har låg uthållighet, hög distraktibilitet och hög aktivitetsnivå associerats med lägre resultat i läsning och matematik.

Syftet med denna studie är att undersöka hur färdigheter i matematik, läsning och skrivning samt temperamentsegenskaper påverkar skolprestationerna i matematik och modersmål hos elever i årskurs 9. Respondenterna består av niondeklassister (N=1148) från 14 finlandssvenska skolor. I studien användes standardiserade test för att mäta studerandes läs-, skriv- och matematikfärdigheter samt temperamentsegenskaper. Dessutom samlades omfattande bakgrundsfakta om studerande in. Preliminära resultat visar på att temperamentsegenskaper som behövs för att erhålla bra resultat i matematik inte är de samma som i modersmål. Vidare kan man konstatera att studien bekräftar tidigare undersökningar om att det finns ett samband mellan lässvårigheter och matematiksvårigheter.

Jüri Logvin (Estonia)

M.Sc.Tallinna Transpordikool –
Tallinn Transportation School, Estonia
jyri.logvin@ttrk.ee

Reading and Writing in the 'Moodle' Learning Management System

It is widely agreed that there is a pressing need for highly qualified experts in different areas - those freely interacting, and collaborating in terms of community of interests worldwide.

English language is unlike other school subjects in that that the principal learning goals are not the contents of the materials studied but the different language skills – speaking, listening, reading and writing – that are involved.

This language performance is the key-goal and can be taught through live dialogue with a real partner (either a native-speaker or fellow-student) within the Moodle Learning Management System (LMS).

Learning English in Moodle can be organized to enable the learners to become more closely acquainted with the culture of the English-speaking countries, maintain cross-cultural interaction and be tolerant to the partner(s) within it. Moodle provides us with different possibilities for authentic language learning via computer applications, such as Wiki, embedded video blocks, live messaging - chats, forums and also links to external web-resources.

Our presentation will focus on the reading and writing processes involved during on-line peer collaboration in Moodle, where learners construct knowledge, getting practical “language benefits” from it. We will introduce a student-centered English On-line Course in a technology-rich learning environment.

Key words: online learning, peer collaboration, Learning Management System, language performance

Kadi Lukanenok (Estonia)

Tallinn University

EstRA

kadi.lukanenok@tlu.ee

Reading Games (RG) 1, 2, 3: teachers, parents and students evaluation on the usefulness and practice in preschool and immerse program in Estonia

poster / table presentation

Three sets of Reading Games (total 20 games) are published during 2006, 2007 and 2009 in cooperation EstRA and Publisher House Koolibri (editors Lukanenok, Tammemäe). Two researches are conducted to explore teachers and students evaluations on these games (Kaselaan, Koormann 2009-2010, Tallinn University). The first, the quantitative research centered on the kindergarden teachers and parents experiences on the everyday work in teaching literacy skills using RG 1, 2, 3. The second, the qualitative action research observed the characteristic features of practice RG 1, 2, 3 emerged in the immerse program group in Russian speaking children. The poster/table presentation consider the results of these two researches and present RD 1, 2, 3.

Henriette Romme Lund (Danmark)

Cand.mag. Kommunikationskonsulent
Nationalt Videncenter for Læsning
Titangade 11, 2200 København N
www.videnomlaesning.dk
HRLU@ucc.dk

Læselyst - hvad er det, og hvordan kan man skabe det?

Lyst står som noget helt centralt, når vi taler om læseprojekter og læseundervisning for børn. I den danske Folkeskolelovs § 1 står der, at skolen skal: give dem [eleverne] lyst til at lære mere og i Fælles Mål for faget dansk hedder det, at undervisningen: skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt.

Sidste år lancerede det danske undervisningsministerium "Turbodansk" som samlende betegnelse for intensive og motiverende læseforløb, og siden 2003 har Danmark haft en tværministeriel Læselystkampagne.

Det er ikke underligt, at lyst indtager så fremtrædende en plads. For alle ved, at det er lysten der driver værket og dermed også alle former for indlæring. Men når lysten er omdrejningspunkt betyder det også, at man må kende sin målgruppe og deres læsevaner rigtig godt for at lykkes med sit projekt: Børnene skal have lyst til at deltage samtidig med, at resultatet skal være, at der skabes læselyst. Hvis det modsatte er tilfældet, så har det hele været skønne spildte kræfter. Derfor er det vigtigt at vide noget om, hvad børn finder lystfuldt, når det handler om læsning. Især når vi samtidig ved, at nogle børn elsker at læse, mens andre hader det.

I præsentationen sætter jeg begrebet læselyst under lup. Det sker med udgangspunkt i en række interview med henholdsvis læseglade som læsehadende børn på 6. og 7. klassetrin, der alle har deltaget i et læselystprojekt. Dette munder ud i et bud på en model, der har til formål at give et overblik over læselystbegrebet samt i nogle spørgsmål, som er gode at stille sig selv, når man står for at skulle udvikle nye læselystprojekter.

Наталья Мальцева-Замковая– Natalja Maltseva-Zamkovaja(Russia) ¹, Ирина Логвина– Irina Logvina (Estonia) ²

¹Phd Доцент Института воспитательных наук Таллиннского университета, Эстония –Phd Associate professor, Institute of Educational Sciences, Tallinn University, Estoniatallyz@inbox.ru

²M.Ed Главный специалист по русскому языку Государственного экзаменационного и квалификационного центра, Эстония – M.Ed Senior specialist, National Examination and Qualification Centre, Estonia
irina.logvina@ekk.edu.ee

Пособие «От текста к тексту»: новый подход к пониманию текста – Classroom aid «From Text to Text»: New Approach to Understanding of Text

Сегодня очевидно, что помочь ребёнку овладеть навыками работы с различными текстами и умением работать с информацией разного характера, используя традиционные методы обучения, невозможно. Более эффективными оказываются нетрадиционные и увлекательные приёмы работы, позволяющие продуктивно обучать школьников читать тексты разных жанров и стилей, ориентироваться в информационных потоках. Научившись «качественно» читать, школьники смогут быстрее обрабатывать информацию и получать на уроках больше знаний.

Без понимания того, что учитель что-то должен изменить в себе и отказаться от привычки идти по накатанному пути, формировать у школьников навыки функционального чтения трудно. Осмысление собственного педагогического и родительского опыта привело к искреннему желанию помочь педагогам уйти от стереотипов и попробовать работать по-новому. Так появилась книга «От текста к тексту». Она представляет собой одновременно учебное пособие по русскому языку и рабочую тетрадь. Все задания составлены с расчётом на совместную работу ребёнка со взрослым, на самостоятельное чтение детей 10-12 лет, а также на групповую работу со сверстниками. Авторы данного пособия предлагают некоторые эффективные способы как коллективной, так и индивидуальной работы с разнообразными текстами, позволяющие развивать функциональную грамотность. Представлены также задания, выполняя которые, дети научатся создавать актуальные для них типы текстов.

Последовательное выполнение заданий пособия научит детей обращаться с нестандартной и не совсем привычной для них информацией, работать с разными типами текстов – в том числе, считывать информацию со всевозможных графиков, таблиц, карт и прочих ограниченно представленных в действующих учебниках русского языка и

литературы источников. Кроме того, школьники смогут использовать приобретённые знания и умения в повседневной практике. TRANSLATION:

It's obvious, it is impossible to help the child to master knowledge and skills of working with different texts and information of different type nowadays, using only traditional methods of teaching. It occurs to be more effective to use non-traditional and captivating methods of work, allowing us to teach students to read different texts of different genres and styles productively, to get oriented in the informational traffic. Having learned reading „qualitatively”, students can process the information they receive faster and receive knowledge.

It is difficult to form skills of the functional reading without understanding that the teacher him-/herself has to change something in him / her, to stop the customary ‚going along the rolled way’. Comprehension of our personal pedagogical and parental experience led us to a sincere wish to help teachers to get away of the stereotypes and try to work in a new way. That was how the book «*From Text to Text*» appeared. It represents the classroom aid book and the workbook at the same time. All the tasks are comprised focusing on collaboration of the child and the adult, on independent reading of the learner aged 10-12 years, on the team-work with peers. Authors represent several effective ways of working with different texts both for team and individual learning, allowing developing the functional literacy. While performing some tasks, the students' learn to create quite urgent text types.

Sequential task performance teaches the learner dealing with the nonstandard and sometimes quite unusual information for them, working with different types of texts – reading up information from all possible graphs, tables, maps and other sources still being introduced in a rather limited way in most of the working course books of the Russian language and literature. Furthermore, learners can use the acquired knowledge and skills in their everyday life.

Iuliana Marchis (Romania)

Babes-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

Text comprehension and problem solving

It is very important to understand the written text when solving Mathematics text problems. This paper presents the results of an investigation carried out on 48 seventh-grade pupils (13-14 years old). The aim of the research was to find out how well pupils understand the problem when solving Mathematics text problems, how they solve these problems, and how they explain the steps of the solution. The results of this investigation underline the importance of text comprehension in problem solving.

Estela D'Angelo Menéndez¹, Laura Benítez Sastre² & Mª Rosa Sobrino³

¹ Prof. Dr., Complutense University of Madrid; Director of the Research Group "School Failure and communicative competences" (FECOMUN); AELE, Spanish Reading and Writing Association, President

^{2,3} member of the Research Group FECOMUN; lecturer of the Complutense University of Madrid. AELE, Spanish Reading and Writing Association

Reading and writing practices in the context of an inclusive classroom

The organization of reading and writing practices in the early years of school involving the participation of all children in the group of students significantly increases learners' curiosity towards the characteristics of their language, regardless the difference in levels concerning the writing system and other aspects of written language. This, in itself, creates inclusive learning environments since every child - regardless of their diversity- can increase his self-esteem as a reader and writer of texts and therefore develop his competences in linguistic communication. This observation has been registered by the research group "School Failure and Communicative Competences" of the Complutense University of Madrid throughout the research focused on how to generate inclusive environment by means of reading and writing. Lately, in the context of Ibero- American programs that such research group coordinates in collaboration with the Reading and Writing Spanish Association (AELE), significant research has led to systematize educational activities that generate different inclusive processes (i.e. coordinate reading and writing proposals that involve mental activities, such as identify, isolate, compare, classify, induce, deduce, hypothesize and verify, symbolize, represent, play, invent, memorize, transfer) and assessing criteria that accompany the transformation of the learning process of each student. In this presentation, the progress on these issues will be addressed.

Keywords: inclusive education, practice reading and writing, communicative competence, diversity, early school years.

Tuula Merisuo-Storm (Finland)

University of Turku, Department of Teacher Education
tuula.merisuo-storm@utu.fi

Primary school pupils' ability to explain word meanings and to derive them from written contexts

Written language is lexically richer than spoken language, and gradually young readers start reading texts that contain many words that are not part of their oral vocabulary. It is a demanding task for a child to derive the meaning of an unknown word from a written context. The complexity of the word is a crucial factor. Furthermore, contexts do not necessarily reveal the full meaning of a word, even when explicit clues are present. In addition, there are many words that have different meanings in different text contexts. If a pupil chooses a wrong meaning he or she may understand the whole text incorrectly.

The study aimed to find out how well primary school pupils are able to derive word meaning from written context. The pupils (n=742) who took part in the study were from 8 to 13 years old and studied in second, third, fourth and sixth grades. The second graders read a narrative text, the pupils in third and fourth grade narrative and expository texts and the pupils in sixth grade a newspaper article. Then they were asked to explain what the words underlined in the text meant. It was stressed that they should write what the words meant in this particular text.

The results of the study show that typically the pupils were not used to explaining the meanings of words. Even if they knew what a word means they could not explain its meaning. It is obvious that several pupils could not take advantage of the clues in the text. They often gave meanings that a word has in some other context. The most difficult words were abstract words. The second graders had most frequent difficulties with the task; 15 percent of them could not explain any of the words correctly.

Хеди Минлибаева – Hedi Minlibaeva¹ & Нонна Мельтсас – Nonna Meltsas² (Estonia)

¹ Учитель группы языкового погружения, учитель-методист, тренер, советник, minlibajeva@hotmail.ee .

² директор детского сада Винди г. Таллинна, советник, тренер, direktor@vindi.tln.edu.ee

Workshop/Мастерская: 60 minutes/минут

Вместе с детьми делаем книжки и учим второй язык

Делимся опытом и проводим демонстрацию процесса изготовления книг с группой участников мастерской.

При изготовлении книжек важно учитывать:

- целевую группу (5-7-летние дети, для которых родной язык – русский, и которые занимаются в детсадовских группах с языковым погружением, где все занятия проходят на целевом языке – эстонском);
- ожидаемые результаты (у ребёнка проявляется интерес к книге, развивается творчество и фантазия, развиваются навыки пересказывания, закладываются начальные навыки для письма и др.);
- окружающую среду (эффективная языковая среда в группе, уголок для чтения, ритуалы и пр.);
- этапы процесса изготовления книжки (выбор темы, индуктор, рисование и добавление текста);

способы изготовления книжек (маленькие индивидуальные книжки, всем коллективом изготовленные книжки для совместного чтения).

Work shop in Russian. Translation:

Together with the children we make books and learn a foreign language.

In the workshop we will share experiences and show how the books are made.

Mare Mürsepp (Viro–Estonia)

Tallinnan Yliopisto
mare.muursepp@tlu.ee

Viron lasten lukeminen kotikielellä

Tutkimuksen lähtökohtana on Lapsen oikeuksien sopimus, mistä voi lukea, että *“Vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaansa kuuluvalla lapsella on oikeus ryhmänsä kulttuuriin, uskontoon ja kieleen.*

Nämä oikeudet kuuluvat poikkeuksetta jokaiselle lapselle yhtäläisesti ja erottamatta katsomatta hänen tai hänen perheensä rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen vakaumukseen, kansalliseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen tai syntyperästä taikka muusta johtuvaan asemaan.”

Viron koulujärjestelmä työskentelee pääasiallisesti 2 koulunkielellä – viron ja venäjän kielellä, koulut ovat viron koulut ja venäjän koulut; isommissa kaupungeissa voi löytää suomen kouluakin, juutalaista ja kansainvälistä koulua, missä opetetaan englannin kielellä ja myöskin on oppilailla mahdollisuus oppia äidinkieltä. Vuoden 2000 väestönlaskennan tietojen mukaan on Virossa 142 etnistä ryhmää, minkä jäsenet puhuvat 109 kieltä kotikielenä. Viron kouluikäisten lasten äidinkieleksi on myös englannin, aserbaidžanin, ukrainan, suomen, armenian, italian, liettuan, latvian, tataari, puolan, ruotsin, saksan, valkovenäjän, espanjan ja toiset kielet.

Tutkimuksessani selvitetään, millaista lukumateriaalia voivat käyttää erilasten etnisten ryhmien lapset oman äidin/kotikielellä. Tutkitaan kustantamojen tuotantoa v. 2005–2010 ja kansalaisten seurojen toimintaohjelmia ja tilaisuuksia lasten lukemisen tukemisella. Viron Lukemisseuran projektissa koulun osasta lasten lukemisesta (Schools Where Literacy Thrives) kootaan vuonna 2010 tietoja lasten lukemisesta eri kielillä, myöskin kysytään, kuinka lapset itse arvostavat omia mahdollisuuksia lukea kotikielellä.

Marita Mäkinen (Suomi–Finland)

Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitos
marita.makinen@uta.fi

Tekstitaitojen pedagoginen käsiala Suomen opetussuunnitelman perusteissa eri aikoina

Suomalaisen tekstitaitopedagogiikan perusta lepää neljännesvuosisata sitten laadittujen opetussuunnitelmien varassa. Tässä tutkimuksessa kansallisia äidinkielen opetussuunnitelmia tarkasteltiin kolmenkymmenen vuoden ajalta (POPS 1985; POP 1994; POP 2004). Opetussuunnitelmat ovat kiinnostavia erityisesti siksi, että Pisassa on tutkittu viisitoistavuotiaiden nuorten lukutaitoa vuodesta 2000 alkaen, ja kansainvälinen mielenkiinto on viime aikoina kohdistunut näiden teemojen taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Esimerkiksi maamme yhteiskunta- ja koulutusrakenne sekä opettajankoulutus ovat saaneet runsaasti mielenkiintoa osakseen. Vähälle huomiolle sen sijaan on jäänyt suomalainen opetussuunnittelu. Syynä siihen nähtävästi on ollut se, että Pisa-vertailun tarkoituksena ei ole ollut selvittää eri valtioiden opetussuunnitelmia ja niiden sisältöjen hallintaa vaan kartoittaa oppilaiden tietoja ja taitoja arkielämän ja tulevaisuuden tarpeita muistuttavissa tilanteissa. Toisaalta Suomessa opetussuunnitelmilla on erityisasema, jota ei voi ohittaa koulutukseen ja oppimiseen kohdistuvissa diskursseissa.

Opetussuunnitelmien perusteisiin kirjattua pedagogista otetta voisi luonnehtia sanoilla oikeudenmukaisuus, vaativuus ja yksilöllinen tuki. Tekstitaitojen ja äidinkielen opetuksen näkökulmasta nämä avainsanat nostavat esille sellaisia kysymyksiä kuin, miten opetussuunnitelmissa esitetään äidinkielen tavoitteita ja sisältöjä, miten ne ohjaavat oppilaiden edellytykset huomioivaa opetusta ja millaista kieli- ja oppimiskäsitystä ne korostavat. Teoriaohjautuvan sisällönanalyysin avulla selvitettiin edellä mainittujen kysymysten lisäksi sitä, millaisia piilo-opetussuunnitelman kaltaisia konnotaatioita äidinkielen opetussuunnitelman perusteiden teksteistä välittyy esimerkiksi kielellisen vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden merkityksistä. Esitelmässä selvitetään analyysin tulokset ja hahmotellaan opetussuunnittelun menestystekijöitä ja kehityshaasteita Pisa-menestystarinan takana.

Назаровская Ярослава Геннадиевна,
Центральная детская библиотека
Невского района,
Санкт-Петербург, Россия
satokx@mail.ru

Yaroslava Nazarovskaya (Russia)
Central Children's Library
Nevsky district
St. Petersburg, Russia

ЧТЕНИЕ С УВЛЕЧЕНИЕМ: ОПЫТ РОССИЙСКИХ ЦЕНТРОВ ЧТЕНИЯ

Проблемы чтения и грамотности в условиях информационного общества стали одними из приоритетных для всех стран мира вне зависимости от экономического развития. Особую тревогу ученых, родителей, педагогов вызывает грамотность и качество чтения детей и подростков, поскольку от сформированности этих компетенций зависит будущее развитие каждой страны, благосостояние и стабильность ее граждан.

В России, как и во многих странах мира, принята Национальная программа поддержки и развития чтения, консолидирующая усилия специалистов, общественности по приобщению к чтению молодого поколения. Во многих регионах нашей страны приняты и успешно реализуются программы и проекты по продвижению чтения. Одним из перспективных направлений деятельности, как отмечается в Национальной программе, является «формирование и развитие библиотечных сервисов и перспективных библиотечных моделей, направленных на привлечение читателей, развитие их читательской компетентности». Центры чтения, организованные более чем в 30 регионах России при краевых, областных научных взрослых и детских библиотеках, осуществляют поиск новых технологий, форм привлечения как читающей, так и нечитающей аудитории. Накопленный опыт крупных Центров апробируется и в публичных библиотеках районного уровня. На примере Центральной детской библиотеки Невского района Санкт-Петербурга рассматривается деятельность Центра по формированию мотивации к чтению для удовольствия. Основываясь на мировом, отечественном опыте Центров чтения и грамотности, в библиотеке используют как уже известные технологии проведения широкомасштабных акций, фестивалей, так и разрабатывают новые оригинальные направления. Приоритетными возрастными группами, с которыми работает Центр, стали дошкольники и их родители, а также подростки, чтение которых, как правило, ограничивается рамками школьного курса литературы. В продвижении чтения в подростковой среде делается акцент на интерактивные формы: участие в Интернет-конкурсах, книжных Интернет-рейтингах, в группах чтения по интересам. В работе с дошкольниками в

библиотеке накоплен большой опыт по обучению грамотности и введению маленького ребенка в мир детской книги. Главной задачей Центра на сегодняшний день является формирование читательской культуры дошкольников, развитие их читательских интересов, а также разработка методики нравственного воспитания дошкольников через лучшие образцы зарубежной и отечественной детской литературы.

Engagement in reading: THE EXPERIENCE OF RUSSIA reading centers

The problems of reading and literacy in the information society have become one of the priorities for all countries regardless of economic development. Particular concern of scientists, parents, teachers and the quality of literacy is reading children and adolescents, because of formation of these skills depends on the future development of each country, the prosperity and stability of its citizens.

In Russia, as in many countries, adopted a national program of support and development read, consolidating the efforts of professionals in engaging the public to read the younger generation. In many regions of our country adopted and successfully implemented programs and projects to promote reading. One of the promising directions, as indicated in the National Program, is "the formation and development of library services and future library of models aimed at attracting readers develop their reading competence. Reading centers, organized in more than 30 regions of Russia with the territorial and regional research adult and children's libraries, check for new technologies, forms of attracting both read and bookish audience. Experience has large centers and tested in public libraries at the district level. For example, the Central Children's Library Nevsky District of St. Petersburg is considered the Center's activities to build motivation to read for pleasure. Based on the world, the domestic experience of reading and literacy centers, the library is used as already known technologies for large-scale actions, festivals, and develops new and original directions. The priority age groups, with whom the Center, have become pre-schoolers and their parents, as well as teenagers, reading which is usually limited to the school course in literature. In promotion of reading among young people focuses on interactive forms: participation in online contests, book online rankings. In groups reading the same interests. In working with preschoolers in the library has vast experience in teaching literacy and the introduction of a small child into the world of children's books. Its primary objective today is to develop the reading culture preschoolers, the development of their readers' interests, as well as to develop a method of moral education of preschool children in the best samples of foreign and domestic children's literature

Pekka Niemi¹, Kärnä, A., Poskiparta, E., Väliäho, A., & Nurmi, J-E. (Finland)

¹ Department of Psychology, University of Turku

Emotional and metacognitive skills are equally important as cognitive skills at the school entrance.

School entrance is a significant step in a child's life. Playful activities are suddenly replaced by activities that more often than not include social comparison and demands from persons in authority. School beginners are from day to day exposed to events that test their image of self and feeling of self-efficacy. It is realistic that changes will occur in these, either for the better or the worse.

A common procedure in the European educational context is that the so-called school readiness of the entrants be tested during Kindergarten. The obvious goal is to make sure that the child is emotionally and cognitively fit for these increasing demands. The present paper reports data from two longitudinal studies conducted in Finland. Both feature a follow-up of pupils from Kindergarten through the first years of the primary school. A vast majority of Kindergartners show a drastic over-confidence in terms of their self-reported skills. This is mirrored by a reasonably solid task motivation in, for example, competitive situations. However, the mistaken optimism is in contrast with well-developed metacognitive knowledge of one's own memory, learning and comprehension which predicts later good reading acquisition. Finally, we report data suggesting a specific kind of vulnerability among a sub-group of first- and second-graders to the effect that an organised performance under peaceful conditions collapses when stressful elements are introduced.

The results are discussed from the point of view of poorly visible risks for school adjustment.

Liisa Niinikangas (Finland)

University of Lapland
liisa.niinikangas@lighthouse.fi

Learning To Teach Information Literacy – A Challenge For Teachers' In-Service Training

The digitalization of texts and access to information through the Internet have changed the information landscape. Various new literacies like information literacy have come into the forefront. They are considered to be a tool to the core of the constructivist way of learning. This development seems to challenge traditional ways of teaching.

There is a growing tendency to offer intensive ITC in-service training to teachers. How have teachers responded? There is little research evidence about the impact of ITC training on teachers' daily work.

For Finland in the excellent results of the PISA studies there were exceptions: poor situation of school libraries and boys' minimal interest in reading. During 2001 – 2003, the city of Espoo decided to increase the pedagogical use of ITC, pupils' willingness to read and to introduce the concept of information literacy. It launched an ambitious project with an in-service training for elementary and secondary school teachers. The pilot project "20 doors to learning" consisted 20 study weeks. The most important aims of the training were

- 1) to develop in chosen elementary and secondary (n=20) schools a modern school library with an emphasis on information literacy learning embedded with ITC,
- 2) to develop a teacher- librarian model concentrating to teach information literacy and information skills and based on the US, Canadian and Australian practices.

The presentation is based on the ongoing qualitative interdisciplinary (adult education, information science) PhD research. It tries to find answers to questions: What became of them? What kind of traces of in-service information literacy training can be seen in teachers' every-day practice now?

One part of the data will be gathered in January – February 2010 by interviewing the teacher-librarians (n=10) and their main tutors (n=3) from. Preliminary results will be under the discussion later this year.

Lars Nyberg (Finland)

ordförande

Hem och skola i Åbo rf.
lgnyberg@gmail.com

What is "Hem och Skola?" i.e. "Home and School"?

Hem och Skola (comparable with a Parent-Teacher Association) is on the one hand a ceiling association (at national level) and on another hand 220 local associations. The goal is to improve the cooperation between the schools and the homes in the Swedish-speaking areas in Finland. One slogan is "with the teachers, for the students". The objective is a school with happy kids, a school that is open against the society and where the parents' vote is consulted. We support the schools, encourage parent involvement and organize family events. In almost every class, parents are elected to represent the class and to organize social events. All five Swedish speaking schools in Turku elect one teacher and one parent to represent the school on the board of the central association in Turku.

Mikael Nylund¹, Nicke Wulff², Lena Lehvonen³ & Johan Hesselgren⁴ (Finland)

PeM, klasslärare vid Cygnaeus skola
Mariegatan 7, 20100 Åbo

¹ mikael.nylund@turku.fi

² nicke.wulff@turku.fi

³ lena.lehvonon@turku.fi

⁴ johan.hesselgren@turku.fi

Sätt fart på det goda – Med En god handling kan Du förändra världen

Som klasslärare har vi en längre tid funderat över de diversifierade läromedel som används inom undervisningen för förmedling av värdegrund. Vi har konstaterat en avsaknad av ett specifikt och strukturerat material som täcker de normativa styrdokumenterna angående elevernas sociala utveckling. De senaste tragiska händelserna i Finland har visat ett behov av främjande av social och emotionell stabil grund. En stadig plattform är varje individs grundrättighet.

I vårt klasslärararbete har vi jobbat med att stärka den individuella sociala och emotionella plattformen. Ett moment i vårt arbete har varit att skapa ett heltäckande pedagogiskt synsätt som inkluderar olika värderingar som råder i vårt nuvarande samhälle. Värdegrunden som vårt arbete tagit ett avstamp från är de mänskliga rättigheterna. Avstampet från dessa rättigheter har inte haft någon konfessionell koppling. I vårt arbete har vi också låtit gruppens värderingar och behov styra genomförandet.

I den pedagogiska skolmiljön har vi alltså valt att greppa det goda och närma oss det på ett nytt sätt. På ett konkret plan har detta inneburit att vi jobbat med att få den enskilda eleven att inse hur den personliga goda handlingen föder flera goda handlingar. Vår målsättning med arbetet har framför allt varit att få eleven att reflektera över sig själv, inse det goda hon redan gör och konkretisera flera goda handlingar. Vi har därmed funnit ett verktyg att förverkliga styrdokumenterna på den punkt som handlar om att öka vi-känslan och samarbetsviljan bland eleverna. Konsekvenserna av ett dylikt arbetssätt har resulterat i att elevernas livsinställning påverkats eftersom de kunnat se och uppskatta det goda i sig själva och i omgivningen. Genom en sådan livsinställning har vi lyckats aktivera både individuella och kollektiva handlingar i närmiljön.

I vår presentation kommer vi att berätta om arbetsgången.

Meeli Pandis (Estonia)

MA Estonian Reading Association/SOS Kinderdorf International
meeli.pandis@sos-kd.org

Dimensions of Individualisation and Globalisation in Changing Paradigm of Education including Teacher Education

Dimensions of individualisation and globalisation have important but somehow antagonistic role in education.

Individualisation has been defined as adaptability to the learning needs of an individual.

Different definitions of 'globalization' can be found in literature: globalization as internationalization; globalization as liberalization; globalization as universalization; globalization as westernization or modernization. In current presentation we look at globalization as deterritorialization (or as the spread of supraterritoriality). With an increase in globalisation individualisation in education has decreased up to unsatisfactory level. All over the World we are facing a situation where globalisation is increasing gradually but together with humanistic education and child centeredness we have to find ways for maximising individualisation as well.

In the presentation a short overview of changes in an educational paradigm will be given with the stress on individualisation and globalisation through history and its reflections in education particularly in changes in teacher role. Some principles and examples in teaching activities to support individualisation and use globalisation for this goal will be introduced.

Keywords: individualisation, globalisation, teacher role, teacher education

Meeli Pandis¹ (Estonia) & Gerry Shiel² (Ireland)

¹ Chairperson, International Development in Europe Committee of the International Reading Association, IDEC
meeli.pandis@sos-kd.org

² President, Federation of European Literacy Associations, FELA
gerry.shiel@erc.ie

IDEC – FELA session

This session is a joint presentation by members of the International Development in Europe Committee of the International Reading Association (IDEC) and the Federation of European Literacy Associations (FELA), focusing on the complementary roles of the two organisations. IDEC was established in 1979, and is one of seven regional international committees associated with the International Reading Association. FELA was established in 2008. IDEC's presentation highlights three programmes: the Schools Where Literacy Thrives Project, the European Professional Exchange Programme, and the European Award for Innovative Reading Project (which is sponsored by the International Reading Association). FELA's presentation focuses on its current activities in the areas of research, and its emerging role in policy development. The session concludes with a look ahead to the 17th European Conference on Reading, to be held in Mons, Belgium from July 31–August 3, 2011 (see <http://www.mons2011.eu/en/home>).

Ulla-Britt Persson (Sverige)

Dr. Institutionen för beteendevetenskap och lärande
Linköpings universitet
Sverige
ulla-britt.persson@liu.se

Aktuell läs- och skrivforskning i Sverige - försök till en överblick och diskussion kring de senaste 15 årens forskning

Mängden forskning inom läs- och skrivområdet i Sverige har ökat under de senaste två decennierna. Framför allt har det kommit en hel del doktorsavhandlingar, med såväl kvantitativ som kvalitativ inriktning. Skolverket har producerat flera forskningsöversikter med olika teman, t ex skolans läs- och skrivundervisning och läsförståelse. Flera arbeten tar sin utgångspunkt i PISA och PIRLS. Dessa undersökningar har rönt ganska stor uppmärksamhet under senare år, eftersom de svenska resultaten har försämrats. Ett antal studier problematiserar detta förhållande och söker uträna orsakerna till det.

Jag kommer att försöka göra en översikt över studierna och gå närmare in på några av dem. Jag vill också diskutera vilket kunskaps-tillskott dessa studier ger och hur beslutsfattare och skolans aktörer (dvs lärare och skolläda) uppfattar och använder detta kunskaps-tillskott i sin dagliga verksamhet.

Päivi Pitkänen-Kettunen (Suomi-Finland)

Tampereen yliopisto, Hämeenlinnan opettajainkoulutuslaitos
Yhteystiedot: Päivi Pitkänen-Kettunen, Syreenitie 10, 13210 Hämeenlinna
paivi.pitkanen-kettunen@hameenlinna.fi

Lukutaidon rakentuminen ja lukemistietoisuus – Peruslukutaidon rakentumisen kehityspolkuja ja lasten käsityksiä lukemisesta ja sen merkityksestä

Tiivistelmä väitöskirjatutkimuksesta

Meneillään olevan tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa siitä, miten peruslukutaito rakentuu ja kehittyy ensimmäisen kouluvuoden aikana ja miten kehityspolut liittyvät lasten käsityksiin lukemisesta ja sen merkityksestä. Oppimista ennustetaan kirjainten ja alkuäänteiden nimeämisen, auditiivisen segmentoinnin ja työmuistin mittauksilla. Tutkimuksessa lukemista pidetään kulttuurisena taitona, jolloin tarkastelunäkökulma kohdentuu lukemistietoisuuden merkitykseen. Lukemistietoisuus on osa kielellistä tietoisuutta. Lukemistietoisuuden kehittyneisyys liittyy lapsen kokemuksiin lukemisen kulttuurista.

Tutkimukseen osallistui 55 ensimmäisen luokan oppilasta kahdesta koulusta. Tutkimuksen aineisto kerättiin lukuvuoden 2008-2009 aikana. Ensimmäinen mittaus suoritettiin koulun alkaessa ja siinä arvioitiin koulutulokkaiden lukutaitoa ja ennakoivia muuttujia. Yksilöhaastatteluisissa kerättiin tietoa siitä, millaisia käsityksiä oppilailla oli lukemisesta ja sen merkityksestä, sekä miten oppilaat tunnistivat lukemaan opettamisessa käytettäviä käsitteitä. Lukutaidon kehittymistä seurattiin edelleen joulukuussa ja lukukauden päättyessä. Haastatteluja jatkettiin samoina ajankohtina. Opettajat arvioivat lukuvuoden lopussa oppilaiden tarkkaavaisuutta, tehtäväorientoituneisuutta ja motivaatiota sekä lukemaan oppimista 5-portaisella Likertin asteikolla. Peruslukutaidon kehittymistä seurataan vielä toisen luokan keväällä Allu-lukutestillä.

Aineiston analysoinnissa käytetään kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia menetelmiä. Lukemaan oppimista pidetään tutkimuksessa hierarkisesti rakentuvana taitona ja lukutaidon oppimisen elementit on operationalisoitu mitattavaan muotoon, jolloin tilastollinen analyysi on mahdollinen. Taustamuuttujilla selitetään lukutaidon kehittymisen variaatiota. Koska aineisto on pieni, ei tuloksia voida yleistää mutta tarkoitus on saada oppilaskohtaista vertailevaa tietoa, joka yhdistetään laadullisin menetelmin saatuun tietoon. Kerätyn aineiston perusteella tehdään tyypittely, jolla pyritään löytämään erilaisia lukutaidon rakentumisen malleja.

Kun lukemisen peruselementit on opittu, lukemaan oppiminen näyttäisi tutkimuksen valossa etenevän nopeasti. Luetun ymmärtämisen kehittyminen on yksilöllistä mutta riippuu myös teknisen lukemisen taidoista. Suurimmat yksittäiset ongelmat ovat lukemisen hitaus ja virheellisyys sekä näiden yhdistelmät varsinkin oppimisen alkuvaiheessa. Haastattelujen perusteella yllättävän moni ei tiedä, mitä lukeminen on ja miksi lukemaan opetellaan. Epätietoisuutta oli myös opettamisessa käytettävissä käsitteissä. On oletettavaa, että näillä seikoilla on merkitystä lukemaan oppimisessa.

Ekaterina Popova (Russia)

Russian Reading Association
popova-katerina@bk.ru

Reading in library: low motivation of students

The aim of research was to study the factors which form motivation to reading in libraries.

The research is important for information literacy, development of reading competence of youth, which is intellectual potential of the country in the modern period of transformation in Russian society.

The research is actual for increasing motivation of reading in libraries, which is connected with successful policy.

The target audience of research were the students of high school (young boys and girls) from 16-18

The research was based on motivation theory of A.Maslow.

The report will address the questions of needs, as inner, psychological, or functional awareness of lacking something, and social needs which characterise social substance of man. In harmony with cognitive needs, the desire to know and to understand something, they make up the driving force of all types of man's activity including reading activity.

The report at the session will address the connections between motivation and reading in library, which include: the level of parents education and their attitude to reading; social position of parents, home library and its size; the young people attitude to library as an institute of information; free time activities.

The results of the research will be reported.

Helin Puksand (Estonia)

Tallinn University
helinp@tlu.ee

Books that are liked by adolescents

In Estonia, 2010 is the year of reading. The main aim of the year of reading is to remind people of the pleasure of reading. Pleasure and interest are also the main factors that encourage adolescents to read. Lots of adults – parents and teachers – think youngsters don't like reading, but they have forgotten what motivates adolescents. Teachers recommend students to read lots of compulsory books, but most adolescents don't want to read the books on the reading lists. If something is compulsory, it will be unpleasant, especially for the young.

To increase adolescents' interest in reading we need to know whether they read in their leisure time and what kinds of books they like. I researched this in 2008. I wanted to know what Estonian adolescents prefer to read. I found out that adolescents like to read different types of books. It is important to them that the book is interesting or exciting. Some students said that enjoyable books don't contain long descriptions. Adolescents like fantasy and science fiction, detective stories, adventure novels, thrillers, youth novels (especially for girls), realistic stories and biographies. Many adolescents said that they like to read novels or short stories, but some students prefer reference books.

Lis Pøhler (Danmark)

Master i specialpædagogik

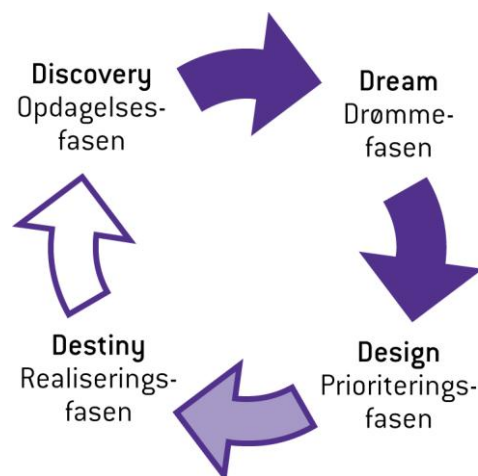
Projektkonsulent i Nationalt Videncenter for Læsning

Ansvarshavende redaktør for Læsepædagogen

Lerager 11, DK-2605 Brøndby, Denmark

Phone: +45 252211505

lis.poehler@gmail.com

Coaching til elever i skriftsproglige vanskeligheder

At være i skriftsproglige vanskeligheder er et hårdt arbejde – både for læreren og eleven. Stadig flere forskere peger på, at relationskompetence, faglig kompetence og didaktisk kompetence tilsammen beskriver den gode lærer.

Når vi arbejder med elever i skriftsproglige vanskeligheder, så har vi ofte fokus på fagligheden – fx viden om læse- og skriveudvikling og nogen gange også fokus på didaktikken – fx metoder til læse- og skriveundervisningen. Men hvad med relationen til eleven?

Som coach støtter læreren elevens arbejde med at udvikle skriftsprogskompetencer i en (for eleven) meningsfuld sammenhæng og hastighed. En skriftsprogssamtale med eleven kan dels give større indblik i elevens skriftsproglige kompetencer – dels kan danne grundlag for planlægning af den næste periodes undervisning. Men det kræver at læreren *både* har overblik over elevens personlige, tekstafhængige og tekstrelaterede forudsætninger og processen, hvor elevens drømme, hverdagens realiteter og de faglige forudsætninger til sammen danner rammen for det første skridt i forandringsprocessen.

Referencer

Lis Pøhler og Torben Pøhler (2009): *Coaching i skriftsprog - til elever i skriftsprogsvanskeligheder*, Frederikshavn, Dafolo Forlag.

Ivar Bråten (red.) (2007): *Leseforståelse – lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis*, Oslo, Cappelen Akademisk Forlag.

Altina Ramos (Portugal)

Universidade do Minho, Portugal
altina@iec.uminho.pt

Language learning, new technologies and new methodologies: an ecological approach

Both current research and practice demonstrate that the intensive interaction of children and young people with digital technologies reflects upon the way they think and learn. In Portugal the school follows this process and there are a great number of research and action projects integrating new technologies in language learning.

I supervise and monitor some of these projects, which in their diversity share these common features: a) new technologies are articulated with new methodologies and are thought out as a means to change, not just complement, the process of language learning; b) a ecological systems theory developed by Bronfenbrenner stresses the importance of context where these interactions occur and defines the different levels of the environment that influence children's development. This theory underlies all these projects, even if that had not been predetermined; c) the concept “a computer per pupil”, in the context of the Technological Plan for Education, in Portugal, facilitates work with technologies in schools, at home and in other contexts.

The projects to be presented are at the intersection of these premises. I would like to call attention to a) the different language skills they are intended for – early literacy skills; reading, writing and thinking skills (critical, creative and metacognitive thinking); information management skills in content area reading; b) some of the technological tools used – blog, podcast, learning management system, videoconference, youtube, online translators, websites, tools such as word processor, painting and electronic presentation; c) the articulation of the potential of these tools with the cognitive, linguistic and social skills.

From these examples and the theoretical guidelines, I discuss the contribution of the new technologies in language teaching and learning.

Key words: technologies, learning, ecological perspective, Technological Plan for Education

Ana Margarida Ramos¹ & Rui Ramos² (Portugal)

¹ University of Aveiro and Centre for Child Studies, Portugal

² University of Minho and Centre for Child Studies, Portugal

Reading Images: an approach to children's picture books

Picture books without words are often considered non literary products. In addition to being used with very young “readers,” who can't actually read, the absence of text may often imply a lower quality, lack of interest or in some cases, the inexistence of a coherent narrative.

Nevertheless, some of these picture story books, as we intend to illustrate, have a very complex structure and can indeed stimulate a variety of readings and interpretations. In these cases, the public can be both children and adults, opening the reading possibilities significantly.

This paper is part of a larger research study carried out within the framework of the project on "Environment and ecoliteracy in recent literature for children," currently being developed at the Centre for Child Studies at the University of Minho (Portugal). The purpose of this paper is to propose some reading guidelines of picture story books without words which have been published in the last two years. Depicting maritime scenarios, the two picture books² chosen include narratives that tell a story about a specific relationship between humans and the sea. The use of natural landscapes such as beaches and their elements promote a special and symbolic approach to the natural environment. It is our objective to analyse how visual discourse can create an effective narrative, using several pictorial strategies such as double page spread, composition and perspective effects, page breaks or turn over, colour and chromatic strategies, among others. From cover to back cover, the reader, younger or older, is led down a path where gaps and constant revision of expectations will challenge their reading skills. The end meaning is the result of an intense dialogue between the reader and the book, from which complex reading competences are acquired, practiced and developed.

² The corpus of this study consists of two picture books published in Portugal: *Um Dia na Praia [A Day at the Beach]*, by Bernardo Carvalho (2008) and *Onda [Wave]*, by Suzy Lee (2009).

Elspeth Randelin (Finland)

Skolbibliotekarie/Ytternäs skola, Mariehamn, Åland
elspeth.randelin@mariehamn.ax

Läsfärdighet – för lärande/Läsintresse och engagemang

Projektet "Livslångt läsande"

Detta projekt växte fram som ett försök att motverka den stora skillnaden mellan flickor och pojkars läsvanor som visat sig uppenbar i flera internationella undersökningar särskilt i PISA. Projektets viktigaste mål är att minska könsskillnaden i läsförståelse till noll och därmed se till att *alla* barn, oavsett kön, får chansen att finna och behålla läsglädjen.

Elspeth Randelin (Finland)

School librarian/Ytternäs skola, Mariehamn, Åland
elspeth.randelin@mariehamn.ax

Reading Ability – for Learning /Reading Interest and commitment

The project "Reading for Life"

This project has grown from an attempt to find a solution to the problem of the ever widening gap between girls' and boys' reading interest and comprehension as indicated by several international studies the most notable being PISA. This project aims to eliminate this difference and ensure that *all* children, regardless of gender, are given the opportunity to discover and retain the joys of reading.

FinRA, Finnish Reading Association Rooster Award is presented in recognition of outstanding work in the promotion of reading. The award for 2009, presented on the 8th of September, International Literacy Day, was presented to Elspeth Randelin, school librarian in Ytternäs school in Mariehamn on the Åland Islands. Through a versatile approach Elspeth has been able to lure children into the joys of reading and instill in them the idea that it is possible to be a lifelong reader.

The FinRA Board

Mona Reku (Finland)

MA (Education), BA (English), Lecturer, Turun normaalikoulu Teacher Training School / Turku International School, University of Turku

Mathematics in English

Turku International School fourth graders' command of the geometry year 4 vocabulary, and their performance in the final geometry year 4 exam (BA Thesis, Department of English, University of Turku, February 2009)

The theory part of the study first discusses theories of second language acquisition, multilingualism, second language teaching and learning and language proficiency. The study then proceeds to investigate certain aspects of teaching mathematics in English in Turku International School. The main aim of the study is to find out if there is any significance of language proficiency in regard to learning geometry, which is one of the sections in the mathematics syllabus.

International schools represent an example of *dual majority language education*, which means that one language of the school is usually English and the national language co-exists with the working language of the school. Many international schools typically use curricula based on the school's country of origin.

Turku International School (TIS) is a multilingual school where English is the language of all teaching and learning, Finnish is the co-existing language. However, the English language proficiency of the pupils enrolling in TIS varies considerably, i.e. not all pupils are native speakers of English. In fact some pupils might only have a little or no command of English.

The empirical part of the study is performed in Turku International School Grade 4. The language profile of the study group TIS Grade 4, which is compiled according to a questionnaire, is as follows: native speakers of English (2/15), English-proficient pupils (12/15) and limited-English-proficient pupils (1/15).

In the analysis part of the study, the results of the diagnostic vocabulary test, which preceded the actual teaching of geometry year 4, and the results of the final vocabulary test and the final exam after the actual teaching of geometry year 4, were compared.

The results show that the performance of the limited-English-proficient pupil was significantly weaker in the diagnostic vocabulary test than the performance of the rest of study group in average. However, the results of the final tests demonstrate that the difference had disappeared. The results indicate that regardless of the limited-English-proficiency the pupil had been able to absorb and learn the taught elements of geometry in year 4. Moreover, the pupil was capable of performing as well as the English-proficient pupils and the native speakers of English.

To conclude, language is usually the most salient challenge for limited-English-proficient pupils studying in multilingual schools. Furthermore, mastering the basics of informal, conversational English is not necessarily enough for comprehending vocabulary items in cognitively demanding subjects. Finally, this study aims at contributing to raising awareness of the challenges pupils encounter when studying in multilingual and multicultural schools.

Key words: Multilingual schools, international schools, multilingualism, language proficiency, BICS and CALP

Ann-Katrine Risberg (Finland)

PeM, Vasa specialpedagogiska center, Åbo Akademi Vasa
arisberg@abo.fi

Ida och Filip – ett nytt finlandssvenskt läsförståelsetest för elever i årskurs 5

Blir läsförståelsen sämre ju äldre elever det handlar om? Resultaten från några kartläggningar av läs- och skrivförmågan hos elever inom grundläggande utbildning och inom andra stadiets utbildningar visar att bl a läsförståelsen verkar vara sämre för elever i de högre årskurserna jämfört med de lägre. Kartläggningarna som åsyftas genomfördes i början och mitten av 2000-talet av Vasa specialpedagogiska center vid Åbo Akademi i Vasa (SF-Sol, 2000-2002, NY-sol, 2002-2006). Vad kan man göra för att motverka den här utvecklingen?

ABC-läs- och skrivutvecklingsprojekt (2006-2010) fokuserar på läsning och skrivning ur flera perspektiv, från nybörjarläsning till vuxna studerande med läs- och skrivsvårigheter. Projektet är ett samarbete mellan Vasa specialpedagogiska center/ÅA och Lärum vid FDUV. Inom ett av delprojekten har ett läsförståelsetest utarbetats och hösten 2009 normerats för finlandssvenska elever i årskurs 5. Testmaterialet skall vara klart för utgivning och användning i skolorna hösten 2010.

Syftet med läsförståelsematerialet "Ida och Filip" (Kronberg, Risberg & Staffans) är att ge klass- och speciallärare ett finlandssvenskt testinstrument för att kartlägga läsförståelsen i hela klasser på främst ett kvalitativt plan. Samtidigt önskar författarna till materialet lyfta fram läsförståelsens betydelse och öka lärarnas medvetenhet om denna.

I det här sammanhanget presenteras testmaterialet i korthet. Därtill delges tankar och erfarenheter som grund till testutvecklingsarbetet som pågått flera år.

Och hur står det då till med läsförståelsen hos våra finlandssvenska elever i årskurs 5? I skrivande stund kan inga resultat ges på den punkten, men detta klarnar under våren och ingår som en punkt i den här presentationen.

Cristina Manuela Sá¹ & Maria da Esperança Martins² (Portugal)

University of Aveiro, Portugal

CIDTFF/ Research Centre for Didactics and Technology in Teacher Education

LEIP/ Research Laboratory for Education in Portuguese

¹ cristina@ua.pt

² esperancamartins@ua.pt

Literacy in mother tongue through new textbooks

Improving early literacy and ensuring literacy development are major concerns of the Portuguese education system, as well as of many other European education systems.

PISA reports have been rather severe on Portugal and the dawn of the 21st century marked therefore the beginning of a rather innovative reformation in Portuguese education. Underlying principles include the need to focus education on the development of competences.

In the Portuguese education policy, this principle is intertwined to the teaching approach of the mother tongue in a transversal way, thus emphasizing its relations with other subject matters at school, as well as its importance for all levels in the Portuguese education system (including official education offers for very young children and adults at work and in need of new educational opportunities). Developing competences in reading comprehension and written production holds a very important position in this context, because they are essential to life in a modern society and to lifelong learning.

Textbooks still play a very important role at school and teaching and learning the mother tongue is no exception.

A study, developed in the Research Laboratory for Education in Portuguese - LEIP, which began in 2006 and is nearing its end, has shown that the mother tongue textbooks in use in the Portuguese compulsory education do no longer serve the purposes they were created for.

The analysis of some of these textbooks, selected according to pre-established criteria, led to the identification and characterization of some sources of problems. The knowledge thus acquired made it possible to formulate some principles that are supposed to ensure the production of textbooks and other educational resources which can be more adequate to the promotion of early literacy and literacy development in Portuguese schools.

**Марья Салонен-Николаев¹ – Marja Salonen-Nikolajev¹ &
Кукка-Лотта Тамми² – Kukka-Lotta Tammi² (Finland)**

¹ магистр педагогических наук, учитель финско-русского языкового класса Школа Пуолала, г. Турку – КМ, suomalais-venäläisen kieliluokan opettaja Puolalan koulu, Turku, marja.salonen-nikolajev@turku.fi

² магистр философии, Учитель русского языка, учитель финско-русского класса Школа Пуолала, г. Турку – FM, venäjän opettaja, suomalais-venäläisen kieliluokan opettaja, Puolalan koulu, Turku, kukka-lotta.tammi@turku.fi

Из опыта работы обучения детей в финско-русских языковых классах в школе Пуолала г. Турку Esitys on venäjäksi – Presentation in Russian.

В финско-русских языковых классах в школе Пуолала г. Турку учатся дети из разных семей. Одни идут из чисто финскоязычных семей, другие из русскоязычных и третьи из двуязычных семей. Уровень знания финского языка у детей разный, как и уровень русского языка. Несмотря на это, обучение чтению и письму в первом классе мы начинаем с финского языка. Как организовать обучение в классах, где в одной группе участвую дети разные по своему родному языку? Как организуется работа классов? Как продолжается учёба, когда ученики подрастут?

В нашем выступлении мы рассматриваем опыт работы обучения детей разные по своему родному языку в финско-русских языковых классах.

Kokemuksia opetustyöstä suomalais-venäläisellä kieliluokalla Puolalan koulussa Turussa

Suomalais-venäläisillä kieliluokilla Puolalan koulussa Turussa opiskelee lapsia erilaisista perheistä. Yhdet tulevat kokonaan suomenkielisistä perheistä, toiset venäjänkielisistä ja kolmannet kaksikielisistä perheistä. Suomen kielen taito on lapsilla eritasoinen, samoin venäjän kielen taito. Tästä huolimatta lukemisen ja kirjoittamisen opetus ensimmäisellä luokalla aloitetaan suomen kielellä. Miten järjestetään opetus luokissa, joissa samassa opetusryhmässä on äidinkieltään erilaisia oppilaita? Miten luokkien toiminta rakentuu? Miten opetus jatkuu oppilaiden kasvaessa?

Esityksessämme tarkastelemme niitä kokemuksia, joita olemme saaneet opetuksesta äidinkieltään erilaisten oppilaiden opettamisesta suomalais-venäläisillä kieliluokilla.

Илона Саммалкорпи – Ilona Sammalkorpi (Finland)

магистр философии, аспирант Отделения современных языков
Хельсинкский университет –
FM, tohtorikoulutettava, Nykykielten laitos, Helsingin yliopisto
ilona.sammalkorpi@helsinki.fi

Формирование двуязычия и языковой идентичности в школьном дискурсе

Presentation in Russian, esitys venäjäksi

Данное исследование посвящено особенностям формирования двуязычия и языковой идентичности у детей, которые используют два языка, русский и финский, в своей повседневной жизни. Работа осуществляется в Финско-русской школе с детьми третьего класса. На протяжении нескольких лет будут сделаны видеозаписи разговоров школьников и интервью. Исследовательский интерес направлен на языковую деятельность детей в разных коммуникативных ситуациях. Это позволит выявить, какой язык предпочитают использовать дети-билингвы в той или иной ситуации, как происходит переключение и смешение языков, как развивается и меняется использование двух языков в течение школьных лет и так далее. Цель работы — получить знание о языковом опыте двуязычных детей, в окружающей среде которых постоянно чувствуется влияние двух языков и культур. В исследовании подчеркивается диалогичность — речевой материал создается совместно, и при анализе будут учитываться опыт и представления

детей. В докладе будут рассмотрены вопросы и проблемы возникшие в процессе исследования.

Kaksikielisen identiteetin rakentuminen kouluympäristössä

Selvitän tutkimuksessani, miten kaksikielistä koulua käyvien lasten kielellinen toiminta ja identiteetti rakentuvat kahden kielen ja kulttuurin lomittuessa koulun arjessa ja sen merkitystä heidän omana kokemuksenaan. Toteutan tutkimuksen Helsingin suomalais-venäläisessä koulussa kolmannen luokan oppilaiden kanssa. Pyrin sekä aineiston tuottamisessa että tulkinnessa dialogisuuteen tutkijan ja tutkittavien välillä. Aineiston muodostavat nauhoitukset autenttisista puhetilanteista ja vapaamuotoiset haastattelut. Keskityn tutkimuksessani tarkastelemaan lasten kielellisen toiminnan erityispiirteitä kaksikielisessä kouluympäristössä sekä pohdin suomen ja venäjän kielten eroja sosiaalisen merkitystodellisuuden rakentajina. Tulkitsevaa tutkimusotetta ohjaa hermeneuttinen fenomenologia. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa kaksikielisistä ja -kulttuurisista käytännöistä ja syventää ymmärrystä aiheesta kahta kieltä koulussa käyttävien lasten omasta näkökulmasta. Pohdin esityksessäni tutkimusprosessin aikana nousseita tutkimusaihetta ja -tapaa koskevia kysymyksiä ja ongelmia.

Katri Sarmavuori (Suomi–Finland)

Professori Turun yliopisto, Turun opettajankoulutuslaitos
katsar@utu.fi

Sadun piirteiden erottaminen tekstitaidonkokeessa

Kirjoittamisen keskeisiä elementtejä ovat tekstit, prosessit, lukijat, kirjoittajat, taidot ja välineet (Bright 1995; Hayes 2006; Hyland 2002, Sarmavuori 2010). Kirjoittamista on syytä tarkastella kehityksellisenä, persoonallisena, konstruktivisena ja sosiokonstruktivisena ilmiönä. Tässä esityksessä ovat keskeisinä analyysikohteina yksilön tekstitaito ja genre, sillä aineistona ovat ylioppilastutkinnon tekstitaitokokeen vastaukset.

Englannin literacy-käsitteen suomenkieliseksi vastineeksi on vakiintumassa tekstitaito-käsite (Luukka 2009, 14). Siitä erotetaan kognitiivinen lähestymistapa, jolloin lukemisen ja kirjoittamisen taidot ²mielletään neutraaleiksi, arvoista ja asenteista vapaiksi. Tavoiteltava taito on objektiivisesti määriteltävissä ja kaikille ihmisille sama². Sosiaalinen ja sosiokulttuurinen lähestymistapa puolestaan kiinnittää huomion tilanteisiin, yhteisöjen käytänteisiin ja toimintaan tekstien kanssa: tekstien tuottamiseen, tulkintaan, käyttämiseen eri tarkoituksiin ja teksteistä puhumiseen. Tarkoituksena on selvittää, ²miten ihmiset toimivat tekstien kanssa erilaisissa yhteisöissä ja millaisia arvostuksia ja asenteita teksteihin ja niiden käyttötapoihin yhteisöissä liitetään.² (Luukka 2009, 14-19.)

Tässä tutkimuksessa ovat selvitettävänä, mitä sadun piirteitä abiturientit havaitsevat ylioppilaskokeen kevään 2008 tekstitaidon kokeessa.

Tehtävänantona oli ²Mistä piirteistä tunnistaa, että Punahilkka on tekstilajiltaan satu². Tekstinä oli Grimmin Punahilkka-satu vuodelta 1857. Selvitän, mitä sadun piirteitä abiturientit ovat tekstistä havainneet ja kuinka he perustelevat havaintojaan. Myös opettajan ja sensoreiden arvio eli vastauksesta saatu pistemäärä on mukana tutkimuksessa siten, että tekstejä tarkastellaan myös kokonaisuutena. Heikkojen ja hyvien kirjoittajien analyysitaitoja on mahdollista vertailla, vaikka käsittely on pääasiassa laadullista. Joukossa on kaikenlaisia kirjoittajia.

Tekstilajina satu voidaan määritellä mielikuvitukseen, kansan uskomuksiin ja myytteihin perustuvaksi, ²aika- ja paikkasuhteista, samoin kuin arkitodellisuuden rajoista² piittaamattomaksi opettavaksi tai huvittavaksi kertomukseksi (Kuivasmäki & Heiskanen-Mäkelä 1990, 83). ²Satu on kertomataidetta, jossa on useita episodeja ja jossa on normaalitajunnan ylittäviä kokemuksia.² Siinä on ainakin yksi todellisuudessa mahdoton asia, esim. ihmisen ja eläimen keskustelu. Siinä voi olla taikasanojen käyttöä.

Ovi avautuu taikasanan avulla. (Ylönen 2000a, 9.)

Sadun tyyli- ja muoto-omaisuuksista tarkastelen todellisuudessa mahdottomia asioita, vastakkainasetteluja, henkilö- ja paikka-omaisuuksia, kerrontaa, moraalia ja opetusta ym.

Svetlana Savvina (Russia)

Teacher of the school number 689
St. Petersburg
svetlanasavvina@yandex.ru

Forming love for reading

The problem of reading is one of the most important in education and culture. Especially it's topical in a child's life because children's literature is a tool of forming a personality. In modern society the culture of reading among the schoolchildren became lower. Children read less for they get the information from TV, Internet etc. From the beginning of 90-s the prestige of reading came down.

The important role in forming love for reading belongs to a family but a teacher in a primary school can do much too – at literature and other lessons. Such interaction helps pupils develop their art and research abilities.

Now the idea of integration makes a subject for theoretical and practical researches due to its connection with the beginning processes of differentiated education.

Traditional study of separate subjects in a primary school is not effective because the pupil isn't receptive to the whole studied material. An integrate lesson includes knowledge and skills of other subjects in the primary school curriculum. This helps pupils get a more "holistic" picture of the world around them. And as a rule pupils enjoy their activities at such kind of lessons.

The cross-curricular links give a teacher a possibility to draw the pupils into reading books. We also recommend that teachers and parents work together.

Развитие смыслового восприятия речи – ключ к совершенствованию чтения PRESENTATION IN RUSSIAN

Новые стандарты образования в странах Европы и США ориентируются на современные социальные потребности общества, но не учитывают противоречий между либерализацией бытового устного и усилением роли письменного общения. Отсюда возрастает роль смыслового аспекта речи, объединяющего в сознании разные формы языка.

Особенно важно это обстоятельство в раннем детстве. Для системы начального образования вопрос формирования осознанного чтения как средства, процесса и результата усвоения детьми грамотности наиболее актуален.

Являясь психологической основой таких видов речевой деятельности, как аудирование, чтение, думание (И.А. Зимняя, 1961), смысловое восприятие речи выступает важным звеном при переходе от дошкольной речевой деятельности к речевой деятельности школьного типа. Из практики известно: уже на первых этапах обучения разные категории младших школьников могут испытывать трудности в чтении и других учебных умениях. В частности, наблюдается дисбаланс развития технического и смыслового компонентов чтения.

Наиболее ярко эти трудности проявляются при речевой патологии. Последние исследования (Ю.А. Шулекина, 2008) показали, что у первоклассников с нарушениями речи формируются различные стратегии смысловой обработки речевой информации. Это создает специфику развития их читательской компетентности (Н.Н. Сметанникова), определяет разнообразие ошибок при чтении. В связи с этим дети с речевыми нарушениями нуждаются в специальной лого-психолого-педагогической поддержке чтения на протяжении всего периода обучения в начальной школе.

Профилактикой этой проблемы необходимо заниматься задолго до усвоения детьми читательских умений, контролируя становление базовых психологических предпосылок процесса чтения, к которым относится смысловое восприятие речи.

Сейчас методы диагностики и раннего выявления трудностей смыслового восприятия речи фрагментарно включены в базовые методики оценки речевого развития в детском возрасте.

Эффективность их с каждым годом снижается, а значит, требуется разработка новых методик с учетом нейропсихологических и психолингвистических закономерностей речи.

Нами предложена схема логопедической работы по развитию смысловой стороны речи, которая будет рассматриваться в ходе выступления на сессии.

Developing semantic perception of the speech as a key to improvement reading skill

New educational standards in Europe and USA are based on the modern social needs of society. But these standards don't take into account contradiction between quite liberal rules for verbal communication and at the same time intensification of written form of communication. The role of semantic aspect of speech is very important, because it unites two forms of speech on the level of mind. This aspect is especially important for the period of primary school, because it is the time of creating literacy.

Syntactic perception of text is one of the basic elements for different speech habits, such as listening, comprehension and reading. It is known that children quite often have imbalance of technical skills of reading and skills of understanding.

Such imbalance becomes real trouble when kids have different forms of speech pathology. Last research (Ю.А. Шулекина, 2008) shows that those kids who have speech abnormalities created special strategies in information handling. This makes their reading competence/ability to read (Н.Н. Сметанникова) very specific and also causes mistakes. That's why such children need special support (logopedic, psychological, pedagogical) during the whole period of primary school.

Prevention should be started in advance (before kids learn reading skills) through controlling basic pedagogical prerequisite of the process of reading. One of these basic prerequisites is the semantic perception. The author considers all current methods (of early diagnostics problems of understanding) as ineffective enough. That's why the author suggests using special logopedic exercises. Such exercises will help to develop syntactic aspect of speech. The system of exercises is going to be presented on the session.

Ann-Sofie Selin (Finland)

Fil.dr, speciallärare vid Cygnaeus skola, Åbo

FinRA

aselin@abo.fi

De första sex veckorna, specialundervisning i förebyggande syfte

Alla barn vill lära sig. De vill strax ha sin läsebok och sina första läxor. Då de börjar i skolan är de nyfikna, ivriga och fulla av förväntan. Och det är alla barns rättighet att få lära sig utgående från sina egna förutsättningar. Men man har olika förutsättningar och därför skall skolbarnet också ha rätt till individuell handledning vid sidan av en god professionell klassrumsundervisning och en trygg miljö hemma och i skolan.

Det behövs ett gott samarbete mellan alla aktörerna: klassläraren, specialläraren och hemmet. I min skola har vi fördelat speciallärarresursen så att den första av årets sexveckorsperioder kommer nästan helt nybörjarna tillgodo. Därefter fortsätter eleverna i första klassen att vara högt prioriterade hela året.

Presentationen beskriver hur vi systematiskt inom sex veckor från skolstarten kartlägger eleverna och bygger upp ett specialpedagogiskt schema i samarbete med klassläraren för nybörjarna. Vid skolstarten har man olika förutsättningar. Om man inte fångar in och beaktar de varierande förutsättningarna riskerar man läs- och skrivsvårigheter eller andra inlärningsproblem inom de tre första skolåren. Därför är det vår uppgift som lärare att arbeta förebyggande utgående från det enskilda barnets förutsättningar och behov.

Gerry Shiel (Ireland)

Educational Research Centre
St Patrick's College
Dublin 9
gerry.shiel@erc.ie

Trend Data on Reading Literacy in the OECD Programme for International Student Assessment (PISA)

One of the main purposes of the OECD Programme for International Student Assessment is to monitor trends in achievement **Trend Data on Reading Literacy in the OECD Programme for International Student Assessment (PISA)**

over time. Some countries have already shown an increase in performance in reading literacy (e.g., Korea and Poland over the period 2000-2006), while others have shown a decline (e.g., Japan in 2000-2006). Of particular interest here is the decline in Northern Ireland, where the mean combined reading literacy score fell from 519 in 2000 to 495 in 2006.

For some countries, there are plausible reasons for changes in reading achievement on PISA. In Korea for example, greater proportions of female students participated in PISA 2006 than earlier cycles. In Poland, the increase in performance has been attributed to educational reforms, including the introduction of a system of comprehensive schooling and changes in required teacher qualifications. However, in the case of Northern Ireland, no plausible reason for change has been offered to date.

This paper focuses on trends in PISA reading literacy, including trends across PISA proficiency levels, trends for male and female students, and trends in variables associated with reading literacy. Strengths and weakness of the procedures used to track performance on PISA over time are also examined (e.g., the effects of variation in performance on link items used to establish trends). The paper concludes by looking ahead to December 2010, when outcomes of PISA 2009, including further analyses of trends in reading literacy, will become available.

Marina Sibireva (Russia)

English teacher
First Moscow Grammar school
pmg@gymnasia.ru

English-Language Literacy Skills and Literature For Personal Development

Within education, the importance of developing foreign language literacy skills is unquestioned. Improving reading skills in English is at the forefront of all school curricula in Russia today.

Rocketing use of the Internet makes it almost impossible to enhance students' interests in reading in the mother tongue, but encourages and motivates children to handle literacy skills in English. Moreover, using English literature in class has proved to be rather helpful for learning other subjects.

What are intermediate and middle school students' choices for reading? What topics encourage young people to read? What helps them to develop into strategic readers and thinkers? It might be a fast-paced fantasy or other genre, including many relevant modern details and themes, with powerful subjects and an interesting plot, exploring the past and the future, with strong male and female characters, with great photographs and illustrations.

Reading English books in the original encourages students not only to extend their vocabulary but also to use this new experience in life:

- how to use interpersonal communication skills in clear and respectful ways,
- how to make a helpful suggestion or decision,
- how to set a goal,
- how to take a clear position,
- how to stop hating and learn to love,
- how to become patient with everyone and everything in the 21st century.

Natalia Smetannikova (Russia)

Dr, Professor, NGO BESTT
Moscow

Reading from Print and from Screen

The aim of the research was comparison of comprehension of texts presented from print and from screen.

The materials were two texts, one fictitious Arab fairy tale from 1001 nights, where one tale was a solution to the problem of the previous one. The length of the text was one of its difficulties, but its frame (Problem/Solution) helped to understand it. The second non-fiction narrative text was shorter, its frame (Aim, Action, Outcome) was less vivid and its vocabulary was rather difficult. Both texts dealt with multi-color fish.

The methodology of the study was a variant of SMART strategy. The texts were divided into logical parts with the questions before and after it. The answers included multiple choice, short and full answers. Criteria-based assessment was used for the analyses of the answers. Descriptors of the comprehension levels were suggested.

The students learned how to work with the parts of the text from screen and from paper autonomously and then chose how to read - from screen or from paper.

The study was carried out in 8 groups of 4 typical schools, 3 in Moscow and one village school in Moscow region.

One Moscow school was a linguistic school, a model school of SWLT project. The second school was a good school with old traditions in a very good region of Moscow, but the groups there were different- one good, a participant of many projects, and the second- quite ordinary. The third school was in the outskirts of the city. One group there was rather good, the second rather ordinary and the third - very weak, with students for who Russian was not their mother tongue.

The results of the research will be presented in the report at the session.

The study was carried out with the support of RGNF N 08-06-00411a.

Arto Soilamo¹ & Outi Soilamo² (Suomi–Finland)

KT, Nummenpakan koulu, Turku, Finland

¹ arto.soilamo@turku.fi

² outi.soilamo@turku.fi

Kielen monet merkitykset maahanmuuttajataustaisen oppilaan opintiellä

Lapsen omalla äidinkielellä on merkittävä asema hänen kehitykseensä. Oman äidinkielen oppiminen luo perustan muiden kielten oppimiselle ja ylipäättään kaikelle opiskelulle. Äidinkielen omaksumisprosessi ei ole pelkästään uusien sanojen, esineiden ja asioiden nimien oppimista, vaan lapsi oppii kielen avulla ymmärtämään häntä ympäröivää maailmaa. Kielen oppiminen on sosiaalinen tapahtuma, koska kieli liittyy lapsen oman yhteisönsä jäsenyyteen. Vaarana on, että oppilaasta kehittyy puolikielinen niin oman äidinkiellensä kuin uuden kotimaansa kielen suhteen eli hänestä tulee kaksinkertaisesti puolikielinen.

Kieli on merkittävä tekijä lapsen muodostaessa omaa minäkuvaansa ja laajemmin tarkasteltuna sen avulla hän myös rakentaa ja muokkaa maailmankuvaansa. Kielen avulla ihminen luokittelee ja järjestelee asioita sekä oppii muodostamaan ja ymmärtämään käsitteitä. Se toimii ajattelun, ilmaisun ja oppimisen välineenä. Maahanmuuttajalle uuden kotimaan kielen opettelu on sopeutumisen avaintekijä, sillä ilman auttavaa kielitaitoa hän jää pakostakin ulkopuolelle suuresta osasta ympäristönsä elämästä. Kielen merkitys korostuu usein vasta tilanteessa, jossa kielen käyttö hankaloituu tai estyy kokonaan. Tällaisena tilanteena voidaan juuri pitää maasta toiseen muuttamista.

Kieli on keskeisin tekijä, joka erottaa aluksi etniseen vähemmistöön kuuluvan oppilaan valtaväestöön kuuluvista oppilaista. Uuden kielen osaamattomuus haittaa maahanmuuttajaoppilaan integroitumista. Kieli on vallan väline. Heikko kielitaito lisää riskiä joutua koulukiusaamisen keskiöön. Se estää hänen itsensä verbaalisen puolustamisen ongelmatilanteissa. Maahanmuuttaja-oppilaan kannalta tasapainoisessa akkulturaatiokehityksessä kielellä on keskeinen asema.

Opettajan ja maahanmuuttajataustaisen oppilaan toimivan yhteisen kielen puute aiheuttaa oppimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä ongelmia, jotka yksin tai muihin ongelmiin kytkeytyneinä saattavat aiheuttaa väärinkäsityksiä sekä lisätä konfliktialttiutta. Kieleen liittyvät kysymykset koettelevat opettajan monikulttuurista kompetenssia.

Soilamo, Arto 2006. Maahanmuuttajaoppilaan osallisuus koulukiusaamisessa. Väitöstutkimus. Turun yliopisto.

Soilamo, Outi 2008. Opettajan monikulttuurinen työ. Väitöstutkimus. Turun yliopisto.

Eero Sormunen¹ Leeni Lehtiö² & Heidi Hongisto³ (Finland)

^{1,2} University of Tampere

³ City of Tampere

email for correspondence:

¹ eero.sormunen@uta.fi

Focus on critical evaluation and use of information – collaborative authoring of Wikipedia articles as a learning assignment

The presentation will report preliminary findings of a study on information seeking and use in a learning assignment requiring collaborative knowledge construction. The study is motivated by earlier research findings that teachers perceive difficulties in tutoring essay or research paper assignments emphasizing the student's individual effort. The key problem is that most of the student's information processing is communicated only as a finalized text (output) and the teacher have only a vague touch on how the student works on the information. The main research question is:

- What aspects of students' practices in seeking, evaluating and using information become visible for the teacher in the collaborative authoring of Wikipedia articles?

The study is conducted in two classes at Tampereen lyseon lukio during the spring term 2010. Observations, interviews and texts authored in the process are main techniques in data collection.

Sari Sulkunen (Suomi–Finland)

Koulutuksen tutkimuslaitos
PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto
sari.sulkunen@jyu.fi

Luottamus lukemistehtävästä suoriutumiseen (self-efficacy) nuorten heikkojen lukijoiden opetuksessa

Esitelmässä keskitytään tarkastelemaan, millainen rooli on oppilaan omalla luottamuksella lukemistehtävästä suoriutumiseen (self-efficacy) ja sen tukemisella nuorten heikkojen lukijoiden opetuksessa. Esitelmä perustuu EU:n rahoittamaan 11 maan yhteiseen tutkimushankkeeseen Teaching struggling adolescent readers. A comparative study of good practices in European countries (ADORE), jonka tavoitteena on ollut löytää sellaisia hyviä opetuskäytänteitä, jotka hyödyttävät nuoria heikkoja lukijoita. Hankkeessa on ollut mukana 11 Euroopan maata. Hankkeen parissa on kerätty monipuolista aineistoa yhteensä 31 opetuskäytänteestä etnografisin menetelmin havainnoimalla oppitunteja ja haastatteleamalla sekä opettajia että oppilaita. Lisäksi opetuksessa käytettävistä lukemismateriaaleista on kerätty aineistoa kyselyn avulla. Aineiston analyysissä on hyödynnetty menetelmää, joka keskittyy avainkohtiin, jotka havainnoidussa aineistossa edustavat jotain yleisempää, tutkittavan ilmiön kannalta olennaista piirrettä (key-incident analysis). ADORE-aineiston analyysi osoitti, että onnistuneesti heikkoja lukijoita tukevissa opetuskäytänteissä keskitytään tukemaan oppilaan omaa luottamusta lukemistehtävistä suoriutumiseen. Tämän luottamuksen kasvattaminen on opetuksen perustekijä, joka määrittelee monia opetuksen tavoitteisiin, työtapoihin ja luettaviin materiaaleihin liittyviä ratkaisuja. Esitelmässä tätä havainnollistetaan ADORE-aineistoon sisältyvillä opetusesimerkeillä.

Sari Sulkunen (Suomi–Finland)

Koulutuksen tutkimuslaitos
PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto
sari.sulkunen@jyu.fi

PISA & PIRLS: lukutaidon arvioinnin validius tulosten hyödyntämisen näkökulmasta

Esitelmässä keskitytään valottamaan kahden kansainvälisen lukutaidon arviointitutkimuksen (OECD/PISA Programme for International Student Assessment ja IEA/PIRLS Progress in International Reading Literacy Survey) ominaispiirteitä arvioinnin validiuden ja tulosten hyödyntämisen näkökulmasta. Kansainväliset lukutaidon arvoinnit saavat paljon huomiota mediassa, mutta niiden painoarvo myös koulutuspoliittisessa päätöksenteossa sekä koulun ja opetuksen kehittämisessä on suuri. Niiden avulla myös rakennetaan mielikuvaa Suomesta koulutuksen mallimaana. Esitelmässä avataan PISA- ja PIRLS-arviointeja erityisesti lukutaitokäsitteen, otanta-asetelman ja tutkimusasetelman näkökulmista siten, että arviointitulosten yleistettävyyttä sekä lukutaidon arviointitulosten käyttöä nähdään olennaisena osana arvioinnin validiutta. Esitelmässä heijastuva näkemys validiudesta nojaa Messickin (1989) näkemykseen, jossa validiuden kahdesta ulottuvuudesta toinen, arvioinnin lopputulos, painottaa arviointitulosten käyttöä ja toinen, arvioinnin oikeutus, painottaa arvioinnin seurauksia. Tämä näkemys on kiinnittänyt huomiota arvioinnin ja testauksen heijastamiin arvoihin ja sosiaalisiin seurauksiin, jotka ovat osa esiteltävää PISA- ja PIRLS-tutkimusten validiuden arviointia.

Serge Terwagne (Belgium)

Haute Ecole Albert Jacquard, (Teacher Training College)
Namur, Belgium
ABLF/BELFRA
terwagne.serge@skynet.be

Training preservice preschool teachers to stimulate a wide diversity of literary responses from different kinds of picture books.

The picture books read-aloud activity appears to be a didactical device which has evolved over time and which is still susceptible of evolution, provided we pay attention to developments concerning the theories of literature, to the potential responses of the children to literature, and to the new artistic forms of picture books.

In accordance with these developments, we teach our preschool and kindergarten preservice teachers various interactive techniques which allow them to read (and reread) with their pupils picture books with different dynamics of text-illustration relationship, and to stimulate a wide diversity of literary responses.

We will present these techniques and analyse to what extent our preservice teachers, at the end of their three training years, are able to diversify their interactive picture book readings.

Leena Tirkkonen (Suomi–Finland)

FM, Helsingin yliopisto
Mäntytie 22, 02270 Espoo
leena.tirkkon@gmail.com

Pienten Downin syndrooma -lasten kokosanalukeminen. Interventiotutkimus.

Downin syndroomassa kielellinen kehitys on hidasta ja se jääkin vajavaiseksi etenkin morfologian ja syntaksin osalta. Fonologinen prosessointi ja työmuisti on heikkoa eikä mitattavissa olevaa fonologista tietoisuutta ole ennen kouluikää. Silti myös lähes puhumattomien lasten on mahdollista oppia tunnistamaan kokosanoja ja kirjaimia ja jopa lukemaan lausetasoisesti samalla ymmärtäen lukemansa.

Kuvaan yhden Downin syndrooma -lapsen lukutaidon varhaiskehitystä. Kokosanaahahmotus alkoi 2-vuotiaana ja johti fonologiseen dekodeeraustaitoon 4-vuotiaana. Tutkimuksen toisessa vaiheessa toteutin kahdeksan kuukauden intervention kokosanojen opettamiseksi neljälle 2–4 -vuotiaalle Downin syndrooma -lapselle. Lapsista kolme oppi tunnistamaan sanahahmoja ja kirjaimia. Osalla lapsista ilmeni harjoittelua vaikeuttavia käytösongelmia intervention aikana.

Tutkimuksen pohjaksi esitän Downin syndroomaan liittyviä kognitiivisia erityispiirteitä. Liitän nämä aiemmin julkaistuihin tuloksiin Downin syndrooman vaikutuksesta lukutaidon oppimiseen. Aiemmista tutkimuksista osa toteaa lukutaidon olevan yleisen kehitystason mukaisesti heikkoa, toisissa taas on havaittu mahdollisuus suhteellisen kehittyneeseen lukutaitoon yksittäistapauksissa tai sopivia opetusmenetelmiä käytettäessä. Teoreettisesti mielenkiintoista on se, kuinka kognitiiviset erityispiirteet selittävät kokosanaahahmottamisen oppimista. Mainitsen myös lukutaidon kehittymisen mahdollistamia positiivisia vaikutuksia kuten rakenteellisesti rikkaamman kielellisen ilmaisun, mutta näitä teoreettisia pohdintoja en todentanut kokeellisesti.

Tämä on Suomessa ensimmäinen pienten Downin syndrooma -lasten lukutaitoa koskeva tutkimus. Se tarjoaa uusia näkökantoja varhaiskuntoutukselle ja varhaiselle erityisopetukselle.

Leena Tirkkonen (Finland)

University of Helsinki
leena.tirkkon@gmail.com

Reading ability of one young child with Down syndrome

In Down syndrome the verbal development is slow and verbal skills don't reach normal levels. Phonological processing and working memory are poor, and there is no measurable phonological awareness before school age. However, even almost non-verbal children can learn to recognize words and letters and to read short sentences with understanding.

I describe the early development of reading ability in one young child with Down syndrome. She started to read whole words at 2 years of age and acquired phonological decoding skills at 4 years. In the second phase of the study, four 2-4 year old children participated in an eight month intervention to teach whole words. Three of them learned to recognize words and letters. Some of the children had behaviour problems that made the practice challenging.

I justify the results by presenting some special features in the cognitive development of people with Down syndrome. I link those into a short overview of earlier studies concerning reading and Down syndrome. Some of those older studies find the reading ability to be on the same, relatively low level as the general development in Down syndrome. However, other studies claim that a few individuals reach a relatively good reading ability, which may depend on the teaching method and age as well. I also describe some possible positive consequences of the development of reading skills, like learning richer linguistic structures at an early enough age. These theoretical benefits were not proven in this study.

This is the first study in Finland about the reading abilities of young children with Down syndrome. It offers new viewpoints for early intervention and for early special education.

Pirkko Tiuraniemi (Suomi–Finland)

Turun normaalikoulu
Turun yliopisto
pirtiu@utu.fi

"Mahtavatko he ikinä päästä kirjan vauhtiin?" pintasuuntautuneen keskustelun Netlibris-esimerkki

Tässä esityksessä analysoin keskustelua, joka on puitteiltaan yhteisöllinen, kieleltään voimakkaan vuorovaikutuksellinen, mutta oppilasryhmä ei pääse heille etäisen kirjan, englantilaisten lääketieteen opiskelijoiden jokiristeilyn kummelluksiin keskittyvän Jerome S. Jeromen Kolme miestä veneessä (s. 2000) –romaanin ilmentämiin inhimillisiin ulottuvuuksiin syvälle ajattelullisesti käsiksi.

Pintasuuntautuminen eriaikaisessa internetvälitteisessä kirjallisuuskeskustelussa voi selvittää Gerbicin ja Stacey'n käyttämien kategorioiden avulla. Muistaminen, uudelleen tuottaminen voi olla kirjallisuuskeskustelun keskuksena. Yhteisesti johdettu kirjakeskustelu ei aina lisää ymmärrystä asiaan, vaan keskustelua voidaan jatkaa pienimmällä mahdollisella vaivalla. Keskustelusta voi tulla katkelmallista ja ulkoisiin seikkoihin kiinnittyvää ja keskustelussa voi olla toistoa ja yksinkertaisia ilmauksia ja keskeistä voi olla kurssin rajojen sisällä pysyminen. Aina ei tarvita ajattelullista prosessia vaan toiminta voi tuntua itseisarvoiselta. Ote saattaa olla ylipäättään hyväksyvä ja päätelmiin voidaan hypätä nopeasti.

Keskusteluryhmällä saattaa olla ulkoinen motivaatio tehtävän suorittamiseen ja silloin jo tehtävän suorittaminen voi tuntua hyvältä. Mahdollisesti ei päästä itse kirjasta näkemään yhteisesti uusia näkökulmia tai pystytään laajentamaan ymmärrystä kirjallisuudesta tai elämästä.

avainsanat: Netlibris, pintasuuntautunut keskustelu, CSCL-metodiikka,

Anne Uppgård (Finland)

ABC – läs- och skrivutvecklingsprojekt
anne.uppgard@abo.fi

Självskattningsblankett som diskussionsunderlag

Hur stöder man lite äldre studerande med läs- och skrivsvårigheter på ett lämpligt sätt? Hur vet man som lärare på en yrkeshögskola vad som upplevs vara problematiskt för den här gruppen när det gäller läs- och skrivkrav?

ABC- läs- och skrivutvecklingsprojekt är ett RAY-finansierat projekt som ägs av Lärum/FDUV och som samarbetar med Vasa specialpedagogiska center vid Åbo Akademi. I samarbete med lärare på ett par finlandssvenska yrkeshögskolor har olika kartlägningsinstrument prövats. I kölvattnet av den processen utformades en Självskattningsblankett där studerande skall ta ställning till påståenden som speglar olika aspekter av läs- och skrivområdet. Det gäller dels mer språktekniska färdigheter på ord-, menings- och textnivå dels mer studietekniska färdigheter som funktionellt läsande och skrivande. Den femsidiga blanketten innehåller också öppna frågor.

Självskattningsblanketten skall användas som diskussionsunderlag. Med formuläret som stöd kan den studerande lättare sätta ord på exakt vad som är problematiskt men också, vilket är minst lika viktigt, vad som fungerar bra när det gäller hennes/hans läsande och skrivande. Ansvarsperson vid utbildningsenheten får hjälp med att ringa in de områden som studerande upplever att hon/han behöver extra vägledning i.

Målet är att klargöra dels vilka stödinsatser som behövs från enhetens sida för att den studerande skall få utvecklas i studerandets konst dels vilka insatser som krävs av den studerande själv för att hon/han bättre skall klara sina kurser och inlämningsarbeten. Som stöd för den diskussionen finns en tillhörande användarguide för ansvarspersonen som kan vara en studievägledare, -handledare, tillgänglighetskoordinator, språklärare eller gruppleddare. Beroende på vem som ansvarar för handledning och stödinsatser vid den aktuella enheten.

Det har också visat sig att blanketten kan användas på gruppnivå. Då är det minst lika viktigt att tydliggöra varför blanketten används. Den skall tjäna ett syfte och inte bli ett självändamål.

Uryvaev, Yuriy V., Rutskiy, D.A. & Joreva, E.H (Russia)

Урываев Ю.В., Д.А.Руцкий, Е.Н.Юрова
МГПУ ИПССО, Москва

Чтение в системе современного обучения: цель и контроль ее достижения

Каждая встреча преподавателя со студентами – это обучение, адаптация к группе и каждому индивидууму группы. Системный подход (Анохин П.К., Судаков К.В., др.) предполагает формирование общегрупповой (высокой степени обобщения) и индивидуальных (менее обобщенных) целей и непрерывный контроль их достижения («результаты»). Причем индивидуальные успехи являются главной целью такого общения. Речевой диалог преподавателя и студента составляет основу текущей обратной связи и уточнению этапных «опорных» результатов.

Осознанное применение этих принципов серьезно помогает обучению. Формы преподавания – лекции, семинары, др. – также варьируют речевую коммуникацию, изменяя участие и активность студента и преподавателя. Об этом свидетельствует опыт использования единой методической системы обучения (Каган В. И., И. А. Сычеников, 1987, Урываев Ю.В., 1987, Урываев Ю.В., Р.Г.Донцов, 2007), включающей внутри- и междисциплинарную интеграцию аудиовизуальных форм и программирование учебного материала.

Однако современное групповое обучение позволяет полнее раскрыть индивидуальность студента в коллективе. Ключевым фактором успешности обучения является целенаправленная активация речевого предметного диалога со студентом. Ибо речь в рамках языка системна (Урываев Ю.В., Ю.А. Шулекина). Поэтому целесообразно применение приема самооценки обнаруженного студентом содержания, смысла и значения сказанного.

Важным элементом чтения как формы речевого общения является **несознаваемый** компонент (Васильев Е.Н., Ю.В.Урываев, 2005). Так,

просодические компоненты речи выявляют как «на слух» и «глаз», так и технологически (Асмаян Н.В., К.В.Судаков, Ю.В.Урываев, 1974,1975). Достижение цели определяется по результату – усвоен ли учебный материал. Нами получены данные, указывающие на важность демонстрации студенту его успешности чтения и ответов на вопросы, которые будут представлены в докладе на сессии.

TRANSLATION: Aims and control of reading skills in modern education PRESENTATION IN RUSSIAN

Each contact between the teacher and the student is education, adjustment to the group, and to each individual. A systematic approach (Apohin P.K, Sydakov K.V., etc.) requires goal setting for the group, for each individual and ongoing assessment of the results. The goals for the individual are the most important. The verbal dialogue between the teacher and the student sets the ground for the ongoing feedback and for adjustment of each step.

Modern teaching of a group gives an opportunity to detect the individual student as a member of the collective.

The key factor to success is to focus on active spoken subject dialogue together with the student. Therefore self-assessment is purposeful.

Important parts of reading as communication are components we are not aware of, such as things the eye sees and the musical ear, and technological components. The goals are defined via the results. We have facts that show the importance of sharing with the

students their results and the answers to questions.

These results will be shared in the session.

Ariana-Stanca Văcărețu (Romania)

Romanian Reading and Writing for Critical Thinking Association
ariana.vacaretu@vimore.com

Math Lessons for Critical Thinking

Teaching mathematics means teaching learners to think – wrote Polya in How to Solve It? 1957. Developing students thinking skills is a long process during which teachers are guiding students' thinking so that they grasp mathematical concepts and processes, and also bridge the divide between mathematical processes and written and oral communication.

Lately, in Romania, math has been less and less about teaching learners to think, and more about teaching learners enough math to pass a national exam. So, teachers “show” students algorithms and recipes for solving exercises and problems in the final exams. Many students learn the drill given by the teacher, and solve problems never asking “why am I doing this or that?”; although they understand almost nothing, they can get a good mark in the final exam. In most of the cases, *thinking* is not a process involved in this scenario.

According to G. Polya (How to Solve It?, 1957) teaching students to think does not necessarily mean sharing a lot of information with the students, but rather finding ways to develop the students' abilities to use information. .

This paper intends to present a math lesson which provides numerous opportunities for the students to get actively engaged in the lesson and think about the new concepts, algorithms and ways of solving problems/ exercises. The lesson was designed for the 7th graders (13 year-olds). The lesson was chosen to illustrate how reading and writing activities develop students understanding of math processes. The teacher's reflections after the lesson and some samples of the students' work and feedback will be included in the paper.

Pirjo Vaittinen (Suomi–Finland)

FT, lehtori, Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitos
Postiosoite: 33014 Tampereen yliopisto
Käyntiosoite: Ratapihankatu 55
pirjo.vaittinen@uta.fi

Kirjallisuuskeskusteluista ja lukemisympäristöistä koulussa

Tarkastelen äidinkielen ja kirjallisuuden kursseilla koulussa tapahtuvaa kirjallisuuskeskustelua laajassa mielessä. Kaunokirjallisten teosten käsittely opettajan ja opiskelijoiden kesken on yhdistelmä erilaisia työskentelytapoja, kirjojen tutkimista luokassa ja kotitehtävinä sekä erilaisia keskusteluja. Keskityn tutkimuksessani oppilaiden yhteistoiminnalliseen työskentelyyn, yhteiseen merkitysten rakentamiseen ja yhteisöllisten tulkintojen muodostumisesta.

Lähden siitä, miten toiminnan tavoitteet liittyvät opetettavan aineen ja koulun opetuksen tavoitteisiin. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa kirjallisuuskeskustelu alkaa siitä, miten yhteisesti luettavat ja valinnaiset teokset valitaan. Millaista on opettajan tuki? Millaisia ovat tehtävänannot ja ohjeet? Millaista tukea opiskelijoille tehtävien tekemisen yhteydessä annetaan? Millaisia oppimisympäristöjä käytetään, ja miten ne edistävät keskustelua ja oppimista?

Tampereen normaalikoulun äidinkielen ja kirjallisuuden käsittelyyn kuuluu luokassa järjestettyjen keskustelujen sarja. Teoksesta/teoksista käydään keskustelua Internetin välityksellä Moodle-alustalla. Kirjoista laaditaan erilaisia tekstejä ja toisten tekstejä kommentoidaan vertaispienryhmien jäsenten kesken.

Chat tai keskustelualue voi olla käytössä ryhmien välillä ensi vaikutelmien vaiheessa. Verkkoon voidaan kirjoittaa alustus-, vastaus- ja pohdintatekstejä, joita toiset opiskelijat kommentoivat. Voidaan myös kirjata teosta luettaessa tehtyjä kysymyksiä, kommentteja ja kehittäjiä (elaborointeja) ja keskustella niistä.

Tutkimusaineistona on yhteisesti luettavaan kirjaan liittyvän toiminnan havainnoinjia, keskustelujen tallenteita ja kirjoitettua materiaalia. Keskeistä on kirjoihin liittyvien puheenaiheiden valinta ja kehittäminen ja niihin liittyvä vuorottelu ja yhteistyö keskustelussa sekä merkityksiä yhteisesti rakentava tulkinta, arviointi ja kulttuuriseen kontekstiin asettaminen.

Millaista on tietotekniikkaa hyväksi käyttävä kirjallisuuskeskustelu? Millaisia kommentteja tapaaminen illalla Internetin välityksellä herättää? Millaisia yhteisöllisyyden ilmauksia keskustelussa esitetään? Millaisia kommentteja tietoteknisestä ympäristöstä esitetään? Millaista on kasvokkainen luokahuoneessa pienryhmissä käytävä kirjallisuuskeskustelu? Millaisia ovat sen yhteisöllisyyden ilmaukset? Mitä yhteistä ja mitä eroa erilaisissa keskusteluissa on? Mitä asioita kummassakin kirjasta otetaan esille? Miten niitä kehitellään? Millaista yhteistä merkityksen muodostamista keskustelussa saadaan aikaan? Millaista palautetta ja tukea opiskelijat puheenvuoroissaan antavat toisilleen?

Avainsanat: kirjallisuuskeskustelu; pienryhmien virtuaalinen tapaaminen; yhteisöllisyys

Pirjo Vaittinen (Finland)

PhD, Lecturer, Department of Teacher Education, University of Tampere
Address: 33014 University of Tampere
pirjo.vaittinen@uta.fi

Literature circles and reading environments at school

This study investigates the literary discussions during the mother tongue and literature classes at school in Finland. Reading fiction is a series of collaborative actions of the teacher and the students. It consists of studying the books in the classroom, home work, and literary discussions. The focus is on the collaborative work of the students in peer-led literature circles, the construction of meaning and the community based interpretation of the texts.

There are goals and purposes in the National Core Curriculum for Basic Education in Finland that serve as the basis of instruction in all subjects at school. I am going to focus on the applications in mother tongue and literature, especially instruction using literature circles and a selection of learning environments with new technology.

The concept of literary discussion is broadened into a series of action beginning with the choice of the book to be read by all of the students, or an optional book for everybody, or in small groups in the class. The questions and tasks are then given to the students and some support is planned and applied with different students and groups. Different learning environments are used at school and outside school between the students and the teacher to optimize discussion and learning.

At teaching methods consist of a series Small essays are written about the book to be initiative, to ask questions, to provoke opinions, to comment the book after having read two chapters, half of the book, and as an interpretation, or a proposition for the theme or the message. All these small written texts are available for comments, to agree, to disagree, to elaborate.

The research material (the University Training School in Tampere) consists of observation of whole class and peer group discussions, and discussion using the Internet (Moodle), transcripts of video-taped peer-led literary circle discussions in the class, written material in the Moodle, and other written materials and documents about teaching, studying and learning.

The focus is on the process of the pupils in small groups discussing the novel, initiating new subjects in the discussion, continuing construction of the meaning, elaborating expressions, visions and interpretations in collaboration, helping peers to elaborate and interpret and to complete the subjects and themes of the others with references to the cultural context. The collaborative way of managing the discussion and giving feed-back is also given attention to in this study.

Renate Valtin (Germany)

Professor Emerita of education,
Humboldt-University Berlin, Germany
renate.valtin@rz.hu-berlin.de

Dyslexia – a useful concept?

In Germany as in other countries sometimes a differentiation is made between dyslexia (as a medical, aetiological concept of specific reading impairment in children of normal intelligence, due to genetic or neuropsychological deficits) and “normal” reading difficulties in children with subnormal intelligence. In this paper arguments are discussed and newer empirical data (from an analysis of PIRLS-2006- Germany) presented to show that this differentiation is not only not justified but in many cases also harmful for the child. An ecopsychological framework is presented to conceptualize reading difficulties as a result of a cumulative process of the interaction between many factors (individual characteristics of the child, family and school factors).

Päivi Valtonen (Suomi–Finland)

Kieli- ja käännöstieteiden laitos, Suomen kieli
20014 Turun yliopisto
pavalto@utu.fi

Tekstitaidon kokeen haasteelliset tuottotehtävät

Kevään 2007 äidinkielen ylioppilaskirjoituksissa oli ensi kertaa käytössä uudistettu äidinkielen koe. Sen tarkoitus on entistä tarkemmin mitata äidinkielen ja kirjallisuuden oppisisällön hallintaa. Uudessa kokeessa on kaksi erillistä koepäivää kuten aiemminkin. Uutta on, että molemmat kokeet, esseekoe ja tekstitaidon koe, vaikuttavat lopulliseen arvosanaan. Kummassakin kokeessa on oma arvosteluasteikko, ja arvosana määräytyy molemmista kokeista saadun painotetun pistemäärän mukaan. (ÄKM: 1.)

Esseekoe muistuttaa vanhaa äidinkielen ylioppilaskoetta. Se sisältää sekä otsikko-että aineistotehtäviä. Tekstitaidon koe puolestaan on uusi koetyyppi. Se on ennen kaikkea lukutaitoa mutta edelleen myös kirjoitustaitoa mittaava koe. Kokeessa on viisi tehtävää, joista abiturientti saa tehdä enintään kolme. Tehtävät perustuvat aineistovihkoseen, jossa on asiatekstejä ja/tai kaunokirjallisuutta. Tehtävät liittyvät esimerkiksi pohjatekstien tai -tekstien merkityksiin, rakenteisiin, tematiikkaan ja kontekstiin. Tehtävänä voi myös olla tiettyyn tarkoitukseen tähtäävän kirjoituksen laatiminen. (ÄKM: 3.)

Pohdin esitelmässäni, millaisia tuottotehtäviä tekstitaidon kokeessa on tähän mennessä ollut ja mitä haasteita niihin liittyy. Esitelmä painottuu kevään 2007 tekstitaidon kokeen kolmanteen tehtävään. Sen aineistona oli katkelma Lars Sundin romaanin *Puodinpitäjän poika* (1998) alusta ja tehtävänä kirjoittaa siinä kuvatusta tapahtumasta 200–250 sanan uutinen Siklaxin paikallislehteen (Äidinkieli I, Tekstitaidon koe 2007: 1). Erittelen uutistehtävän haasteita tehtävänannon, pohjatekstien, kokeen määräyksien sekä ylioppilastutkintolautakunnalta saamani aineiston esimerkkien tarkastelun avulla.

Asiasanat: äidinkielen ylioppilaskoe, tekstitaidon koe, uutisgenre

Lähteet: ÄKM = Äidinkielen kokeen määräykset. 8.12.2006.

Ylioppilastutkintolautakunta, Helsinki.

Äidinkieli I, Tekstitaidon koe. 9.2.2007. Ylioppilastutkintolautakunta, Helsinki.

Arja Virta (Finland)

Professor of History and Social Studies Didactics
Department of Teacher Education
University of Turku
Assistentinkatu 5, 20014 Turku
arja.virta@utu.fi

Literacy and learning history

Reading skills are significant in the processes of learning and understanding history, because historical knowledge is mediated through language. This paper will analyse theoretically the forms of literacy needed in historical learning and understanding. As Husbands (1996, 37) states, “the linguistic difficulty of history is also what we call an interpretative and epistemological difficulty”. Reading history requires more than simply decoding the manifest contents of the sentences. The reading process consists of the understanding of concepts, both first-order and second-order concepts, i.e., concepts related directly to contents, and those which are more as organising principles of the text, such as time and causation.

Historical understanding implies *functional literacy* as well as *critical literacy*. A basic challenge of functional literacy is that of understanding the message of the text and creating coherent knowledge structures. The reader is also expected to go beyond the text and put the messages against broader context, compare and contrast contradictory information, and to find out bias.

The deepening and broadening requirements of literacy, the necessity of multiple literacies, are also related to the domain of history, where skills of for instance visual and digital literacy are needed, due to the flood of information and the growth of visual and electronically mediated information. Finally, ‘reading’ history is related to the concept of historical literacy, which often refers to a set of cognitive skills needed for understanding history.

keywords: historical understanding, reading history, critical literacy

Zofia Zasacka (Poland)

Dr, National Library of Poland

Book and Readers Institute

Warszawa, Poland
zofiazasacka@wp.pl

Adolescent readers for pleasure

This paper is based on the outcome of the national survey, conducted in the spring of 2010 on a representative sample of 15-years-old Polish teenagers. The study observed adolescents towards the end of compulsory schooling. The aim of this research is to describe the place taken by a book in the adolescent's everyday life; it means their reading activities, intensity, preferences and access to books. The results of this survey are comparable to the similar from 2003 and let to construct trends in reading practices of nowadays teenagers and to present new ones, particularly reading in Internet.

The presentation focuses on recreational reading practices of polish teenagers: their own reading choices, favourite books, values attached to satisfying reading. It presents teenagers engaged in reading: those who often read books in their leisure time, are fond of it and know why.